

KÄYTTÖSUUNNITELMA 2022

Perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueet
sekä Isäntäkuntapalvelut

Sisällys

1 JOHDANTO	3
2 KÄYTTÖSUUNNITELMAT PERUSTURVAN PALVELUALUE	7
2.1 Vanhuspalvelut	7
2.2 Vammaispalvelut	12
2.3 Lapsiperhepalvelut	15
2.4 Aikuissosiaalityön palvelut	19
2.5 Sitovat tavoitteet	22
3 KÄYTTÖSUUNNITELMAT TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUE	26
3.1 Avohoidon palvelut	26
3.2 Sairaalapalvelut.....	39
3.3 Mielenterveys- ja päihdepalvelut.....	43
3.4 Sitovat tavoitteet	46
4 ERIKOISSAIRAANHOITO	50
5 ISÄNTÄKUNTAPALVELUT	52
6 HENKILÖSTÖ	55
7 TIETOHALLINNON KEHITTÄMINEN	59
8 TULOSLASKEMAT	60
9 INVESTOINNIT	67
10 TESTAMENTTI- JA PERINTÖVAROJEN KÄYTTÖSUUNNITELMA	68
11 SISÄINEN VALVONTA	69

---

1 JOHDANTO

Perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueiden toimintaan on vaikuttanut koko viime vuoden maailmanlaajuinen koronapandemia. Samalla kun on pitänyt huolehtia koronapandemiaan liittyvien näytteenotto, jäljitys, rokotus ja puhelinpalvelutyöstä, on pitänyt huolehtia asiakkaiden perusturvan ja terveydenhuollon palveluista. Vuoden 2022 talousarviossa korostuu erityinen huomio esimerkiksi lasten ja nuorten mielenterveysongelmien hoitamiseen, oppimisen ja osaamisen tukemiseen sekä yritysten ja ihmisten mahdollisuuksiin tarttua kasvuun, innovaatioihin ja kehitykseen.

Kuopion kaupungin kasvu jatkuu vahvana, ja sillä on heijastusvaikutukset asiakkaiden palvelujen tuottamiseen. Kasvu tuo uusia asukkaita ja se tarkoittaa myös palvelutarpeen kasvua terveyden ja perusturvan palveluissa. Samanaikaisesti pandemian vuoksi on jouduttu joiltain osin poikkeuksellisiin järjestelyihin. Kaupunki ei ole kaikilta osin pystynyt vastaamaan esimerkiksi suun terveydenhoidon ja mielenterveyspalveluiden kysyntään. Henkilöstön saatavuusongelmat ovat koskeneet myös Kuopiota. Tavoitteena on löytää nopeasti ratkaisuja asukkaiden hyvinvoinnin vahvistamiseksi.

Kaupungin strategia päivitetään uudestaan alkuvuodesta yhdessä päättäjien, asukkaiden, elinkeinoelämän ja muiden toimijoiden kanssa. Palveluja kehitetään entistä enemmän yhdessä asukkaiden ja asiakkaiden kanssa sekä kumppanuuteen perustuvissa yhteistyöverkostoissa. Uudet toimintatavat joustavoittavat palvelujen käyttöä ja tehostavat kaupungin palvelutarjontaa.

Palvelualueet valmistautuvat vuoden 2022 aikana historialliseen kuntien toiminnan muutokseen, kun hyvinvointialueet aloittavat 1.1.2023. Kuopion kaupungin talouden kokonaisuus pienenee miltei puolella miljardilla eurolla noin 280 miljoonan toimintakatteeseen, kun hyvinvointialueuudistuksessa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, pelastustoimi ja oppilashuollon palveluja siirtyy hyvinvointialueen vastuulle. Samassa yhteydessä koko kuntien rahoitus muuttuu.

Kaupungin vuoden 2022 talousarvio on alijäämäinen. Kaupunki tarttuu talouden rakenteelliseen alijäämään tavoitteenaan päästä tasapainoon vuonna 2025 edellisen valtuustokauden Kuopio 2025-ryhmän linjausten mukaisesti.

Asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen on yksi Kuopion strategian pääpainopisteistä. Hyvinvoinnin edistämisen työtä ohjaa Hyvinvoiva Kuopio 2030-ohjelma sekä hyvinvointikertomus ja -suunnitelma. Kuopion hyvinvointikertomuksen pohjalta nousevista hyvinvointivajeista on johdettu yhteensä 13 tavoitetta kuopiolaisten hyvän arjen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvointisuunnitelmassa keskiössä on tukea hyvää arkea tutkimuksiin pohjautuvien hyvän elämän elementtien avulla.

Strategia määrittää suuntaviivat lähivuosille

Kuopion kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Kuopion strategian 11.12.2017. Strategia määrittää Kuopion kehittämisen suuntaviivat lähivuosiksi. Strategian aikajänne ulottuu vuoteen 2030. Visio ja strategiset päämäärät kuvaavat kaupungin tulevaisuuden tahtotilaa eli sitä millaiseksi Kuopion halutaan kehittyvän. Strategia sisältää valintoja; asioita, joissa meidän tulee kaupunkina yhdessä kumppaneiden kanssa onnistua, jotta haluttu tulevaisuus toteutuu. Strategia määrittää myös toimintatavat, joilla varmistetaan strategian toteutumista. Strategian toimeenpanon tukena ovat strategian toimenpideohjelmat ja muut suunnitelmat.

Strategiaa ja yhteisiä suuntaviivoja tarvitaan muuttuvassa toimintaympäristössä. Myös kuntalaki edellyttää, että jokaisessa kunnassa on oltava voimassa oleva kuntastrategia ja se on tarkistettava vähintään kerran valtuuston toimikaudessa. Tällä halutaan korostaa erityisesti valtuuston roolia kunnan strategisena johtajana ja toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteiden määrittäjänä. Valtuusto arvioi strategian toteutumista joka vuosi keväällä strategiaseminaarissa, asettaa tavoitteita ja tekee tarvittaessa muutoksia strategiaan.

Kuopion strategia on kaupunkiyhteisön strategia ja se ohjaa koko kaupunkikonsernin toimintaa. Kaupunkikonsernin lisäksi keskeisiä kumppaneita strategian toteuttamisessa ovat yritykset, järjestöt ja yhteisöt sekä tietysti kuntalaiset. Merkittävistä investoinneista ja päätöksistä on tehtävä strategiavaikutusten arviointi. Toimielinten päätösten perusteluista tulee käydä esille, miten esitetty asia vaikuttaa Kuopion strategian toteutumiseen.

Tähän strategiaosaan on koottu valtuustoon nähden sitovat kaupunkistrategiaa vuonna 2022 toteuttavat tavoitteet. Palvelualueiden käyttösuunnitelmissa strategian tavoitteita täsmennetään toimenpiteillä. Strategian toteutumisen seuranta toteutetaan osana talousarvion seurantaa kesäkuun osavuosiseurannassa ja tilinpäätöksessä.

Kuopion strategia löytyy kaupungin verkkosivuilta osoitteesta: <https://www.kuopio.fi/fi/strategia>

Ikäystävällinen Kuopio -ohjelma ja palvelustrategia ohjaavat ikäihmisten palvelujen suunnittelua

Ikäihmisten palvelutarpeet ennakoidaan kasvavan tulevina vuosina merkittävästi, vaikka yhä suurempi osa ikääntyvistä on terveempiä ja toimintakykyisempiä. Tulevaisuuden kannalta on keskeistä vahvistaa matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluja sekä parantaa palvelutuotannon toimintakykyä vahvistamien palvelumuotojen vaikuttavuutta.

Kotihoidossa keskitytään strategian mukaisesti paljon tukea tarvitsevien toimintakyvyn vahvistamiseen. Kevyemmässä palvelutarpeessa olevat asiakkaat ohjataan omaehtoiseen tai kolmannen sektorin palvelujen piiriin. Hoivapalvelujen haasteena on kysynnän kasvusta johtuva henkilöstön kasvava tarve samanaikaisesti, kun henkilöstöä eläköityy ja uuden työvoiman saatavuudessa on suuria vaikeuksia.

Vanhuspalvelulain muutoksen myötä ympärivuorokautisen asumispalvelun henkilöstömitoituksen on oltava vuoden 2022 alusta vähintään 0,6. Vanhuspalvelulakiin kirjattu säännös iäkkään henkilön toimintakyvyn ja palvelutarpeen arvioinnista käytettävästä RAI-arviointivälineistä tulee olla käytössä 1.4.2023. RAI-arviointivälineistön käyttöönottoon valmistaudutaan vuoden 2022 aikana. Asiakasmaksulakia uudistettiin 1.7.2021 ja se toi merkittäviä muutoksia pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen asiakasmaksun määräytymisperusteiden yhtenäistämiseen laitoshoidon asiakasmaksun mukaiseksi. Vuoden 2022 alusta maksukaton piiriin tulevat mm. tilapäisen kotisairaanhoidon asiakasmaksut.

Vammaislainsäädäntö on uudistumassa osana sosiaalihuoltolain kokonaisuudistusta

Vammaispalveluiden järjestämistä vastaavissa palveluissa asiakkaille turvataan lakisääteiset, riittävät ja tarkoituksenmukaiset palvelut. Palvelutarpeen arviointi tehdään yhdessä asiakkaan, hänen omaisten/läheisten tai asiakkaan laillisen edustajan kanssa. Päätökset palveluista tehdään viimeistään kolmen kuukauden kuluessa hakemuksesta.

Vammaisten ja kehitysvammaisten henkilöiden päivä- ja työtoiminnalla edistetään asiakkaiden yhteiskunnallista osallistumista. Asumispalvelut tuotetaan pääosin ostopalveluna ja osin omana toimintana Maljapuron palvelukodissa ja Puusepän tuetussa asumisessa. Lasten tilapäisen yksikön toimintaa on valmisteltu vuoden aikana ja toiminta käynnistyy alkuvuodesta 2022. Vammaisten lasten perheitä on osallistettu oman tuotannon yksikön suunnitteluun.

Vammaispalvelulainsäädännön uudistaminen on käynnistynyt. Uudistuksessa on tarkoitus säätää uusi vammaispalvelulaki, joka sisältäisi säännökset vammaisille henkilöille järjestettävistä sosiaalihuollon erityispalveluista. Samalla nykyinen vammaispalvelulaki ja kehitysvammalaki kumottaisiin. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätestuntokaudella 2022. Laki tulisi voimaan 1.1.2023.

Lastensuojelun uudet valtakunnalliset laatusuositukset kuntien käyttöön

Päivitetty laatusuositus korostaa entistä vahvemmin ihmissuhdeperusteista, lapsilähtöistä ja lapsen oikeuksista huolehtivaa työskentelyä. Suojelutehtävä toteutuu parhaiten, kun lapset ja heidän läheisensä sekä työntekijät luottavat toisiinsa ja toimivat yhteistyössä. Yhteistyö lapsen asioissa työskentelevien tahojen välillä korostetaan sekä yhteistä arviointia asiakkuuden alusta lähtien. Sijaishuoltoon ja valvontaan on laadittu valtakunnalliset laatusuositukset.

Sijaishuollossa käynnistyy pilotointina THL:n mukainen systeeminen toimintamalli, joka on ollut lastensuojelun avohuollossa käytössä. Kuopion kaupunki hallinnoi Pohjois-Savon maakunnan osalta lastensuojelun kehittämishanketta LUMO.

Pohjois-Savon sosiaalipäivystys on edelleen vahvasti kehittämisen painopisteenä mm. yhteiskunnan häiriö- ja poikkeustilanteisiin varautumiseksi.

Aikuissosiaalityö heikommassa asemassa ja syrjäytymisvaarassa olevien asiakkaiden tukena

Aikuissosiaalityössä korostuu matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontatyö, muutokseen tähtäävä tai huolenpidollinen suunnitelmallinen yksilötyö, osallisuuden edistäminen, työelämäosallisuuden edistäminen, jalkautuva työ sekä verkostotyö.

Sosiaalisen kuntoutuksen palveluiden tarve on kasvanut tasaisesti. Vuoden 2022 painopisteenä on jatkaa etäpalveluiden tehokasta hyödyntämistä perinteisten, laadukkaiden toimintatapojen lisäksi. Varmistetaan ohjauksella asiakkaiden ohjautumista sosiaalisen kuntoutuksen ja kuntouttavan työtoiminnan palveluihin. Työllisyyttä tukevat palvelut ovat aina ensisijaisia sosiaalisen kuntoutuksen palveluihin nähden.

Työkyky- ja eläkeselvitykset on vakiintunut työmuoto aikuissosiaalityössä, jolla ohjataan enemmän pitkään työttömyysetuudella olleita henkilöitä ensisijaisesti työkyvyttömyysetuisuuksien piiriin ja sitä kautta vähennetään työmarkkinatuen kuntaosuuksia.

Pakolaistyössä jatketaan kiintiöpakolaisten vastaanottoa siten, että kaupunki varautuu ottamaan vähintään Pohjois-Savon ELY-keskuksen Kuopioon esittämän määrän vuosittain. Lisäksi varaudutaan vastaanottamaan humanitääristen kriisien perusteella lisäpaikoille osoitettavia henkilöitä.

Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelu, palveluiden sujuvoittaminen ja asiakaslähtöisyys

Terveydenhuollon palveluissa huomioidaan valtakunnalliset, uudet hallituksen linjaukset ja lähtökohtana tulevaisuuden sote-keskusmalli. Palveluja kehitetään yhteistyössä eri tahojen kanssa. Monitoimijaista mallia toteutetaan muiden terveystalusten, sosiaalipalvelujen, sivistystoimen sekä järjestöjen ja seurakuntien sekä erikoissairaanhoidon kanssa. Perhekeskus-toimintamalli jalkautetaan osaksi koko yksikön toimintoja.

Suun terveydenhuollon palveluiden kysynnän kasvu ja koronan aiheuttaman hoitovelan purkaminen aiheuttaa toimintaa haasteita. Lakiesitys kiireettömään hoitoon pääsyajan lyhentämisestä suun terveydenhuollossa kolmeen kuukauteen tuo lisähaasteita hoitotakuussa pysymiseen. Asiakasmaksulain muutos laajentaa maksukattoa myös koskemaan suun terveydenhuollosta perittäviä asiakasmaksuja vuoden 2022 alusta. Muutoksella voi olla vaikutuksia potilaiden siirtymiseen yksityiseltä puolelta julkiselle puolelle.

Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut ovat siirtyneet vuoden 2021 alusta vastaanottopalvelun alaisuuteen. Palvelut ovat ruuhkautuneet pahoin sekä resurssivajeesta että lisääntyneestä palvelun tarpeesta. Kaupunki on neuvottelut sairaanhoitopiirin kanssa lasten – ja nuorten mielenterveyspalveluiden työnjaosta ja sopimuksen mukaan 1.1.2022 sairaanhoitopiiri vastaa läheteellisestä erikoissairaanhoidon toiminnasta ja kaupunki

---

---

keskittyä läheteettömään toimintaan lievistä- ja keskivaikeista mielenterveyden ongelmista perusterveydenhuollon tasoisesti.

Kuopion psykiatrian keskuksessa näkyy psykiatrisen avohoidon palvelujen kysynnän lisäys. Läheteet ja vuosittain hoidon piirissä olleiden määrä on lisääntynyt viime vuosien aikana.

Asiakasmaksulain uudistaminen jatkuu

Asiakasmaksulain uudistamisen toinen vaihe on edelleen tarpeen ja sen virkavalmistelua jatketaan. Uudistuminen nivoutuu sisällöllisesti ja aikataulullisesti yhteen muiden kehittämishankkeiden ja sote-uudistuksen toimeenpanon sekä hyvinvointialueiden asemaa koskevan jatkokehittämisen kanssa.

---

2 KÄYTTÖSUUNNITELMAT PERUSTURVAN PALVELUALUE

2.1 Vanhuspalvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vanhuspalvelujen avainprosessiin kuuluvat vanhusten palveluohjauksen ja hoivapalvelujen palveluprosessit.

Vanhuspalveluissa Kuopion kaupunki toteuttaa lakia ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta. Ikäystävällinen Kuopio -ohjelma sisältää lain vaatiman suunnitelman toimenpiteistä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Iäkkäiden sosiaali- ja terveystalouksissa painottuu ensisijaisesti kotiin annettavat palvelut, jossa toimintakyvyn tukemista ja vahvistamista toteutetaan ensisijaisesti yksityiskodissa tai muussa kodinomaisessa paikassa. Laitoshoidon palvelu toteutetaan vain silloin, kun se on lääketieteellisesti perusteltua. Palveluiden järjestämistapana on oma palvelutuotanto, ostopalvelu ja palvelusteli. Vanhuspalveluiden järjestämistä ohjaa lautakunnan vahvistamat myöntämisperusteet.

Vanhuspalvelulain muutokset myötä 1.1.2022 alkaen ympärivuorokautisen asumispalvelun henkilöstömitoitusta nousee 0,55:stä ja on oltava vähintään 0,6 työntekijää asiakasta kohti. Vanhuspalvelulakiin on kirjattu myös säännökset iäkkään henkilön toimintakyvyn ja palvelutarpeen arvioinnissa käytettävästä RAI-arviointivälineistöstä, jonka tulee olla käytössä viimeistään 1.4.2023. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista tuli voimaan 1.7.2021 alkaen ja lain toisen vaiheen muutokset astuvat voimaan vuoden 2022 alussa. Ensimmäisen vaiheen merkittävin muutos oli pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen asiakasmaksun määräytymisperusteiden yhtenäistäminen laitoshoidon asiakasmaksun mukaiseksi. Vaikutukset muutoksesta jäävät ennakoitua vähäisemmäksi. 1.1.2022 alkaen asiakasmaksukaton piiriin tulevat muun muassa tilapäisen kotisairaanhoidon ja kotisairaalan asiakasmaksut.

Vanhusten palvelutarpeiden ennakoitaan kasvavan merkittävästi tulevina vuosina, vaikka yhä suurempi osa vanhusväestöstä on aiempaa terveempiä ja toimintakykyisempiä. Tulevaisuuden kannalta keskeistä on vahvistaa matalankynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelun roolia sekä parantaa palvelutuotannon toimintakykyä vahvistavien palvelumuotojen vaikuttavuutta. Kotihoidossa keskitytään strategian mukaisesti paljon tukea tarvitsevien ihmisten toimintakyvyn vahvistamiseen. Kevyemmässä palvelutarpeessa olevat asiakkaat ohjataan omaehtoiseen tai kolmannen sektorin palvelujen piiriin.

Hoivapalvelujen haasteena on palveluiden kysynnän kasvusta johtuva henkilöstön kasvava tarve samanaikaisesti, kun henkilöstöä eläköityä ja uuden työvoiman saatavuus vaikeutuu. Työvoiman saatavuus on vaikeutunut koko kaupungin alueella, mutta haasteet korostuvat erityisesti liitoskunta-alueilla.

Erytisasumispalvelujen järjestämistapana on oma palvelutuotanto ja ostopalvelu. Palveluiden järjestämistä ohjaa lautakunnan vahvistamat myöntämisperusteet. Erytisyryhmien asumispalveluissa lisääntyvänä palvelutarpeena on päihteiden käytöstä johtuvat vaikeat neurologiset- ja käytösongelmat. Kovien huumeiden käyttäjien osuus asiakaskunnassa on kasvava ja näkyvät päihteet sallivien asumisratkaisujen kysynnän kasvuna ja tarpeena turvata asiakas- ja työturvallisuutta yksiköissä.

Palveluiden järjestämistä vastuu siirtyy Pohjois-Savon hyvinvointialueelle 2023 alkaen ja valmistelevat työt on aloitettu.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Vuoden 2022 aikana toteutetaan aiemmin linjattua palvelustrategiaa ja Kuopio 2025 ohjelman yhteydessä asetettuja rakenne tavoitteita. Strategiset tavoitteet korostavat palvelurakenteen keveyttä, asteittaista luopumista laitoshoidosta ja ympärivuorokautisen hoivan peittävyden asteittaista pienentämistä. Keskeisenä keinona rakenne muutoksen toteuttamiselle on varhaiskuntoutuksen ja sairaalakotiutusprosessin uudelleen organisointi. Strategian toteutumista haastaa työvoiman saatavuuteen liittyvät haasteet, joiden haltuun ottoon talousarviossa on myös varauduttu

Vuoden 2021 aloitettiin vaiheittain RAI –mittarin käyttöönotto vanhusten ja mielenterveys- sekä päihdekuntoutujien toimintakykyä ja voimavaroja arvioitaessa ja vahvistaa näin tarveperusteista (hoitoisuus) palvelusuunnittelua. Käyttöönotto jatkuu myös vuoden 2022 aikana. Mittarilla saadaan kansallisen tason vertailutietoa palveluiden kohdentumisesta ja laadusta. Järjestelmien ja ohjelmien käyttöönotot edellyttävät vahvaa suunnittelua ja käyttöönottojen projektointia. Käyttöönotot edellyttävät myös henkilöstön työpanosta.

Palveluohjauksessa jatketaan edelleen matalankynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelun kehittämistä ja kasvokkain palvelun sekä chat-palvelun vakiinnuttamista palvelukanavana. Viestinnän roolia muutoksen tukena vahvistetaan ja parannetaan kuntalaisten mahdollisuutta löytää tietoa myös itsenäisesti omaehtoisen pärjäämisen tueksi. Jatketaan yhteistyötä Tarjoomo -osuuskunnan kanssa ja vahvistetaan palveluhakemiston tunnettuutta omassa toiminnassa sekä kuntalaisiin päin. Kehitetään palveluohjauksen työprosesseja niin, että palvelutarpeen arviointi toteutuu lakisääteisessä ajassa. Vahvistetaan muistisairaana oikea-aikaista tukea kohdentamalla muistikoordinaattorien työpanos ensisijaisesti muistisairauden varhaisempaan vaiheeseen, jossa palvelutarve ei ole vielä säännöllinen. Samalla muistikoordinaattorin siirtyvät osaksi palveluohjauksen kokonaisuutta. Palvelupisteeseen koostetaan esittely kotona asumista tukevista teknologisista ratkaisuista. Tavoitteena on, että 80 % tulleista yhteydenotoista voidaan ratkaista matalankynnyksen palvelussa. Vahvistetaan palveluohjauksen roolia palveluiden piirissä olevien asiakkaiden palveluiden koordinoinnissa. Tavoitteena on, että yhä useampi asumispalveluiden piiriin siirtyvä odottaa asumispalveluja riittävillä ja oikea-aikaisilla palveluilla kotona.

Vanhusten ja erityisryhmien asumispalvelujen ostopalveluiden uusi hankintakausi alkaa 1.2.2022.

Valtuuston (vuonna 2021) vanhuspalvelurakenteen kehittämiseksi myönnetyn kehittämisrahan avulla vahvistetaan vanhuspalvelujen varhaiskuntoutuksen rakenteita ja osaamista. Tarkoituksena on valtuuston asettaman tavoitteen mukaisesti asumispalveluiden tavoitepeittävyden ja kotiin annettavien palvelujen yhteensovittaminen. Vanhuspalveluiden sairaalasta kotiutuksen tuki sekä kotihoidon kuntouttavat arviointijaksot keskitetään uuden kotiutus- ja kuntouttava arviointijakso –yksikön toiminnaksi. Keskitämisellä vahvistetaan monialaisen tiimin kuntoutusosaamista, kuntouttavan toiminnan tasalaatuisuutta sekä vaikuttavuutta. Uuden toimintamallin käyttöönotto toteutetaan tammi-maaliskuun 2022 aikana.

Hoivapalvelujen säännöllisen kotihoidon ja asumispalvelujen tärkein painopiste on asiakkaiden toimintakyvyn eli arjessa selviytymisen, itsemääräämisoikeuden ja osallisuuden vahvistaminen. Asiakkaiden hoito- ja kuntoutussuunnitelmat perustuvat asiakkaiden asettamiin omiin tavoitteisiin toimintakyvyn parantamiseksi. Asiakkaan toimintakykyä vahvistetaan vanhustyön monialaisen tiimin, asiakkaan ja hänen lähipiirinsä yhteistyönä.

Virtuaalikota hoidon peittävyttä kotihoidon asiakkaista on tavoitteena laajentaa 15%:sta 20%:in. Lääkerobotin käyttöönotto jatkuu vuodelta 2021 ja tavoitteena on lääkerobotin 15 %:n peittävyys kotihoidon asiakkuuksissa.

Lautakunnan toukokuussa 2021 tekemän päätöksen mukaisesti Puijonlaakson palvelukeskuksen osasto 2 toiminta loppuu kesän 2022 aikana mikäli yksityiset asumispalveluhankkeet toteutuvat suunnitellusti. Korvaavat paikat järjestetään vanhusten asumispalvelujen puitesopimuksen kautta lisäämällä ostopalveluita syksyllä

2022. Valtuuston osoittamalla 400 000 euron määrärahalla lisätään asumispalvelupaikkojen ostoa ja lyhennetään jonotusaikaa palveluun. Otetaan käyttöön palveluseteli palvelutaloon (välimuotoinen asuminen), joka edistää kotihoitopainotteista palvelurakennetta ja hillitsee asumispalvelun kysyntää.

Vanhusten asumispalveluissa on meneillään kahden asumisyksikön (Puijonlaakso ja Levänen) hankevalmisteluvaihe, joissa asumispalvelujen asiantuntijat ovat mukana hoitokotitilojen suunnittelussa.

Kotisairaalassa keskeinen painopiste on palliatiivisen ja saattohoidon vahvistaminen ja tukeminen sairaalahoidon vaihtoehtona. Kotisairaaloiminta laajenee ympärivuorokautiseksi palveluksi. Kotisairaalan ja kotihoidon kehitystyö näkyy myös lisääntyvänä kysyntänä lääkärityölle.

Vanhusten toiminta- ja yhteisöpalveluissa kehitetään erityisesti maaseutualueiden toimintakeskuspalveluja tukemaan kotona asumista. Muutoin pyritään säilyttämään nykytasoa.

Kuntoutuspalvelut täydentävät muuta terveydenhuollon toimintaa, mikä tekee toimintaympäristöstä verkostomaisen ja monitoimijaisen. Kotikuntoutus toimii tiiviissä yhteistyössä muun hoivan kanssa. Kotikuntoutusta kehitetään kotona pärjäämistä ja toimintakykyä tukevaan suuntaan. Lisäksi selvitetään erilaisten kuntoutusmuotojen käyttöönottoa, mm. virtuaali- ja etäkuntoutusta yksilö- ja ryhmätilanteissa.

Palveluiden kehittämistä ja alueellistamista tehdään osana Tulevaisuuden sotekeskus ja Rakennusuudistus rahoitusta. Rakennetaan maakunnallisen ikäkeskuksen palvelulupaus palvelumuotoilun menetelmiä hyödyntäen yhdessä tulevan hyvinvointialueen toimijoiden kanssa. Lisäksi Kuopio on toteuttajana ohjaus- ja neuvontapalveluiden, muistisairaiden palvelupolun ja konsultointikäytänteiden, Sote-Tiken ja keskitetyn mielenterveys ja päihdekuntoutujien tiimimallin kehittämisessä.

Henkilöstösuunnittelu

Palveluohjauksen roolin vahvistuminen asiakkaan palveluprosessissa ja oikea-aikaisuus lisäävät palveluohjauksen henkilöstötarvetta, mutta hillitsevät asiakkaan palveluiden käyttöä pitkällä aikavälillä. Henkilöstön osaamista vahvistetaan lainsäädäntö tuntemuksen, asiakkaan valinnanvapauden ja palveluohjauksen työmenetelmien osalta.

Vanhuspalveluissa henkilöstön osaamisen vahvistamisessa keskeistä vuonna 2022 on monialaisen kinesteettikka-orientaation laajentaminen. Vuonna 2019 alkanut kinesteettikkavalmennus jatkuu vuonna 2022 monialaisesti yhdessä palveluohjaajien, hoitajien, fysioterapeuttien ja lääkäreiden yhteiskehittämisenä. Toinen keskeinen kehittämisen kohde on henkilöstö ja asiakasturvallisuuden kehittämisrakenteiden vahvistaminen. Kolmas painopiste osaamisen vahvistamisessa on henkilöstön muistisairaus-, mielenterveys- ja päihdeosaaminen.

Otetaan käyttöön sujuvammat sijaishankinta- ja rekrytointiprosessit yhteistyössä Peten uuden keskitetyn rekrytointiyksikön kanssa. Vahvistetaan oppilaitos- ja opiskelijayhteistyötä.

Vaikutukset lapseen ja nuoriin, ympäristöön ja yrityksiin

Palveluiden järjestäminen yhteistyössä yritysten kanssa vahvistuu.

Avainprosessi: Vanhuspalvelut

Tuote tai palvelu	Mittarin nimi	TOT 2020	TA 2021	TA 2022
Erityisasumispalvelujen palveluohjaus ja hoivapalvelut	Asiakkaita palvelun piirissä yhteensä, kaikki palveluluokat	753	760	810
	Tukiasuminen/ hoitopäivät, omat	10 447	6 192	5 000
	Palveluasuminen/ hoitopäivät, omat	3 485	4 745	5 000
	Maksuvastuu uuden kotikunnan järjestämästä palvelusta, asiakkaat	5	5	6
Kotihoito	Asiakaskäynnit, omat ja ostetut	1 395 787	1 340 000	1 360 000
	Virtuaalikotahtohoidon asiakaskäynnit, oma tuotanto		69 000	75 000
	Asiakkaan luona tapahtuva työ tunteina, omat ja ostetut	449 879	450 000	460 000
	Virtuaalisen kotihoidon asiakastunnit, oma tuotanto		12 500	12 500
	Asiakkaan luona tapahtuva työ tunteina, palveluseteli		38 000	42 000
	Asiakkaiden lukumäärä, omat ja ostetut	3 913	4 300	
	Asiakkaiden lukumäärä, palveluseteli		270	330
	Asiakkaiden keskimääräinen toimintakyky, oma tuotanto	2,3	3,0	2,3
	Vanhusasiakkaiden määrä (+75 vuotiaat), omat	2 100	2 900	
Päivätoiminta	Asiakasmäärät, kokopäiväryhmä		170	170
	Asiakasmäärä, osapäiväryhmä		120	120
Kotisairaala	Hoitopäivät	8 785	9 500	11 000
	Asiakkaiden lukumäärä	476	720	440
	Kotisairaalahajon pituus, keskiarvo (vrk)	17	15	25
Palveluasuminen	Hoitopäivät, omat	26 577	33 215	25 000
	Hoitopäivät, ostetut ja palveluseteli		9 800	6 300
	Asiakkaiden keskimääräinen toimintakyky, oma tuotanto	3,3	3,5	3,3
	Asumispaikat, omat	91	91	91
	Asumispaikat, ostot ***		12	12
	Asumispaikat, palveluseteli ***		15	5
Tehostettu palveluasuminen	Asumispalvelun hoitopäivät, omat	97 114	103 660	97 000
	Asumispalvelun hoitopäivät, ostetut ja palveluseteli		184 000	188 500
	Asiakkaiden keskimääräinen toimintakyky, oma tuotanto	3,6	4,0	3,6
	Asumispaikat, omat	284	284	284
	Asumispaikat, ostetut ***		426	519
	Asumispaikat, palveluseteli ***		80	50
Laitoshoito	Hoitopäivät,omat		69 715	69 715
	Asiakkaiden keskimääräinen toimintakyky, oma tuotanto		4,0	3,7
	Asumispaikat, omat		191	191
	joista vuorohoidon asumispaikat		42	42
Kotikuntamuuttajat	Maksuvastuu uuden kotikunnan järjestämästä palvelusta, asiakkaat (vanhuspalvelut)		38	35
Omaishoito	Omaishoidon asiakkaat, yli 65-v	630	640	665
	Omaishoidon asiakkaat, alle 65-v	11	15	10
Perhehoito	Perhehoidon asiakkaat		8	8
Palvelujen peittävyys (yli 75v) ****	Kotihoito		11.0%	11%
	Palveluasuminen		1%	1%
	Tehostettu palveluasuminen		6%	6%
	Laitoshoito		0 %	0%
	Omaishoito		5%	5%
Lääkäripalvelut**	Käynnit		3 800	3 800
	Konsultaatiot		27 000	27 000
	Asiakkaat		3 000	3 000
Kotikuntoutus*	Fysioterapian käynnit		3 000	3 000
	Fysioterapian virtuaalikäynnit		100	100
	Fysioterapian asiakkaat		900	900
	Toimintaterapian käynnit		650	650
	Toimintaterapian virtuaalikäynnit		30	30
	Toimintaterapian asiakkaat		240	240

Henkilöstömittarit		TOT 2020	TA 2021	TA 2022
Palveluohjaus	Kokonaistyöaika	38,5	40,8	47,4
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	10,1	5,5	10,0
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	0	0	0
Vanhusten hoivapalvelut	Kokonaistyöaika	1 209,7	1 150,3	1 211,7
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	24,4	21,0	21,0
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	1,3	0	0
Vanhuspalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	1 324,2	1 191,1	1 259,1
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	23,5	20,5	23,0
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	1,3	0	0

*) kotikuntoutus siirtynyt vanhuspalveluihin 1.4.2020, kanta-Kuopion luvut

***) sisältää vanhuspalveluiden lääkärityön ilman laitoshoidoa ja vuorohoito-/kriisihoito-osaston työtä, kanta-Kuopion luvut

****) käytetään tarkastelujakson viimeisen päivän poikkileikkaustilannetta

*****) Omaishoidon asiakkaat vuoden aikana ja muut poikkileikkaus pvm.

Tavoitteet johdettu Ikäystävällinen Kuopio tavoitteiden pohjalta.

2.2 Vammaispalvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vammaislainsäädäntö pitkän tähtäimen vammaispoliittisena tavoitteena on uudistumassa osana sosiaalihuoltolain kokonaisuudistusta. Vammaisille ja kehitysvammaisille henkilöille annettavat palvelut ovat pääosin lakiin perustuvia, joissa henkilön yksilölliset tarpeet on otettava huomioon. Periaatteena on, että julkiset palvelut suunnitellaan kaikille sopiviksi ja ympäristö esteettömäksi. Kun yleisten palvelujen tai sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluiden apu ei riitä, järjestetään erityispalveluja, kuten asumis-, apuväline-, kuljetus- ja tulkkauspalvelua. Tavoitteena on tukea vammaisten henkilöiden työ- ja toimintakykyä sekä omatoimisuutta. Kunnan järjestämällä palveluilla ja tukitoimilla helpotetaan vammaisten henkilöiden selviytymistä jokapäiväisessä elämässä. Hallitus antoi eduskunnalle 27.9.2018 esityksen vammaispalvelulain ja kehitysvammalain yhdistämisestä yhdeksi vammaisten henkilöiden erityispalveluja koskevaksi laiksi. Esitys raukesi tuolloin eduskuntakauden päättyessä. Hallitus tuo esityksen eduskunnan käsittelyyn kevätistuntokaudella 2022. Laki tulisi voimaan 1.1.2023.

Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE painottaa, että koronavirustilanteessa pitää pystyä turvaamaan vammaisten henkilöiden oikeudet. Vammaiset henkilöt tarvitsevat palveluita ja tukitoimia selvitäkseen päivittäisistä toiminnoista, joka apu, tuki ja hoito on pystyttävä turvaamaan myös mahdollisen koronavirustartunnan tai karanteenin kaltaisissa oloissa olemisen aikana sekä läheisten tai auttavien työntekijöiden, esimerkiksi henkilökohtaisten avustajien, sairastuessa. Osa vammaisista henkilöistä kuuluvat joko ikänsä puolesta tai iästään riippumatta koronaviruksen riskiryhmään, ja heille esteettömän ja saavutettavan tiedon saaminen tilanteesta on erityisen tärkeää. Vammaisyleissopimus edellyttää, että vammaisia henkilöitä koskevissa päätöksentekoprosesseissa neuvotellaan vammaisten henkilöiden kanssa ja osallistetaan heidät päätöksentekoon. Myös poikkeusoloissa on ylläpidettävä ja kehitettävä uusia tapoja kuulla vammaisia henkilöitä heitä koskevissa asioissa, niin kansallisesti ja paikallisesti koronavirustilanteen hoidossa kuin myös yksilöllisten palvelujen ja tukitoimien järjestämisessä. (www.stm.fi).

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023. Vammaispalvelut on aktiivisesti mukana hyvinvointialueen valmistelutyössä vuoden 2022 aikana.

Kaupungin järjestämisvastuulla olevissa palveluissa asiakkaille turvataan lakisääteiset, riittävät ja tarkoituksenmukaiset palvelut. Vammaispalveluiden ja kehitysvammahuollon asiakkaille järjestetään sosiaalihuoltolain, vammaispalvelulain ja kehitysvammalain mukaisia palveluja ja tukitoimia (mm. henkilökohtainen apu, päivä- ja työtoiminta, palveluasuminen, liikkumista tukevat palvelut). Palvelutarpeen arviointi tehdään yhteistyössä asiakkaan, hänen omaistensa/läheistensä tai asiakkaan laillisen edustajan kanssa. Arviointiin voi tarvittaessa osallistua myös palveluntuottajan edustaja ja muu asiantuntija. Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia koskevat päätökset on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään kolmen kuukauden kuluessa hakemuksesta. Kehitysvammahuollon kokonaisuus sisältää kehitysvammaisille henkilöille erityishuoltoon kuuluvat palvelut (mm. kehitysvammaisten päivä- ja työtoiminta ja kehitysvammaisten asumispalvelut). Vammaisten ja kehitysvammaisten henkilöiden päivä- ja työtoiminnalla edistetään asiakkaiden yhteiskunnallista osallistumista. Kehitysvammaisten ja vammaisten henkilöiden asumispalveluja tuotetaan pääosin ostopalveluna ja osin omana toimintana (Maljapuron palvelukoti, Puusepän tuettu asuminen).

Vammaispalveluissa ja kehitysvammahuollossa uudistetaan sisäistä kustannuslaskentaa. Uudistuksella tuetaan viranhaltijoiden ja esimiesten mahdollisuutta arvioida palvelujen kustannusvaikuttavuutta. RAI-toimintakykymittarin käyttöönotto jatkuu vuonna 2022. Lasten tilapäisen hoidon oman tuotannon yksikköä on suunniteltu vuoden 2021 aikana. Lasten tilapäishoidon oman tuotannon yksikkö käynnistyy huhtikuussa 2022. Vammaisten lasten perheitä on osallistettu oman tuotannon yksikön suunnitteluun.

Kehitysvammaisten ja vammaisten henkilöiden asumisen tarveselvitys vuoteen 2030 on tehty. Asumisen kilpailutus on toteutettu 2021 ja uusi sopimuskausi alkaa 1.2.2022. Lisäksi arvioidaan palvelutuottamisen tapoja yhteistyössä maakunnan kuntien kanssa osana sote-uudistusta. Vaalijalan kuntayhtymän tuottamien palvelujen toteuttamisen vaihtoehtoisia tapoja tarkastellaan edelleen. Vaalijalan laitoshoidon lakkaa vuonna 2022 niiltä henkilöiltä, joiden lääketieteellinen hoito ei sitä edellytä. Kehitysvammaisten erityishuollosta annettussa laissa säädetään erityishuollon järjestämisestä, ohjauksesta ja valvonnasta. Erityishuoltoa annetaan henkilölle, jonka kehitys tai henkinen toiminta on estynyt tai häiriintynyt synnynnäisen tai kehitysiässä saadun sairauden tai vamman vuoksi. Lisäksi edellytetään, että henkilö ei voi saada riittäviä tai sopivia palveluja ensisijaisesti sosiaalihuoltolain tai toissijaisesti vammaispalvelulain tai muiden erityislakien perusteella.

Koronavirustilanteessa on kehitetty uusia sähköisiä toimintatapoja ja on otettu käyttöön virtuaalinen päivätoiminta toimintakeskuksissa tapahtuvan päivätoiminnan rinnalla toteutettavana toimintana. VideoHoivaa on lisätty lähipalvelualueilla (Maaninka, Nilsia, Juankoski). Vammaispalvelut on mukana perhekeskusmallin työstämisessä.

Laki kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta (381/2016) on tullut voimaan 10.6.2016. Tämä laki edellyttää, että asiakkaan itsemääräämistä on tuettava ja rajoitustoimenpiteiden käyttöä on vältettävä. Mikäli rajoitustoimenpiteisiin on turvauduttava, niin käytön on perustuttava moniammatillisen tiimin arvioon, jossa on riittävä lääketieteen, psykologian ja sosiaalityön asiantuntijuus. Rajoitustoimenpiteiden käyttöä on myös seurattava monialaisesti. Käytössä on asiantuntijatiimi vaativan hoidon ja huolenpidon toteuttamista ja seuranta varten.

Henkilöstösuunnittelu

Palveluohjauksessa tarvitaan ammattitaitoinen, riittävä henkilöstö, jotta lakisääteiset viranhaltijatehtävät pystytään hoitamaan. Erityisesti palvelutarpeen arviointi on kriittinen työvaihe. Henkilökunnan osaamista vahvistetaan sekä tuetaan henkilöstöä moniammatilliseen yhteistyöhön asiakkaan tilanteesta riippuen tarpeen mukaisten tahojen kanssa. RAI-toimintakykymittarin käyttöönotto vaatii henkilöstön kouluttautumisen, mikä on alkanut loppuvuodesta 2021. Työkierto ja joustava henkilöstön käyttö ovat osa vammaispalveluiden tavantasaista toimintaa. Henkilöstöä kannustetaan oman osaamisen kehittämiseen ja uuden oppimiseen. Lasten tilapäisen hoidon oman tuotannon yksikön toiminnan käynnistyessä tarvitaan henkilöstöä 10 htv. Koulutettujen sijaisten saaminen on haastavaa ja etenkin lähipalvelualueille on vaikeuksia saada sekä vakituista henkilökuntaa että sijaista.

Vammaispalveluissa ja kehitysvammahuollossa keskeistä on suunnitelmallinen ja laadukas sosiaalityö, jolla turvataan asiakkaan etu. Sosiaalityö tekee monialaista yhteistyötä asiakkaan, sosiaalityöntekijän ja muun tarvittavan monialaisen asiantuntijaverkoston kanssa. Keskeistä sosiaalityössä on asiakkaan oikea-aikainen neuvonta ja ohjaus.

Vaikutukset lapsiin ja nuoriin, ympäristöön ja yrityksiin

Lasten ja nuorten oman tuotannon tilapäishoidon yksikkö mahdollistaa kuopiolaisille lapsille ja nuorille tilapäishoidon omassa kotikaupungissa 24/7.

Vammaispalveluita ja kehitysvammahuoltoa tuotetaan pääsääntöisesti ostopalveluina. Ostopalvelut kilpailutetaan joko hankintalainsäädännön tai kaupungin sisäisten hankintaohjeiden mukaisesti.

Avainprosessi: Vammaispalvelut

Tuote tai palvelu	Mittarin nimi	TOT 2020	TA 2021	TA 2022
Vammaispalvelut ja kehitysvammahuolto	Vammaispalvelun asiakkaat	2 883	3 540	2 850
	joista kehitysvammaisia	905	910	800
	Asumispalvelut/ Kehitysvammaiset asiakkaat	331	349	366
	ostopalvelu	270	269	305
	oma tuotanto	61	61	61
	Asumispalvelut/ Muut vammaiset	45	45	59
	Omaishoidontuen asiakkaat (keva ja alle 65 v)	290	322	320
	kehitysvammaiset 0-17 -vuotiaat	79	87	101
	kehitysvammaiset 18 vuotta täyttäneet	64	70	64
	0-17 -vuotiaat	74	82	90
18-64 -vuotiaat	73	83	65	
Henkilöstömittarit		TOT 2020	TA 2021	TA 2022
Vammaispalvelut ja kehitysvammahuolto	Kokonaistyöaika	75,9	70,9	80,4
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	16,0	20,0	16,0
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	1	0	0
Vammaispalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	75,9	70,9	80,4
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	16,0	19,0	16,0
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	0,9	0	0

2.3 Lapsiperhepalvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Suomeen on valmisteltu kansallinen lapsistrategia. Lapsistrategian tavoitteena on lapsen oikeuksia kunnioittava yhteiskunta. Valmistelun pohjana on YK:n lapsen oikeuksien sopimus. Strategian tavoitteisiin sitoutetaan valtion ohella myös muut julkiset toimijat, etenkin kunnat ja kuntayhtymät, korkeakoulut ja opetuksen järjestäjät, järjestöt, seurakunnat sekä elinkeinoelämä. Vuonna 2022 jatketaan perhekeskusmallin toimeenpanoa ja kehittämistä yhteistyössä sivistystoimen, liikunnan, kulttuurin, terveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden kesken. Tavoitteena on ennaltaehkäisyyn painottuva toimintamalli perhekeskuksen palvelutoiminnassa. Keskiössä on määritellä alueellisesti yhtenäiset linjaukset, joiden mukaan systemaattista tukea tarjotaan lapsen eri ikävaiheissa raskauden ajalta alkaen. Käytännön työskentelyssä siirrytään monialaiseen ja moniammatilliseen työskentelyyn ja hyödynnetään vanhemmuuden ja parisuhteen tuen sekä eroauttamisen malleja ja työkalupakkeja (LAPE hanke) sekä valtakunnallisia linjauksia (THL).

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023. Lapsiperhepalvelut ovat aktiivisesti mukana hyvinvointialueen valmistelutyössä vuoden 2022 aikana.

Systeeminen toimintamalli on käytössä sekä avo- että sijaishuollossa. Systeemisen mallin mukaista ajattelua laajennetaan poikkihallinnollisesti myös muihin sosiaali- ja terveydenhuollon perus- ja erityistason palveluihin mm. perhekeskusverkoston kautta. Sijaishuollossa eräänä kehittämisen kohteena on kotisijoitustyöskentelyn vahvistaminen yhteistyössä kotiin tehtävien perhepalveluiden kanssa. Lastensuojelun avo- ja sijaishuollossa on vuonna 2021 otettu käyttöön varasosiaalityöntekijä järjestely. Varasosiaalityöntekijän avulla voidaan vastata äkillisiin sosiaalityöntekijöiden poissaoloihin ja loma-aikoihin ja varmistaa palvelun saatavuus ja laadukkuus. Varasosiaalityöntekijäjärjestelyä vahvistetaan henkilöstöresursoinnilla vuonna 2022.

Kuopion kaupunki hallinnoi Pohjois-Savon maakunnan osalta sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamaa Itä- ja Keski-Suomen maakuntien lastensuojelun kehittämishanketta (LUMO). Hankkeen keskiössä on monialaisen lastensuojelutyön ja palvelujen konkreettinen kehittäminen. LUMO-hankkeen aikana Itä- ja Keski-Suomen yhteistoiminta-alueella otetaan käyttöön monitoimijainen yhteistyömalli ja monialaiseen arviointiin perustuva työskentelymalli, jonka viitekehystenä on systeeminen lastensuojelu. Monitoimijaista yhteistyötä vahvistetaan edelleen vuonna 2022. Hanketyöntekijät kokoavat tarvittavat kumppanit lastensuojelusta, päihde- ja mielen-terveyspalveluista, erikoissairaanhoidosta, kuntien perusopetuksesta ja varhaiskasvatuksesta sekä järjestöistä ja sopivat yhteistyömallin mukaisesta työskentelystä ja käytännöistä. Olennaista on löytää nimenomaan jo olemassa olevat palvelut, joiden kesken systemaattista monialaista työskentelyä rakennetaan ja kehitetään lasten yksilöllisiin tarpeisiin vastaamiseksi. Monialaiselle arvioinnille ja yhteistyölle asetetaan tavoitteet sekä sovitaan koordinaatiosta ja seurannasta. Lastensuojelun asiakkaana olevien perheiden keskeinen työntekijä on lastensuojelun avohuollon sosiaalityöntekijä, jonka tehtävänä on vastata palvelun kokonaisuudesta sekä prosessin johtamisesta ja ohjaamisesta kaikkien asiaan liittyvien viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden osalta. Systeeminen lastensuojelu antaa lastensuojelun sosiaalityöntekijälle työkaluja ja osaamista vastata tästä monialaisesta työstä sekä kantaa tehtävään kuuluva erityinen vastuu.

Lastensuojelun uudet valtakunnalliset laatusuosituksukset ovat tulleet kuntien käyttöön. Päivitetty laatusuositus korostaa entistä vahvemmin ihmissuhdeperustaista, lapsilähtöistä ja lapsen oikeuksista huolehtivaa työskentelyä. Suojelutehtävä toteutuu parhaiten, kun lapset, nuoret ja heidän läheisensä sekä työntekijät luottavat toisiinsa ja toimivat yhteistyössä. Yhteistyötä ja yhteistä arviointia lapsen asioissa työskentelevien tahojen

---

välillä korostetaan asiakkuuden alusta alkaen. Sijaishuoltoon ja valvontaan on laadittu valtakunnalliset laatusuosituksen.

Sosiaali- ja terveysministeriön vaativan lastensuojelun työryhmä on antanut raporttinsa lastensuojelua koskevan lainsäädännön muuttamiseksi. Työryhmä esittää, että vaativan sijaishuollon sisällöstä, tarkoituksesta ja järjestämisestä säädetään lailla. Tavoitteena on luoda kokonaisuus, jolla vahvistetaan toiminnallisesti integroitua sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyötä vaativan lastensuojelun parantamiseksi. Kuopion kaupungilla ja Kuopion Yliopistollisella sairaalalla on käynnistynyt investointihanke nuorisopsykiatrian ja lastensuojelun ns. integroidusta laitoshoidosta, joka vastaa ko. lain tavoitteisiin. Lisäksi painopistettä vahvistetaan asiakkaana olevan lapsen oppimisvaikeuksien tai vammaisuuden selvittämiseen sekä mielenterveys- ja päihdepalveluiden järjestämiseen viivytyksettä. Työryhmä esittää muutoksia myös erityisen huolenpidon osalta. Jaksoa voitaisiin jatkossa jatkaa 90 vuorokaudella, jos se on välttämätöntä lapsen hengen ja terveyden suojelemiseksi. Myös henkilökunnan resurssit ehdotetaan erityisen huolenpidonyksiköissä korkeammaksi kuin muutoin. Lisäksi työryhmä ehdottaa uutta tehostettua avohuollon tukitoita, jolla voitaisiin vähentää lasten sijoituksen tarpeen syntymistä. Samalla pitäisi tarkentaa avohuollon palveluja. Muita ehdotuksia ovat muun muassa lastensuojelulaitoksen henkilökunnan osaamisvaatimusten tarkennukseen, jälkihuoltoon sekä rajoitustoimenpiteisiin, joilla suojellaan päihteitä käyttävän lapsen henkeä, terveyttä ja kehitystä. Esityksen tavoitteena on parantaa vaativaa tukea tarvitsevien lasten huolenpitoa ja kuntoutusta ja siten vähentää lasten sijaishuoltopaikkojen siirtoja, pienentää palvelujen saatavuuden alueellisia eroja, lyhentää pitkäaikaisten sijoitusten kestoa ja edistää perheen jälleen yhdistämisen mahdollisuuksia.

Lastensuojelulain (417/2007) 1.1.2022 voimaan tulevalla 13 b §:n muutoksella lastensuojelun sosiaalityöhön säädetään henkilöstömitoitus. Säännöksen mukaan yhdellä lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä voi olla enintään 30 lasta asiakkaanaan 1.1.2024 lukien. Vuosina 2022 ja 2023 lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä voi olla vastuullaan enintään 35 lasta. Henkilöstömitoituksen tavoitteena on vahvistaa lasten oikeuksien toteutumista lastensuojelussa sekä turvata lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun tavoitteiden toteutuminen. Säädetyllä henkilömitoituksella vähennetään sosiaalityöntekijän työkuormitusta ja näin parannetaan hänen mahdollisuuksiaan perehtyä lapsen asioihin ja sosiaalityön tekemiseen lapsen etua parhaalla mahdollisella tavalla toteuttaen.

Lapsiperhepalveluissa on käytössä organisaation eri yksiköiden sisäinen kustannusennustemalli. Kustannusennustemalli tukee sosiaalityöntekijöiden ja esimiesten mahdollisuutta arvioida palvelujen kustannusvaikutavuutta. Lastensuojelun avohuollossa asetetaan tavoitteeksi, että asiakasperheistä 60 % on perhesosiaalityön palveluissa ja 40 % avohuollon palveluissa. Tämä edellyttää perhekeskustoimintamallin peruspalvelupainotteisuutta. Lapsiperhepalveluissa tehostetaan toiminnan riskienhallintaa. Yksiköt ovat määritelleet riskien valvonnan kohteet ja toimenpiteet riskien toteutumisen välttämiseksi.

Kuopion kaupunki tuottaa sosiaalipäivystyspalvelua maakunnan kunnille. Pohjois-Savon sosiaalipäivystys on edelleen vahvasti kehittämisen painopisteenä mm. yhteiskunnan häiriö- ja poikkeustilanteisiin varautumiseksi. Sekä sosiaalihuoltolaki että terveydenhuoltolaki ovat uudistuneet 1.3.2021 alkaen ja toimeenpantavaksi tulee mm. valmiussuunnittelua koskevia velvoitteita sekä uutena mm. sosiaalihuollon tilannekuvan rakentamista eri häiriötilanteissa. Myös valtakunnallista ERICA –häätäkeskusjärjestelmää kehitetään edelleen enemmän sosiaalipäivystystehtävien erityisominaisuuksia huomioivaksi. Sosiaalipäivystysten muuntamista jatkossa sosiaali- ja kriisipäivystyksiksi selvitetään edelleen. Maakunnan kunnat vastaavat asukas-pohjan mukaisesti sosiaalipäivystystoiminnan rahoituksesta.

Lapsiperheiden kotipalvelussa on otettu käyttöön maksuton kotipalvelu vuodesta 2021 alkaen. Perhetyössä on käytössä THL:n mukainen perhetyön porrasteisuus. Yksikkö osallistuu aktiivisesti perhekeskusverkoston toimintaan. Omassa tuotannossa ja ostopalveluissa on käytössä perhetyön palvelupaketit ja sisäinen tilaaja-tuottajamalli. Palvelupaketeilla tarkoitetaan perhetyön ja kotipalvelun vaiheistamista aloitus-, työskentely- ja palvelun lopetusvaiheeseen. Kotiin annettavissa perhepalveluissa on käytössä Hilikka-toiminnanohjausjärjestelmä.

Omien lastensuojelulaitosten tuottavuuden ja tehokkuuden parantamista jatketaan vuonna 2022 ja tavoitteeksi asetetaan edelleen vähintään 90%:n käyttöaste. Kodin ulkopuolisten sijoitusten talouden ja tuottavuuden seurantamallia kehitetään edelleen.

Sijaishuollon asiakasmäärässä, erityisesti kalliissa laitossijoituksissa on kasvua, joten kustannukset ovat kasvaneet vuonna 2021 ja siirtyvät kustannuksina myös vuodelle 2022. Sijaishuollon valvontaa toteutetaan yhteistyössä valvontatarkistajien kanssa. Lastensuojelulain uuden jälkihuoltovelvoitteen myötä asiakasmäärä on kasvanut. Jälkihuoltoa ja siihen liittyviä käytäntöjä kehitetään edelleen yhteistyössä palveluverkoston kanssa ja jälkihuollon sosiaalityöntekijäresurssia vahvistetaan vuonna 2022.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö vastaa lähisuhde- ja perheväkivaltatyön suunnittelusta ja ohjauksesta. Ministeriön tavoitteena on kehittää valtakunnallista palvelujärjestelmää siten, että se pystyy tarjoamaan lähisuhde- ja perheväkivallan eri osapuolille palveluja ja tukea asuinpaikasta riippumatta. Myös ennaltaehkäiseviä työtapoja kehitetään aktiivisesti. Kuopion kaupunki tuottaa turvakotipalvelua valtion rahoituksella (THL). Kuopion turvakoti siirtyy henkilöstöineen Pohjois-Savon hyvinvointialueen palvelutuotantoon v. 2023. Kuopion Turvakodin uudisrakentamishanke etenee v. 2022. Uusi 10 paikkainen turvakoti valmistuu loppusyksyllä 2023.

Henkilöstösuunnittelu

Tavoitteena on ylläpitää työhyvinvointia kehittämällä etätöitä ja työyhteisön yhteisöllisyyttä tasapainottavia toimintamalleja. Ma. työhyvinvointikoordinaattorin rekrytointi keväällä 2021 on vahvistanut lapsiperhepalveluissa työhyvinvointia tukevaa toimintaa. Lastensuojelun työsuojeluohjelman toimeenpanoa jatketaan vuonna 2022. Koulutussuunnitelmassa tullaan varautumaan ajankohtaisten uudistusten vaatimiin koulutuksiin, avo- ja sijaishuollossa järjestetään mm. lainsäädäntöön ja työhyvinvointiin liittyviä koulutuksia. Kuopion kaupungin lastensuojelun henkilöstömitoitus on uuden lain edellyttämällä tasolla.

Lapsiperhepalveluissa on kohonnut riski ammattihenkilöiden saatavuudessa erityisesti sosiaalityöntekijöiden osalta.

Vaikutukset lapseen ja nuoriin, ympäristöön ja yrityksiin

Vastuu lapsen hyvinvoinnista on ensisijaisesti lapsen vanhemmilla ja huoltajilla. Lastensuojelu tukee vanhempia heidän kasvatustehtävässään ja tarjoaa tarvittaessa lapsiperhepalveluiden tukitoimia. Ennaltaehkäisevällä lastensuojelulla pyritään ehkäisemään lasten ja nuorten ongelmien syntymistä tai niiden pahenemista. Lapsiperheitä tuetaan monialaisen viranomaisyhteistyön avulla. Lapsiperhepalvelujen yhteistyökumppaneina ovat mm. neuvolat, varhaiskasvatus ja koulut. Lastensuojelulla on kuitenkin lainsäädännön perusteella viimesijainen vastuu turvata lapsen etu.

Kaupungin oman tuotannon lisäksi lapsiperhepalveluja tuotetaan ostopalveluina. Ostopalvelut kilpailutetaan joko hankintalainsäädännön tai kaupungin sisäisten hankintaohjeiden mukaisesti.

Avainprosessi: **Lapsiperhepalvelut**

Tuote tai palvelu	Mittarin nimi	TOT 2020	TA 2021	TA 2022
Lapsiperhepalvelut	Lastensuojeluilmoitusten määrä	3 920	3 700	3 700
Lastensuojelulain mukainen avohuolto	Avohuollossa olevien asiakkaiden määrä	1 049	850	850
Lastensuojelulain mukainen sijaishuolto	Sijaishuollossa olevien asiakkaiden määrä	302	400	350
Lastensuojelulain mukainen jälkihuolto	Jälkihuollossa olevien asiakkaiden määrä	230	280	330
Sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut	Sosiaalihuoltolain mukaisten asiakkaiden määrä	2 072	1 400	1 400
Henkilöstömittarit		TOT 2020	TA 2021	TA 2022
Sosiaalipäivystyspalvelut	Kokonaistyöaika	12,4	9,5	9,5
Avo- ja jälkihuolto	Kokonaistyöaika	154,5	162,8	167,8
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	16,5	13,6	13,6
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	0,3	0	0
Sijaishuolto	Kokonaistyöaika	20,2	16,0	17,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	8,6	5,1	8,0
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	2,4	0,0	0,0
Riita- ja rikosasiain sovittelu	Kokonaistyöaika	3,8	4,0	4,0
Perheoikeudelliset palvelut	Kokonaistyöaika	4,3	5,0	5,0
Lapsiperhepalv.tukipalvelut	Kokonaistyöaika	2,3	3,7	4,2
Lapsiperhepalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	197,4	201,0	207,5
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	14,4	12,0	15,0
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	0,5	0,0	0,0

2.4 Aikuissosiaalityön palvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Aikuissosiaalityössä sosiaalihuoltolaki määrittelee ydintehtävät sosiaalityölle ja sosiaaliohjaukselle, jota tehdään työikäisen väestön kanssa. Aikuissosiaalityössä on tunnistettu tarve varmistaa ja ylläpitää hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta, vähentää eriarvoisuutta ja edistää osallisuutta uusien palvelumuotojen avulla (mm. etäpalvelut). Aikuissosiaalityössä turvataan yhdenvertaisin perustein tarpeenmukaiset, riittävät ja laadukkaat sosiaalipalvelut sekä muut hyvinvointia edistävät toimenpiteet. Lisäksi tehtävänä on turvata asiakaslähtöinen yhteistyö eri toimijoiden kesken. Aikuissosiaalityö on muutosta tukevaa asiantuntijatyötä, jossa rakennetaan yhdessä asiakkaan kanssa asiakkaiden tarpeita vastaava tuen ja palveluiden kokonaisuus ja seurataan sen toteutumista ja vaikuttavuutta.

Aikuissosiaalityön avainprosessi tuottaa seuraavat palvelut: asiakasohjaus- ja taloudellinen tukeminen, suunnitelmallinen sosiaalityö, sosiaalinen kuntoutus, työkyky- ja eläkeselvitys, sosiaalinen luototus sekä pakolais-työ.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Aikuissosiaalityössä painopisteenä ovat heikoimmassa asemassa ja syrjäytymisvaarassa olevien asiakkaiden toimintakyvyn ja elämänhallinnan ylläpitäminen ja vahvistaminen sekä osallisuuden edistäminen. Aikuissosiaalityössä korostuu matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontatyö, muutokseen tähtäävä tai huolenpidollinen suunnitelmallinen yksilötyö, osallisuuden edistäminen, työelämäosallisuuden edistäminen, jalkautuva työ sekä verkostotyö. Aikuissosiaalityön asiakasohjaus- ja taloudellinen tukeminen –yksikkö vastaa kaikkien uusien työikäisten asiakkaiden matalan kynnyksen ohjauksesta ja neuvonnasta, taloudellisesta tukemisesta (täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki, sosiaalinen luototus, välitystili) sekä palvelutarpeen arvioiden tekemisestä ja niiden mukaisesta jatko-ohjaustyöstä ensisijaisten ja tarpeenmukaisten palveluiden piiriin. Aikuissosiaalityössä seurataan toimintaa ohjaavia, sosiaalihuoltoa koskevia lainsäädännön muutoksia.

Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023. Aikuissosiaalityö on aktiivisesti mukana hyvinvointialueen valmistelutyössä vuoden 2022 aikana. Aikuissosiaalityön yksikkö osallistuu myös Tulevaisuuden sote-keskus –hankkeeseen, jossa tavoitteena on sosiaalipalvelujen integroiminen SOTE-keskukseen. Sosiaalihuollon palvelujen saavutettavuutta vahvistetaan sijoittamalla kaupungin terveystieteiden keskuksen sosiaalihuollon ohjaus- ja neuvontapalvelua sekä varhaisen sosiaalisen ja taloudellisen tuen palvelua. Hankkeen aikana lisätään asukkaiden tietoisuutta saatavilla olevista sosiaalipalveluista ja madalletaan kynnystä hakeutua palveluihin. Keskeisenä tausta-ajatuksena on, että riittävän varhain ja oikea-aikaisesti tunnistettu avun tarve sekä oikein kohdennetut, integroidut sosiaali- ja terveystieteiden palvelut voivat ehkäistä ongelmien kasautumista ja vaikeutumista sekä siten vähentävät kustannuksia. Tarkoituksena on kehittää palvelukäytäntöjä varhaisen ja kevyen tuen tarpeeseen eli hankkeessa ohjataan omatoimisesti hyödyntämään eri verkostojen palveluja. Lisäksi tarkoituksena on erityisen tuen tarpeessa olevien henkilöiden moniammatillisten palvelukäytäntöjen luominen.

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta on uudistunut 1.1.2021 ja tämä edellyttää työllisyyspalveluiden toimintamallin uudelleen arviointia sekä kaupungin omana toimintana että valmistelussa tulevalle hyvinvointialueelle.

Lakisääteisen sosiaalisen kuntoutuksen palveluiden tarve on kasvanut tasaisesti. Sosiaalisen kuntoutuksen palveluita toteutetaan sosiaalista toimintakykyä ja arjen sujumista tukevin yksilöpalveluin sekä elämänhallintaa tukevin ryhmäpalveluin. Sosiaalisen kuntoutuksen asiakaspalveluostot toteutetaan pääasiassa vakiintuneeksi

tuotantotavaksi käyttöön otetulla palvelusetelimenettelyllä. Vuoden 2022 painopisteenä on jatkaa etäpalveluiden tehokasta hyödyntämistä perinteisten, laadukkaiden toimintatapojen lisäksi. Lisäksi painopisteenä on edelleen varmistaa asiakkaiden ohjautuminen sosiaalisen kuntoutuksen ja kuntouttavan työtoiminnan palveluihin palvelutarpeensa mukaisesti. Työllisyyttä tukevat palvelut ovat aina ensisijaisia sosiaalisen kuntoutuksen palveluihin nähden.

Työkyky- ja eläkeselvitysprosessi on vakiintunut työmuodoksi aikuissosiaalityöhön. Tehostetun työskentelyn tavoitteena on ohjata enemmän pitkään työttömyysetuudella olleita henkilöitä ensisijaisten työkyvyttömyysetuuksien piiriin ja sitä kautta vähentää työmarkkinatuen kuntaosuuksia. Työkyky- ja eläkeselvittelyn tuloksellinen työ on suoraan riippuvainen oikeanlaisista asiakasohjauksista, joka edellyttää mahdollisen työkyvyttömyyden tunnistamista. Työkyky- ja eläkeselvitykseen on kilpailutettu laajasti erikoislääkärien ja muiden asiantuntijoiden ostopalveluita.

Pakolaistyössä jatketaan kiintiöpakolaisten vastaanottoa siten, että kaupunki varautuu ottamaan vähintään Pohjois-Savon ELY-keskuksen Kuopioon esittämän määrän vuosittain, kuitenkin korkeintaan valtuuston määrittämän vuosikiintiön (65 henkilöä) mukaisesti. Lisäksi yksikkö on varautunut vastaanottamaan humanitääristen kriisien perusteella lisäpaikoille osoitettavia henkilöitä. Yksikössä jatketaan aktiivista kotouttamista edistävää työtä kiinteässä yhteistyössä järjestökentän, asumispalveluiden ja kaupungin muiden palveluiden kanssa. Pakolaistyössä seurataan valtakunnallista kotouttamista koskevaa selontekotyötä sekä sitä seuraavaa lakiuudistustyötä. Asunnottomuuden ennaltaehkäisyssä toteutetaan Koti kaikille 2030 verkostotyön malleja osana perustyötä.

Aikuissosiaalityössä on ollut tarve vahvistaa erityisesti nuorten matalan kynnyksen yksilöllistä palveluohjausta. Aikuissosiaalityöhön kohdentuu jäämistövaroja, joiden avulla palkataan neljä palveluohjaajaa nuorten matalan kynnyksen psykososiaaliseen ohjaus- ja neuvontatyöhön vuosille 2022-2023. Palveluohjaajat tarjoavat nuorille psykososiaalista tukea yksilöllisen palveluohjauksen keinoin. Yksilöllinen palveluohjaus tarkoittaa asiakkaan tilanteen ja tarpeen mukaan tuotettua matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa, tuen tarpeen arviointia tai tehostettua yksilötyötä.

Henkilöstösuunnittelu

Tavoitteena on ylläpitää työhyvinvointia kehittämällä työyhteisön yhteisöllisyyttä tasapainottavia toimintamalleja. Työikäisten palveluissa suositellaan henkilöstöresursoinniksi noin 35–50 asiakasta / sosiaalityöntekijä tai -ohjaaja (aktiiviasiakkuudet). Aikuissosiaalityössä asiakasmäärä on keskimäärin 65 asiakasta/työntekijä.

Vaikutukset lapseen ja nuoriin, ympäristöön ja yrityksiin

Aikuissosiaalityön palveluilla on tavoitteena vahvistaa nuorten elämänhallintaa, itsenäistä suoriutumista sekä osallisuutta. Palveluissa tarjotaan nuorille mahdollisuus matalankynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluun, yksilölliseen palveluohjaukseen sekä suunnitelmallisen sosiaalityön palveluihin, joissa selvitetään tarvittaessa moniammatillisesti asiakkaan yksilölliset tuen tarpeet, suunnitellaan ja yhteensovitetaan tarvittava palvelukokonaisuus ja seurataan palveluiden toteutumista.

Avainprosessi: **Aikuissosiaalityön palvelut**

Tuote tai palvelu	Mittarin nimi	TOT 2020	TA 2021	TA 2022
Sosiaalityön palvelut	Aikuisten (30-64- v.) sosiaalityön asiakasmäärä (aktiiviasiakkuus)	1 135	1 200	1 100
	Nuorten (18-29- v.) sosiaalityön asiakasmäärä (aktiiviasiakkuus)	848	1 000	850
Taloudellinen tukeminen	Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä	2 964	2 700	2 850
Maahanmuuttajapalvelut	Asiakasmäärä	212	185	215
Sosiaalinen kuntoutus	Asiakasmäärä	351	400	400
Sosiaalihuoltolainmukaiset ilmoitukset / hakemukset palveluihin (muu kuin toimeentulotuki)	Asiakasmäärä	2 447	3 000	2 750
Henkilöstömittarit		TOT 2020	TA 2021	TA 2022
Sosiaalityönpalvelut	Kokonaistyöaika	29,2	37,5	41,5
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	11,0	10,0	10,0
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	0	0	0
Taloudellinen tukeminen	Kokonaistyöaika	7,6 *)	0	0,0
Maahanmuuttajat	Kokonaistyöaika	6,1	7,0	7,0
Aikuissosiaalityön tukipalvelut	Kokonaistyöaika	4,9	4,0	4,0
Aikuissosiaalityönpalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	47,8	48,5	52,5
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	12,8	11,0	13,0
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	0,0	0	0

*) Taloudellinen tukeminen - henkilöstö siirretty Sosiaalityönpalveluihin

2.5 Sitovat tavoitteet

1. KASVAVA KUOPIO

1.1. Kilpailukykyinen yrittäjyyssympäristö

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
yritysten työvoiman saatavuus, oppilaitoksista valmistuneista jää alueelle (%), kaupungin tarjoamat harjoittelu- ja kesätyöpaikat	Turvataan osaavan työvoiman saatavuutta.	Kerätään kokemuksia työvoiman rekrytoinnista ulkomailta. Oppisopimuskoulutusta edistetään kysynnän mukaisesti. Tarjotaan harjoittelupaikkoja ja otetaan opiskelijoita harjoitteluihin ja kesätyöhön eri yksiköihin.	Kasvava Kuopio - ohjelma

1.3. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
edunvalvonnan vaikuttavuus	Tehdään ennakoivaa ja aktiivista edunvalvontaa ja vaikuttamista valtakunnalliseen ja maakunnalliseen päätöksentekoon.	Osallistutaan aktiivisesti hyvinvointialueen valmisteluun. Kuopion kaupunki toimii osatoteuttajana valtakunnallisessa lastensuojelun kehittämishankkeessa (LUMO) Pohjois-Savon osalta. Tämän lisäksi Kuopion kaupunki pilotoi yhdessä KYSin kanssa valtakunnallisesti ensimmäistä lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian integroitua laitoshoidtoa. Osallistutaan kansallisiin verkostoihin.	Kasvava Kuopio - ohjelma
imago- ja maineselvitykset	Kuopion kansallisen ja kansainvälisen näkyvyyden vahvistaminen.	Näkyvyyden parantaminen rekrytoinnissa yhdessä muiden maakunnan toimijoiden kanssa.	Kasvava Kuopio - ohjelma

2. HYVINVOIVA KUOPIO

2.1. Aktiivisuuteen innostava arki

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
arjen fyysistä aktiivisuutta kuvaavat mittarit, sisä- ja ulkoliikuntapaikkojen kävijämäärät ja terveyden edistämisen aktiivisuus (TEA-visari) liikunnan osalta	Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäluokissa.	Ikäihmisten ohjauksen ja neuvonnan vahvistaminen.	Hyvinvoiva Kuopio - ohjelma

2.2. Varhainen tuki

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
koettu tuen saaminen vanhemmuuteen, lastensuojelua kuvaavat mittarit, perhekeskustoiminnan eteneminen	Vanhemmuus sekä perheiden ja läheisten ihmissuhteet vahvistuvat.	Perusturvan lapsiperhepalvelut ja vammaispalvelut osallistuu perhekeskustoimintamallin kehittämiseen ja sen monialaisiin toimintoihin. Lisäksi lastensuojelun systemaattisen toimintamallin mukaisia työtapoja hyödynnetään ja laajennetaan	Hyvinvoiva Kuopio - ohjelma

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
päihteiden käyttö eri ikäryhmissä, nuorten suhtautuminen päihteisiin, psyykkistä kuormittuneisuutta ja mielenterveyttä kuvaavat mittarit, Hyvällä Mielellä Pohjois-Savo -hankkeen eteneminen	Päihteiden käyttö vähenee ja mielen hyvinvointi paranee.	Lapsiperhepalveluissa ja aikuissosiaalityössä päihteettömyyttä tuetaan sosiaalityön keinoin ja tehdään tiivistä yhteistyötä alueen päihdetyön toimijoiden kanssa.	Hyvinvoiva Kuopio -ohjelma

2.3. Työllistyminen ja toimeentulo

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
työttömyysaste, pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyys, työmarkkinatuen kuntaosuus, koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat, työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat, toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat, kuntakokeilun toteutuminen	Työttömyys, nuorisotyöttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys vähenevät.	Tehdään yhteistyötä Kuopion työvoiman palvelukeskuksen (TYP) kanssa.	Hyvinvoiva Kuopio -ohjelma

2.4. Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
yhteenkuuluvuus kouluyhteisöön, aktiivisesti järjestötoimintaan tms. osallistuvien osuus (%), TEA-viisarin osallisuussumma-muuttuja	Asukkaiden osallistuminen sekä kokemus vaikutusmahdollisuuksista lisääntyy.	Asiakastyytyväisyyskyselyjä toteutetaan säännöllisesti ja kehitetään sähköisiä palveluja kuntalaisille. Vakiintuneiden asiakasraatien toimintaa jatketaan myös hyvinvointialueelle valmistautumisen aikana.	Hyvinvoiva Kuopio -ohjelma
yli 65 vuotiaiden kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot, koulukiusaaminen, katuturvallisuusindeksi ja alaikäisten tekemät rikokset	Arjen turvallisuus vahvistuu.	Ikäihmisten ohjauksen ja neuvonnan kautta vahvistetaan, myös ikäihmisten varhaiskuntoutuksen uusilla toimintamalleilla. RAI:n käyttöönotto tukee kaatumisriskin arviointia. Lapsiperhepalveluissa ja aikuissosiaalityössä hyödynnetään Ankkuri-työryhmän toimintaa, jonka tehtävänä on ennaltaehkäistä nuorten tekemiä rikoksia ja ohjata nuoria tarvittavien palvelujen piiriin	Hyvinvoiva Kuopio -ohjelma

3. RESURSSIVIISAS KUOPIO

3.2. Kiertotalous ja resurssien viisas käyttö

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
henkilöstön osuus niissä yksiköissä, jotka ovat tehneet ilmastosuunnitelman	Toiminta ja hankinnat ovat Kuopiossa resurssiviisasta.	Hankinnoissa huomioidaan ympäristövaikutukset.	Resurssiviisas Kuopio -ohjelma

4. UUDISTUVA KUOPIO

4.1. Kyvykäs ja innostunut henkilöstö ja uudistuva johtaminen

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
esimieskysely, johtamisen uudistamisen eteneminen, etätyöpäivät, työtyytyväisyyskysely	Uudistetaan johtamista, tuetaan esimiestyötä ja lisätään erilaisia työntekemisen muotoja, kuten työn monipaikkaisuutta.	Perusturvan palveluissa toteutetaan työtyytyväisyyskyselyt vuosittain. Työtyytyväisyyskyselyssä esille nousseet kehittämiskohteet käsitellään yhteisesti henkilöstön kanssa. Henkilöstöllä on mahdollisuus etätyöpäivätyöskentelyyn kaupungin linjaamien ohjeiden mukaisesti.	Uudistuva Kuopio -ohjelma
kelpoisuuden omaavien hakijoiden määrä/avoin työpaikka, lähtövaihtuvuus, urakehitysmahdollisuuksien kokeminen, suositteluhaluus	Huolehditaan hyvästä työnantajakuvasta ja henkilöstöhankinnasta.	Rekrytoinnin ja rekrytointiyksikön kehittäminen.	Uudistuva Kuopio -ohjelma
sairauspoissaolot pv/htv, sairauspoissaolojen kustannukset, tapaturmapoissaolot pv/htv, työtyytyväisyys, toteutetut toimenpiteet, koulutusten määrä, koulutuksiin osallistuneiden määrä	Huolehditaan henkilöstön työhyvinvoinnista, työturvallisuudesta ja osaamisesta.	Henkilöstön sairauspoissaoloja seurataan ja kannustetaan oman osaamisen kehittämiseen. Lakisääteistä täydennyskoulutusvelvoitetta noudatetaan. Lisäksi työhyvinvointiin, työturvallisuuteen ja osaamisen vahvistamiseen liittyviä mittareita seurataan säännöllisesti. Vanhuspalveluissa tutkimus- ja kehittämissyhteistyö Tampereen yliopiston kanssa kotona tehtävän työn turvallisuusriskien ennakoinnista. Lapsiperhepalveluissa on käynnissä erillinen lastensuojelun työsuojeluohjelma vuosille 2021-2022.	Uudistuva Kuopio -ohjelma
työtyytyväisyyskysely	Vahvistetaan henkilöstön osallisuutta työn, tiimien ja työyhteisön kehittämiseen.	Toteutetaan työtyytyväisyyskyselyt vuosittain.	Uudistuva Kuopio -ohjelma

4.2. Sujuva ja uudistuva toiminta

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
asiakaskyselyn tulokset muutoksesta, yhteistyön sujuvuus keskeisten tahojen kesken	Rakennetaan hyvää kumppanuutta ja asiakaslähtöisiä yhteistyömalleja hyvinvointialueen kanssa.	Osallistutaan hyvinvointialueen valmisteluun ja toteutetaan aktiivista yhteistyötä ja kumppanuutta suhteessa hyvinvointialueeseen ja kuntiin.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
kunnan digitalisaatioaste, asiakaspalaute ja asiakaskyselyt	Kehitetään palveluja monikanavaisesti ja asiakaslähtöisesti.	Ikäihmisten neuvonnassa vahvistetaan Chat-palvelun roolia. Digipalveluita edistetään osana hyvinvointialuevalmistelua.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
suunnittelun eteneminen	Uusi Kuopio 2023: Suunnitellaan kaupungin tulevaa roolia ja organisoidaan toimintaa hyvinvointialueen perustamisen jälkeiseen aikaan.	Osallistutaan Hyvinvointialueen valmisteluun.	Uudistuva Kuopio - ohjelma

4.3. Kestävä talous

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
tilikauden tulos, toimintakatteen kasvu%, toimintakulujen kasvu%	Kaupungin tilikauden tulos saavuttaa vähintään nollatason vuonna 2025.	Tasapainotussuunnitelman toteuttaminen	Uudistuva Kuopio - ohjelma

---

3 KÄYTTÖSUUNNITELMAT TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUE

3.1 Avohoidon palvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vastaanottopalvelut

Kuopion kaupungin vastaanottopalvelut sijaitsevat Kuopion keskustan pääterveysasemalla, Pyörössä, Karttussa, Nilsiässä, Maaningalla, Riistavedellä, Juankoskella ja Vehmersalmella. Maaninka on osa Nilsiäen tiimiä ja Riistavesi tukeutuu pääterveysaseman läntiseen tiimiin, Vehmersalmi puolestaan tukeutuu tarvittaessa keskisen alueen 1 B tiimiin. Terveystenhuollon lääkäripalvelut lastenneuvoloihin, äitiysneuvoloihin, koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon järjestyvät osin oman, vastaanottoyksikön alaisuuteen kuuluvan tiimin lääkäreiden tekeminä ja osin hoitotiimien lääkäreiden tekeminä.

Kuopion kaupunki ja Tuusniemen kunta ovat solmineet keskinäisen sopimuksen terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä niin, että isäntäkuntana toimii Kuopion kaupunki ja toiminnallinen ohjaus tapahtuu Juankosken tiimin kautta. Sopimusta jatkettiin vuoden 2021 alusta kaksi vuotta eteenpäin ja sitä on tarkennettu sairaalapalvelujen osalta. Tuusniemen terveysaseman vuodeosasto siirrettiin sairaalapalvelujen alaisuuteen.

Maakunnallisen 24/7 päivystysasetuksen mukaisen lääkäripäivystyksen järjestää Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri (PSSHP). Kuopiolla on virka-ajan ulkopuolinen oma akuutti ilta- ja viikonloppuvastaanotto (KUIVO), joka on tarkoitettu omatoimisille kiireellistä hoitoa tarvitseville potilaille. Toiminta on fyysisesti sairaalapäivystyksen kanssa samassa kerroksessa KYS:n päärakennuksen 0-kerroksessa. Yhteistyötä erikoissairaanhoidon päivystyksen kanssa tiivistettiin 10.9.2018 niin, että potilaat ohjautuvat eri linjoille yhden yhteisen triagen (hoidontarpeenarvion) kautta. Tukipalvelut (kuvantaminen, laboratorio, vartiointi) ovat yhteisinä erikoissairaanhoidon kanssa. Toiminta-aika on arkisin ma-to klo 16-22, pe 15-22 ja la-su 8-22. Toiminnan tiivistämisen yhteydessä KUIVO-nimityksestä virallisissa yhteyksissä luovuttiin ja siirryttiin käyttämään yleislääkärilinjanimitystä. Juankoskella vastaavaa toimintaa on ollut arkisin klo 16-18 ja viikonloppuisin klo 8-16. Virka-aikana kiireellistä apua tarvitsevat omatoimiset potilaat hoidetaan tiimeissä vastaanottoyksikön edellä luetelluissa toimipisteissä. Juankoskella on jouduttu syyskauden 2021 aikana tauottamaan arki-iltojen akuuttivastaanottoa lääkärivajeen takia. Tällä hetkellä toiminta on tauolla tammikuun 2022 loppuun saakka. Iltavastaanottoa jatketaan heti lääkäri- ja hoitaja tilanteen vahvistuessa. Juankosken iltavastaanotto on tärkeä palvelu tukemaan koillisen alueen terveydenhoitoa sekä terveysaseman osastoa

Helmikuussa 2015 alkanut tiimimalli on mahdollistanut vastaanoton hoitajien ja lääkäreiden osaamisen ja työnjaon järjeistämisen, palvelurakenteen keventämisen ja palveluiden saatavuus asiakkaille on tasapuolista kuin edeltäneessä omalääkäri -mallissa. Etenkin nuorten ja uusien hoitajien ja lääkäreiden perehdytykseen kiinnitetään erityistä huomiota. Huumeriippuvaisten korvaushoito toteutuu pääterveysasemalla keskitetysti. Korvaushoitopotilaita on siirretty KYS:n päihdepsykiatrian poliklinikalta avohoidon piiriin. Injektio- ja korvaushoitolaäke vähensi vastaanotolla käyntien tarvetta ja mahdollisti potilaiden läsiirtoa avohoittoon, mutta nyt on nähtävissä tämän reservin täytyminen. Korvaushoittoon perehtyneitä sairaanhoitajia on tällä hetkellä kolme. Korvaushoittoon perehtyneen lääkärin työpanos ostetaan Päihdepalvelusäätiöltä, josta käy lääkäri 2.5 työpäivää viikossa pitämässä vastaanottoa pääterveysasemalla. Järjestely on koettu toimivaksi ja sen jatko nykyisellään nähdään hyödylliseksi. Huumeriippuvaisten ajokorttiseurannat siirtyivät 1.7.2019 Päihdesäätiölle. Puhelinpalvelu käyttää OSCC-järjestelmää, mikä takaa asetuksen mukaisen yhteydensaannin terveysasemille arkipäivisin klo 8-16. Hoitajavastaanottojen lisääminen on toiminnan kehittämisessä edelleen tärkeä osa-alue. Henkilöstön koulutukseen panostaminen nähdään tärkeänä.

Korona-aika on valitettavasti hidastanut kaikkea kehitystyötä. Hoitohenkilöstön työpanoksesta iso osa menee erilaisiin koronan vaatimiin tehtäviin kuten näyttötoiminta, jäljittäminen, erilliset koronapuhelinlinjat ajanvarauksiin ja neuvontaan ja varsinkin sivuasemilla koronarokottaminen. Keskustan rokotuskeskukseen on ollut onni

---

saada talon ulkopuolisia rokottajia. Lääkäreiden työpanosta on jouduttu siirtämään tartuntatautiyksikön puolelle ja viikonloppuihin on jouduttu lisäämään päivystäviä lääkäreitä huolehtimaan jäljittäjien konsultaatioista ja koronaposiitivisten kontaktoinnista ja tukosriskin arviointien teosta.

Kuopion terveyskeskus on opetusterveyskeskus ja on sopinut Itä-Suomen yliopiston kanssa lääketieteen opiskelijoiden terveyskeskusopetusjaksojen järjestämisestä. Kurssien opiskelijamääriä on viime vuosina koko ajan lisätty ja ryhmäkoot ovat kasvaneet, mikä lisää ohjaavien lääkäreiden tarvetta. Lääkäreiden erikoistumiskoulutus uudistui vuoden 2019 alusta ja lisäsi kouluttajina toimivien lääkäreiden pätevyysvaatimuksia. Lääkäreiden perus- ja jatkokoulutuksen järjestäminen vie huomattavan osan lääkäreiden työpanoksesta (keskimäärin 3.5 htv) mikä on vastaavasti pois normaalista vastaanottopalvelusta. Hyvin toimiva koulutus on kuitenkin toisaalta erinomainen rekrytointivaltti.

Kuvantamispalvelut (natiivitutkimukset, mammografiat, uä-tutkimukset ja niihin liittyvät toimenpiteet) tuotetaan omana toimintana pääterveysasemalla ja Harjussa sekä määrättyjen tutkimusten osalta Nilsiässä. Osa kuvantamisen tutkimuksista hankitaan ostopalveluna. Radiologipalvelut on ulkoistettu. Juankosken terveysaseman kuvantamisen toimipaikasta vastaa Kys:n kuvantaminen. Harjulan röntgenin natiivikuvauslaitteen ja yhden ultraäänilaitteen hankkiminen tulevat olemaan isoja investointeja v 2021 aikana. Koneet ovat tulleet käyttöikänsä päähän. Hankintaprosessi on vielä kesken tätä kirjoitettaessa. ISLAB tuottaa laboratoriopalvelut aikaisempien vuosien tapaan.

Hoitotarvikkeiden kustannukset ovat viime vuosina tasaisesti nousseet ja niin tapahtuu oletettavasti myös 2022. Suurimpia syitä tähän ovat tyyppi I diabeteksen hoidossa käytettävät sensorit ja kotiin hoidettavien iäkkäiden asiakkaiden määrän lisääntyminen. Lääkekustannukset ovat myös kasvaneet. Tätä selittää mm. tartuntatautivastaanottomme hoidettavaksi siirtyneiden hepatiittipotilaiden lääkkeet, HIV-potilaiden lääkkeet.

Avohoidon kuntoutus, apuvälinepalvelut ja hyvinvointikioski

Avohoidon kuntoutus täydentävää muuta terveydenhuollon toimintaa verkostomaisessa ja monitoimijaisessa toimintaympäristössä. Kuntoutus voi toteutua terveydenhuollon toimintayksikössä, mutta kuntoutujan arki ja oma toimintaympäristö määrittää ne keinot ja yhteistyötahot, joilla yksilöllinen lääkinnällinen kuntoutus suunnitellaan ja toteutetaan. Fyysisen toimintaympäristön lisäksi henkilöstö kartoittaa kuntoutujan motivaatioon, terveydentilaan sekä mm. sosiaaliseen ympäristöön liittyviä tekijöitä, jotka voivat estää tai hidastaa kuntoutumisprosessia. Em. tekijöitä pyritään ratkaisemaan yhdessä kuntoutujan ja muiden ammattilaisten kanssa. Työhön kuuluu oleellisesti myös kuntoutujan, läheisten ja muiden hoitoon osallistuvien ammattilaisten ohjaus ja neuvonta.

Fyysisissä toimintaympäristöissä ei ole odotettavissa suuria muutoksia vuonna 2022. Apuvälinepalvelujen toimintaa suunnitellaan kohti alueellista apuvälinekeskusta (aloitus vuoden 2023 alussa ja samalla muutto uusiin tiloihin). Kuntoutuksessa huomioidaan asiakkaan kokonaistilannetta, kotiympäristöä ja arjen sujuvuutta. Tahtotilana on löytää ratkaisuja, joilla voidaan tehostaa palvelutuotantoa ja tarjota tietoturvallista etäkuntoutusta valikoiduille asiakkaille. Etäkuntoutusta on pilotoitu korona-aikana, se ei kuitenkaan käyttökokemusten perusteella korvaa ainakaan kokonaan perinteisiä terapiakäyntejä.

Hyvinvointikioskin toiminnan kehittäminen vuonna 2021 ei ole toteutunut, vaan palvelu on ollut koronatilanteen takia kiinni 20.8.2020 alkaen. Hoitajat ovat toimineet koronapuhelintyössä ja fysioterapeutti osana avohoidon kuntoutustiimiä. Lähetteetön fysioterapia on varattavissa sähköisesti eTerveyspalvelujen kautta ja se on korvannut Hyvinvointikioskin toimintaa. Toiminnan tauolla olo ei ole merkittävästi heijastunut vastaanottoyksikön palvelujen toimintaan. Talouden säästöpainneiden takia Hyvinvointikioskin toimintaa esitetään lakkautettavaksi. Toiminnot (rokotukset, verenpaineenmittaus, lähetteetön fysioterapeutin vastaanotto, terveysneuvonta) voidaan integroida tiimivastaanoille ja avohoidon kuntoutukseen.

Apuvälineiden hankintamäärissä ja -kustannuksissa on edelleen nousupainetta. Tätä selittää ikääntyneiden asiakkaiden asuminen kotona yhä pidempään ja sitä myötä avun ja apuvälineiden tarpeen lisääntyminen.

Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut

Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut siirtyivät organisaatiouudistuksen myötä vastaanottopalvelujen alaisuuteen vuoden 2021 alusta alkaen. Lasten mielenterveysyksikkö tuottaa mielenterveyspalvelut 4-12-vuotiaille kuopiolaisille lapsille perheineen ja nuorten mielenterveysyksikkö vastaavat palvelut 13-19-vuotiaille nuorille perheineen. Molemmat yksiköt ovat ruuhkautuneet vuoden 2021 aikana sekä resurssivajeesta että lisääntyneestä asiakasmäärästä johtuen.

Kaupunki on saavuttanut neuvotteluratkaisun sairaanhoitopiirin kanssa sekä lasten- että nuorten mielenterveyspalveluiden työnjaon osalta. 1.1.22 alkaen sairaanhoitopiiri vastaa läheteellisestä erikoissairaanhoidon toiminnasta ja kaupunki keskittyy läheteettömään toimintaan huolehtien lievistä- ja keskivaikeista mielenterveyden ongelmista perusterveydenhuollon tasoisesti. Avohoidon vastaanotto toiminnan yhteyteen luodaan lasten mielenterveysongelmien hoitamista varten oma palvelulinjansa ja nuorten hoitamista varten omansa. Erikoissairaanhoidon palveluita tarjonneen Lasten- ja nuorten mielenterveysyksikön (LNMY) toimintaa lakkaa 31.12.21.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollon palveluihin kuuluu väestön suun terveyden edistäminen ja seuranta, terveysneuvonta ja tarkastukset, suun sairauksien tutkimus, ehkäisy ja hoito sekä potilaan erityisen tuen ja tutkimuksen tarpeen tunnistaminen sekä potilaan hoito. Tarvittaessa jatkotutkimukseen ja hoitoon ohjaaminen.

Suun terveydenhoidon peruspalvelut tuotetaan kymmenessä omissa toimipisteissä ja Tuusniemellä. Erikoishammaslääkäritasoinen hoito on keskitetty Canthian ja Savotalon toimipisteisiin. Päivystysasetus antaa mahdollisuuden jatkaa anestesiahammashoitoa Canthian hammashoitolassa, sillä se katsotaan kuuluvan KYS:in kampusalueeseen.

Suun terveydenhuollon palveluiden kysynnän kasvu ja koronan aiheuttama hoitovelan purkaminen haastaa toimintaa. Kysynnän kasvuun on useita syitä. Yksityishammaslääkäriin Kela-korvausten huomattava aleneminen ja asiakkaiden ikääntyminen on lisännyt asiakkaiden siirtymistä yksityispuolelta terveyskeskuksiin. Suun terveyden merkitys yleisterveydelle ymmärretään paremmin. Potilaita tulee aiempaa enemmän tulehdusfokusten saneeraukseen ennen leikkauksia tai merkittäviä, raskaita hoitoja ja uusia lääkityksiä. Suun terveys myös polarisoituu ja osalla väestöstä suun terveys on huono. Väestön ikääntyminen ja vanhusväestön hampaallisuus lisäävät myös hoidon tarvetta. Ikääntyneiden hoito on usein vaativaa ja aikaa vievää. Kiireellisen hoidon järjestäminen vie runsaasti resursseja kiireettömältä hoidolta. Edellisten lisäksi COVID-19 pandemia on lisännyt henkilöstön poissaoloja.

Vuoden 2021 aikana kiireettömän hoidon jonoa purettiin oman henkilökunnan voimin paikallisella sopimuksella, vuokratyövoimalla, kokonaishoidon palvelusetelillä, mikä jatkuu myös vuonna 2022. Terveystalon ostopalvelusopimus 1500 potilaan tutkimuksesta ja hoidosta ei vuonna 2021 täysin toteutunut, mutta toiminta jatkuu optiolla 600 potilaan kokonaishoitona ajalla 1.1.-30.3.22. Hoitoon pääsyä tehostetaan myös joustavalla Kerttu vastaanottomallilla, josta saadut kokemukset ovat rohkaisevia. Kaikista toimista huolimatta hoitojono pysyy n. 2000 potilaassa.

Asiakasmaksukatto laajentuu koskemaan suun terveydenhuollosta perittäviä asiakasmaksuja 1.1.2022. Asiakasmaksutulojen vähenemää on vaikea ennakoita. Sen sijaan on ennakoitavissa, että muutos lisää potilaiden siirtymistä yksityispuolelta julkiselle puolelle.

Oikomishoidon tiimi vahvistui. Osa-aikainen oikomishoidosta vastaava erikoishammaslääkäri, aloitti syksyllä 2021 työnkuvana kehittää, johtaa ja yhtenäistää oikomishoitoa sekä ohjata ja erikoistuvia hammaslääkäreitä. Lisäksi erikoishammaslääkäriin virkaan saatiin oikomishoidon virkahammaslääkäri kymmenen vuoden tauon jälkeen. Kustannustehokkuutta lisää oma oikomiskojeita valmistava tekninen laboratorio, joka tuottaa pääosan oikomiskojeista. Oman oikomishoidon laboratorion myötä hoitokäyntejä ja toimenpiteitä tarvitaan vähemmän.

Yhteistyötä jatketaan Kuopion kaupungin vammaispalveluiden sekä Vaalijalan osaamis- ja tukikeskuksen kanssa. Osallistutaan ikäihmisten palvelujen kehittämiseen ARVI- projektissa. Ennaltaehkäisevää työtä jatketaan kouluissa ja päiväkodeissa. Liikuteltava hammashoitoyksikkö käy lähes kaikissa kouluissa. Omahoidon vastaanotoilla pureudutaan syvemmin ja monitoimijaisesti aikuisten sekä lasten ja nuorten hoidon esteisiin ja edistetään heidän omahoitonsa tottumuksia. Suun terveydenhuolto on mukana myös perhekeskumalliin kuuluvassa yhteinen aika palvelumuodossa. Suun terveydenhuolto on yksi tärkeä osa perheiden ydinterveyspalveluja.

Alueellinen virka-ajan ulkopuolinen päivystys KYS:ssa on vakiintunutta toimintaa, joka jatkuu alueen kaikkien kuntien/kuntayhtymien toimintana. Toiminta ja toiminnan volyymi, n. 1000 potilasta vuodessa, ovat pysyneet useita vuosia ennallaan.

Osallistutaan Pohjois- Savon hyvinvointialueen valmisteluun perhemallin kehittämisessä ja suun terveydenhuollon palvelujen suunnittelussa. Suun terveydenhuollon palvelujen jatkuminen pystytään näin turvaamaan siirtymävaiheessa mahdollisimman hyvin.

Terveydenhoidon palvelut

Terveydenhoidon palvelut järjestää ja tuottaa äitiys- ja lastenneuvola, seksuaaliterveysneuvola sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon (toinen aste) palvelut, joissa toiminta pohjautuu Valtioneuvoston asetukseen (338/2011). Toimintaa valvoo Valvira. Lisäksi terveydenhoidon palveluihin kuuluu lasten ja nuorten fysio- ja toimintaterapia, puheterapia, ravitsemussuunnittelu sekä Sosiaalihuoltolain mukainen kasvatusta- ja perheneuvonta. Terveydenhoidon palveluista suurin osa kuuluu Kuopion perhekeskustoiminnan ydin(terveys)palveluihin.

Muita terveydenhoidon palveluja ovat maahanmuuttajien terveydenhoito, aikuisten rokotustoiminta ja tarttuvien tautien vastaanotto sekä Kuopion kaupungin lastenpoliklinikan erikoislääkäri- ja hoitajapalvelut. Lisäksi seulontapalvelut kuten naisten joukkoseulat (papa-hpv-näytteenotto ja mammografiakuvaukset) sekä uutena suolistosyövän seulonta kaikille 60-68-vuotiaille kuuluvat terveydenhoidon palveluihin.

Palvelut tuotetaan pääosin lähipalveluna (esim. neuvolat) sekä lasten ja nuorten arjen ympäristöissä (esim. kouluterveydenhuolto). Myös maaseutualueilla (Karttula, Maaninka, Nilsia, Juankoski, Riistavesi ja Vehmersalmi) terveydenhoidon palvelut järjestetään myös lähipalvelu-periaatteella. Ammattilaisten välisessä yhteydenpidossa hyödynnetään Teams – yhteyksiä ja yhdessä sovittuja konsultaatiokäytänteitä aikaisempaa tehokkaammin.

Toimintaympäristö uudistuu kohti monialaista toimintaa, jossa asiakas on keskiössä. Tulevaisuuden haasteina ovat palvelujen järjestäminen ja niiden monialainen kehittäminen kohti Pohjois-Savon hyvinvointialueelle siirtymistä. Perhekeskustoiminnan osalta haasteet liittyvät palvelujen monialaisen ja yhteensovitun toimintakulttuurin uudistukseen sekä kehittämistyössä perheiden osallisuuden varmistamiseen. Haasteina ovat myös henkilöstön osaamisen kehittäminen ja yhteensovittavan johtamisen mahdollistaminen. Lisäksi vallitseva koronatilanne, palvelujen maantieteellinen laajuus, työvoiman saatavuus, opiskelijoiden ja monikulttuuristen asiakkaiden lisääntyminen sekä sopivien työtilojen löytäminen asettavat haasteita palvelujen järjestämiselle. Palveja kehitetään Tulevaisuuden Sote-keskus- hankkeen mukaisesti huomioiden erityisesti Kuopion työpaletin (*Monialaisuus ja yhteentoimivuus*) projektisuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta.

Lasten- ja nuorten kuntoutuspalvelut sekä puheterapia

Kuntoutuspalveluihin sisältyvät fysio- ja toimintaterapia sekä puheterapiapalvelut. Lasten ja nuorten kuntoutus sekä puheterapia ovat julkisen terveydenhuollon järjestämää lääkinällistä kuntoutusta. Toiminnan järjestämisestä ja tuottamista ohjaa terveydenhuoltolaki, jossa määritellään lääkinällisen kuntoutuksen järjestämisvastuu kunnalle silloin, kun se ei kuulu Kelan, vakuutuslaitosten tai Valtiokonttorin järjestämisvastuulle. Kunnan ja

---

sairaanhoitopiiriin tulee huolehtia siitä, että asukkaat saavat tarvitsemansa palvelut yhdenvertaisesti (Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326, 10§, 29§). Lääkinnällistä kuntoutusta ohjaa yksilöllinen kuntoutussuunnitelma, jossa määritellään kuntoutuksen tarve, tavoitteet, sisältö (terapiat, kuntoutuksen kesto) sekä seurannan ajankohta, jossa arvioidaan kuntoutuksen vaikuttavuutta. Julkisen terveydenhuollon lääkäri yhteistyössä henkilön ja moniammatillisen työryhmän kanssa tekee kuntoutussuunnitelman ja sopii seurannasta. Julkisen terveydenhuollon vastuulla on myös kuntoutussuunnitelman tekeminen niille henkilöille, joiden kuntoutusvastuu on Kelalla. (Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista 15.7.2005/566, 9§ Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326, 29§)

Kuntoutuspalveluihin tarvitaan lääkärin lähete ja palvelut pyritään tuottamaan hoitotakuun puitteissa. Moniammatillisessa kuntoutustyöryhmässä tehdään arvioita laaja-alaisesti kehitysviiveisten lasten kokonaistilanteesta ja kuntoutussuunnitelmia varhaisen tuen käynnistämiseksi. Kuntoutussuunnitelmassa on tavoitteena tarkastella lapsen osallistumista lapselle mielekkäissä arjen toimissa ja lapsen kumppanuutena kuntoutumisprosessissa lapsen oikeuksien ja lainsäädännön puitteissa. Kuntoutustyöryhmässä hyödynnetään monitoimijaisista työskentelymallia sellaisten asiakkaiden kanssa, joista on laaja-alaisempaa kehityksellistä ja sosiaalista huolta arjessa.

Lasten ja nuorten kuntoutus ja terapiapalvelut ovat myös osa perhekeskuksen ydin (terveys)palveluja. Kuntoutuksen yhteistyöverkosto on laaja. Keskeisinä yhteistyötahoina ovat vanhemmat, varhaiskasvatus, neuvola- ja kouluterveydenhoitajat sekä lääkärit, terveyskeskuslääkärit, opettajat, koulupsykologit, sosiaalityö, KYSin lastenpsykiatrian -, lastenneurologian - ja foniatrian -, kirurgian yksiköt ja muut KYSin klinikat, apuvälinepalvelut, hyvinvoinnin edistämisen palvelualue, Kuopion Perheen talo sekä järjestötoimijat

Kasvatus- ja perheneuvonta

Kasvatus- ja perheneuvonta on sosiaalihuoltolain määrittämää sosiaalipalvelua ja se toteutuu sosiaali- ja terveydenhuollon yhdyspinnassa. Palvelu on matalan kynnyksen kohdennettu palvelu, johon perheet voivat hakeutua oma-aloitteisesti tai yhteistyötahon ohjaamana. Kasvatus- ja perheneuvonta on osa perhekeskuksen ydinpalveluja. Toimipisteet sijaitsevat Savilahdessa sekä Maaninka-Nilsia-Juankoski- maaseutualueilla.

Kasvatus- ja perheneuvontaa toteutetaan monialaisesti sosiaalityön, psykologian ja lääketieteen sekä tarvittaessa myös muiden perhekeskusverkoston asiantuntijoiden kanssa. Tavoitteena on lapsen kehityksen tukeminen vanhemmuutta ja pari- sekä perhesuhteita vahvistamalla. Kasvatus- ja perheneuvonnan kohdennettua, erityistä osaamista vaativaa työskentelyä tarjotaan siinä vaiheessa, kun peruspalvelujen antama tuki ei riitä lapselle tai perheelle.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Vastaanottopalvelut

Vastaanotto toiminnan painopiste on tiimityön jatkuva kehittäminen. Varsinkin hoitajatyön merkitys korostuu potilaiden motivoimisessa pitkäaikaissairauksien hoitoon ja ennaltaehkäisyyn. Hoitajavastaanottojen kehittämistä jatketaan edelleen.

Takaisinsoittojärjestelmä toimii kaikissa toimipisteissä ja sen toimintaa on laajennettu koko virka-ajan kattavaksi. Tällä hetkellä järjestelmä toimii klo 8-16. Sähköisiä palveluja kehitetään ja otetaan käyttöön. Esimerkkinä tekstiviestillä tapahtuva laboratoriotulosten ilmoittaminen potilaille.

Hoidon tarpeen ja kiireellisyyden arvioinnin osaamista pidetään yllä. Hoitajien lääkkeen-määräämiskoulutukseen lähti syksyllä 2020 kuusi hoitajaa. Koulutuksen jälkeen he voivat entistä itsenäisemmin pitää hoitajien akuuttivastaanottoja ja myös perehdyttää muille hoitajille uutta tietoa hoidontarpeenarviosta.

Opiatikorvaushoidon toteutuminen ja kehittäminen jatkuu yhteistyössä mielenterveys- ja päihdepalvelujen, KYS:n päihdepsykiatrian poliklinikan ja Päihdesäätiön kanssa.

Kuopion perusterveydenhuolto osallistuu erikoissairaanhoidon kanssa YHESSÄ-hankkeeseen. Erikoissairaanhoidon yksiköiden ja ympäristökuntien kanssa tullaan tekemään hoitopolkujen mallintamista työpaja - tyyppisenä toimintana mm valtimotautipotilaiden, toiminnallisia häiriöitä sairastavien potilaiden ja iäkkäiden potilaiden osalta. Jokaiseen työpajaan on nimetty yksi vastaanottoyksikön lääkäri.

TuSote-mallin valmisteluun osallistuminen tulee olemaan myös tärkeä painopistealue.

Avohoidon kuntoutus, apuvälinepalvelut ja hyvinvointikioski

Avohoidon kuntoutuksessa tarkastellaan terapioiden lääkinnällistä tarveperustetta ja kuntoutustarpeen kestoa sekä kehitetään asiakaspalautejärjestelmää. Toiminnan painopisteenä on kuntoutujan kokonaistilannetta ymmärtävä ja kuntoutujaa osallistava työote, jossa kuntoutumista tapahtuu myös arjessa ja terapiakertojen välissä. Sähköisen asiakaspalautejärjestelmän käyttöönotto on suunnitteilla, mutta viivästynyt koronatilanteen takia.

Apuvälinepalvelujen painopisteenä on turvata lakisääteiset apuvälinepalvelut viiveettömästi. Vasteaikojen seuranta sekä yhteistyötä Servican kanssa kehitetään. Sähköisen asiakaspalautejärjestelmän käyttöönotto on suunnitteilla, mutta viivästynyt koronatilanteen takia. Sisäisin järjestelyin ja lisäkoulutuksella pyritään tehostamaan työtehtävien joustavaa jakamista ja minimoimaan viiveitä palvelussa.

Hyvinvointikioskin toimintaa esitetään lakkautettavaksi säästövaateiden takia. Toiminta on ollut jo yli vuoden ajan tauolla, koska koronaepidemian aiheuttamat toiminnan muutokset ovat vaatineet hoitohenkilöstön työpanoksen. Kioskin tuottamat fysioterapeutin palvelut on saatu järjestettyä avokuntoutuksen tiloihin pääterveysasemalle ja ajanvaraus tapahtuu sähköisesti eTerveyspalvelun kautta. Kuntalaiset ovat löytäneet sujuvasti palvelun piiriin. Kioskilla tapahtuneet rokotukset voidaan hoitaa vastaanottoyksikön tiimeissä ja tartuntatautiyksikössä. Terveysneuvontaa voidaan toteuttaa hoitajavastaanoilla. Mikäli kioskin toiminta lakkaa, henkilöstö (3 htv) siirtyy vastaanottoyksikköön/avohoidon kuntoutukseen ja heidän työpanoksensa on sitä kautta käytettävissä myös näihin entisenkaltaisiin tehtäviin.

Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut

1.3.22 alkaen perustetaan uusi avohoidon palvelulinja huolehtimaan lasten ja nuorten neuropsykiatristen- ja oppimisvaikeusongelmien hoidosta.

Palvelulinjojen toiminnasta huolehtii 21 henkilötyövuoden suuruinen moniammatillinen erityisosaajahenkilöstö, joka edustaa lasten-, nuorisopsykiatrian, lastentautien sekä yleislääketieteen lääkäriosaamista, psykologian, sosiaalityön ja sairaanhoidon asiantuntemusta. Lisäksi käytössä on neuropsykiatrisia valmentajia ja sihteerityövoimaa. Täydentäviä palveluita kuten terapiota hankitaan kilpailutettavien ostopalveluiden kautta yksityisiltä palveluntuottajilta. Lähiesimiehet ovat yhteiset Perhekeskuksen kanssa. Palveluista vastaava esimies on vastaanottopalveluiden palvelupäällikkö.

Palveluun hakeudutaan perustason työntekijöiden kautta, mikäli heidän tarjoamansa apu ei ole riittävää. Palvelulinjat keskittyvät asiakkaan hoitamiseen. Tarvittavat esiselvittelyt ja tutkimukset ja asiakkaan seuranta tapahtuvat perustasolla.

Uuden toimintamallin yhteydessä työtapa uudistetaan painottaen itsenäistä työskentelyä. Perheen aikuisille suunnattavaa ryhmämuotoista, kaupungin eri yksiköiden työntekijöiden tarjoamaa moniammatillista tukea aletaan kehittää ripeästi yhdessä järjestöjen kanssa.

Uudistuksilla tavoitellaan toimivaa palveluketjua, päällekkäisyyksien purkamista työnjakoa selkeyttämällä, asiakkaan paikasta toiseen pompottelun vähentämistä, kohtuullisia hoitopääsyaikoja sekä työtyytyväisyyden ja työn vetovoimaisuuden parantamista.

Haasteina nähdään mm. palvelun aloitusvaiheeseen ennustettavan kysyntäpiikin hallinta, jo hoidossa olevien ja hoidon aloitusta jonottavien vaikeahoitoisten potilaiden jatkohoito, perustason työntekijöiden täydennyskoulutus ja tuki uuden toimintamallin käynnistyessä sekä henkilökunnan rekrytointien onnistuminen.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollon painopisteenä on ehkäisevä suun terveydenhoito ja omahoidon ohjauksen kehittäminen. Kouluilla tehtävät tarkastukset ja ehkäisevä työ ns. PopUp -toiminta tuo tehokkuutta ja vapauttaa vastaanottoaikaa hammashoitoloissa. Huoli tunnistetaan kaikilla suun terveydenhuollon vastaanotoilla ja ohjataan varhaisen tuen tarpeessa olevat asiakkaat omahoidon vastaanotolle, missä tehdään tarvittaessa yhteistyötä sosiaalitoimen ja kouluterveydenhuollon kanssa. Moniammatillinen yhteistyömalli vakiinnutetaan myös erityisen tuen tarpeessa oleviin aikuisiin.

Hoidon tarpeen arvio tehdään asiakaspalvelussa joko paikan päällä tai puhelimitse. Takaisinsoittojärjestelmän avulla yhteydenaantia turvataan. Hoitoon pääsy kiireettömän hoidon jonosta toteutuu kuuden kuukauden määräajassa oman toiminnan, Kerttu toiminnanohjausjärjestelmän, kokonaishoidon palvelusetelin ja ostopalvelun turvin.

Kuopion suun terveydenhuollossa on laadittu yhtenäiset tutkimussabluunat käytettäväksi suun terveystarkastuksissa sekä tutkimuksissa. Lisäksi on kehitetty ja otettu käyttöön asiakkaan suun terveyden ja yleisterveyden huomioiva riskiluokittelu, jonka avulla voidaan määritellä yksilölliset hoitovälit. Tutkimussabluunan ja riskiluokittelun käyttö turvaavat yhtenäisen, laadukkaan ja tasavertaisen hoitoon pääsyn.

Terveydenhoidon palvelut

Terveydenhoidon palvelut järjestetään ja tuotetaan vuosittain hyväksytyjen toimintaohjelmien- ja suunnitelmien mukaisesti. Perhekeskustoimintamallin ja monitoimijaisen yhteistyömallin jatkumisen varmistaminen on keskeistä, sillä suurin osa terveydenhoidon palveluista on perhekeskuksen ydin(terveys)palveluja. Toiminoissa otetaan käyttöön ja vahvistetaan näyttöön perustuvia menetelmiä (mm. Lapset puheeksi, Cool Kids, IPC, Vahvuutta vanhemmuuteen, Varhainen vuorovaikutus ja Strategia -menetelmiä). Varhaista puheeksiottoa ja asiakaspalvelua parannetaan kehittämällä perhekeskuksen monialaista Yhteinen aika -palvelumuotoa sekä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan sähköisiä palveluja.

Seulontapalveluja kehitetään voimassa olevan Valtioneuvoston asetuksen (339/2011/2021) mukaiseksi siten, että naisten kohdunkaulasyövän seulonta uudistetaan (hvp-papa-näytteenoton) osalta. Kansallinen syöpäseulontojen ohjausryhmä on asettanut suosituksen, että naisten joukkotarkastuksien osalta 30 -vuotta täyttäneiltä ja sitä vanhemmilta naisilta otetaan primaariseulontamenetelmänä HPV- testi. Tätä nuoremmilta ikäryhmiltä (25–29 -vuotiailla) primaariseulontamenetelmänä säilyy edelleen Papa-testi. Lisäksi uutena seulontana otetaan käyttöön aikuisten (60-68 -vuotiaat) suolistosyövän seulonta, joka toteutetaan 2 vuoden välein. Toiminta tulee laajenemaan 56-74 -vuotiaisiin vaiheistaen siten, että v. 2022 aikana käynnistetään seulonta ensin 60-68 -vuotiaiden osalta.

Kansallisen seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelman mukaisesti alle 25-vuotiaiden maksuton raskauden ehkäisy ja seksuaalineuvonta jatkuu vuoden 2022 aikana.

Lasten- ja nuorten kuntoutuspalvelut ja puheterapia

Fysio- ja toimintaterapia sekä puheterapiapalvelut järjestetään ja tuotetaan vuosittain hyväksytyjen toimintasuunnitelmien mukaisesti. Palvelut ovat osa perhekeskuksen ydinterveyspalveluja, varhaisen tuen palveluja. Oman tuotannon lisäksi toiminnoissa hyödynnetään ostopalveluja. Fysioterapiajaksoja ostetaan muihin kuntiin sijoitetuille kuopiolaisille lapsille ja vaikeavammaisille lapsille tai nuorille, jotka eivät enää kuulu Kelan kuntoutuksen piiriin. Toimintaterapia-arvioinnit järjestetään omana toimintana kaikille kuopiolaisille. Terapiajaksoit pyritään järjestämään pääosin omana palveluna ydin kuopiolaisille. Toimintaterapiapalveluja täydennetään ostopalveluna lähinnä Kuopion maaseutualueilla sekä muihin kuntiin sijoitetuille kuopiolaisille lapsille.

Puheterapiassa toimintaa on sopeutettu henkilöstövajeen vuoksi. Puheterapia tutkimukset ja arvioinnit pyritään toteuttamaan mahdollisimman paljon omana tuotantona, mutta yhä merkittävä osa puheterapiapalveluista järjestetään ostopalveluna sekä hyödyntämällä nettipohjaista Äännekoulua äännevirheille (esim. R, S, K) lapsille.

Kasvatus- ja perheneuvonta

Kasvatus- ja perheneuvontaa kehitetään perhekeskustoimintamallia eteenpäin vieden sekä huomioimalla sekä kansallinen kehityssuunta että Pohjois-Savon hyvinvointialueelle siirtyminen. Palvelun painopiste on arvioinnissa, ohjauksessa ja neuvonnassa. Sosiaalihuoltolain mukaan asiakkaalla on oikeus omatyöntekijään ja oikeus saada palvelutarpeensa kokonaisvaltaisesti arvioiduksi. Palveluun pääsyä ja sosiaalihuoltolain mukaista sosiaalityöntekijän tekemää palvelutarpeen arviointia vahvistetaan vuoden 2022 aikana yhdellä työparilla (sosiaalityöntekijä, psykologi). Lisäksi psykologin tekemät kehitystasotutkimukset pyritään tuottamaan jatkossa omana tuotantona nykyisten ostopalvelujen sijaan. Tätä varten psykologi resurssia vahvistetaan 1 htv:lla. Asiakaskirjaukset tehdään jatkossa sekä Pegasokseen että palvelutarpeen arvioinnin ja päätöksen osalta Efficaan (sosiaalihuollon asiakasrekisteriin).

Henkilöstösuunnitelma

Vastaanottopalvelut

Lääkäreiden ja sairaanhoitajien avoinna olevat virat ja toimet täytetään. Maaseututerveysasemilla on ollut rekrytointiongelmia ja lääkärivajetta joudutaan täyttämään ostolääkäripalvelulla. Sijaisten saanti on vaikeutunut myös kantakaupungin alueelle hoitaja- ja lääkärihenkilöstölle. Lääkärityövoimaa on jouduttu täydentämään ostopalvelun kautta. Loppuvuoden 2021 aikana on ollut vaikeuksia myös vakinaisten virkojen täyttämässä.

Toiminnan laajentaminen ja henkilöstöresurssien lisääminen olisi tarpeellista kaupungin väestömäärän kasvuun suhteutettuna. Tilat tarvittaville uusille työntekijöille ovat vähissä. Kaupunki laajenee useaan suuntaan ja ellei uusia resursseja ja tiloja kasvaville alueille saada, joudutaan jatkossa tekemään tiimien välisiä resurssien tasaamisia, jotta jonkinlainen tasapuolisuus kuntalaisten palvelujen saatavuuden suhteen säilyy. Tilojen puutetta on v 2020-2021 aikana pahentanut koronaepidemia. Infektiopotilaiden hoitoon ja koronanäytteiden ottoon on jouduttu osoittamaan omat tilansa, mikä on vastaavasti vienyt tilaa normaalilta vastaanotto toiminnalta. Epidemia näyttää jatkuvan ja nousevan uusina aaltoina. Ratkaisuina näytteenottoon on käytetty kontti-ratkaisuja pääterveysaseman edessä. Näytteenotto ja perustetut koronapuhelinlinjat ovat sitoneet runsaasti hoitajatyövoimaa. Sijaisia on jouduttu ja joudutaan käyttämään tavanomaista enemmän.

Vuoden 2022 tärkeänä kehittämiskohteena jatkuu diabeteksen hoidon osaamisen kehittäminen hoitajille ja lääkäreille. Kuopion ilta- ja viikonloppuvastaanoton toiminnanmuutos ja yhteistyön tiivistyminen KYS:n päivystyksen kanssa muutti toimintaympäristöä ja yhteistyön kehittämistä jatketaan aktiivisesti. Henkilökuntaa kannustetaan myös yksilölliseen kouluttautumiseen. Tartuntatautiensa osaamista koronaepidemian takia on lisätty ja tartuntatautilääkärin tehtäviin on kouluttautunut kolme uutta lääkäriä. Epidemian jatkuessa tartuntatautiyksikkö tulee tarvitsemaan lisää hoitajatyövoimaa. Terveystoimintaa on perehdytetty koronaneuvontapuhelimessa toimimiseen. Näytteenottoon on opetettu koko hoitohenkilökuntaa.

Vastaanottoyksikön henkilöstöön lisätään 5 terveyskeskuslääkärin htv, joista 1.5 htv sijoittuu terveydenhuollon yksikön tehtävien hoitoon asetusmuutoksen vaativan lisäyksen takia. Tämä lisäys tukee myös lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen saatavuutta koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa. 3.5 htv sijoittuu vastaanottotoimintaan tiimivastaanoitoille. Perusteena tälle on kasvava väestö ja lisääntynyt palvelujen tarve. Lisäksi lisätään kolmen sairaanhoitajan tehtävää vastaanottoyksikköön perusteena työpareiksi lisättäville lääkäri-resursseille.

Avohoidon kuntoutus, apuvälinepalvelut ja hyvinvointikioski

Vakinaiset tehtävät on täytetty käyttösuunnitelman mukaisesti ja henkilöstön sijoittumista toiminnan sisällä arvioidaan tarveperusteisesti. Sijaisjärjestelyissä pyritään hallitulla henkilöstösuunnittelulla pitkäaikaisiin sijaisuuksiin. Henkilöstön saatavuus on ollut hyvä ja tarvittavat sijaisuudet on pystytty täyttämään.

Avokuntoutuksen henkilöstöresurssien lisääminen olisi tarpeellista kaupungin väestömäärän kasvuun suhteutettuna. Tilajärjestelyt kuitenkin toiminnan laajentamisessa haasteena. Aikuisten avotoimintaterapia on yhden henkilön varassa ja lisäystarve olisi perusteltu. Tämä vähentäisi haavoittuvuutta ja ostopalvelutarvetta sekä nopeuttaisi reagointia uusissa asiakkuuksissa ja toimintaterapian apuvälinearvioinnissa. Maaseutualueilla avoterapeutit vastaavat myös osasto- ja kotikuntoutuksesta. Jos näissä toiminnoissa tulee palvelutarpeen kasvua tai kehittämissuunnitelmia, heijastuvat vaikutukset nykyjärjestelyllä suoraan avoterapian resurssiin ja järjestelyihin.

Työkierto osana ammattitaidon kehittämistä on osa normaalia toimintaa. Terapeutit työskentelevät eri sairauksia sairastavien kuntoutujien kanssa. Työntekijän vastuulle ja perustehtävään kuuluu ammattitaidon ja osaamisen kehittäminen ja ylläpitäminen jatkuvan oppimisen ja koulutautumisen periaattein. Yksilölliset koulutukset kohdennetaan sekä henkilökohtaisen että työyhteisön osaamistarpeen mukaisesti. Apuvälinearvioinnin osaamisen laajentamista jatketaan, samoin osaamista psykofyysisen moniongelmaisen kuntoutujan kokonaisvaltaisessa kohtaamisessa. Uusien teknologisten ratkaisujen käyttö edellyttää riittävää koulutusta, osaamisen vahvistamista ja kannustusta.

Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut

Lasten ja nuorten mielenterveysyksiköiden osalta on ollut koko vuoden henkilöstövajetta eikä esim. psykologin sijaisuuksia ole saatu täytettyä. Nuorten mielenterveysyksikköön on voitu palkata lisäresurssiksi määräaikaista psykiatrisia sairaanhoitajia. LNMY:ssä on kolme lääkäriä virkaa: yksi lastenpsykiatri, yksi nuorisopsykiatri ja yksi erikoistuva lääkäri. Lastenpsykiatrin virka on täyttämättä. Toistuvista hakuryityksistä huolimatta ei tekijää ole saatu. Nuorisopsykiatri on ollut virkavapaalla ja on loppuvuodesta 2021 irtisanoutunut. Erikoistuva lääkäri on vanhempainvapaalla, sijaista ei ole saatu. Vajeita paikataan osa-aikaisilla ostolääkäreillä ja yhdellä osa-aikaisella suoralla sopimuksella olevalla yleislääketieteen erikoislääkärillä. Vuoden 2022 alussa selviää, palaako virkavapaalla oleva lääkäri takaisin. Auki olevia ja mahdollisesti auki tulevia virkoja pyritään aktiivisesti täyttämään. Valitettavasti erikoislääkäreiden rekrytoinnissa on isoja haasteita.

Vuodelle 2022 lisätään kahden psykiatrisen sairaanhoitajan tehtävää uuteen muodostettavaan perustason lasten ja nuorten mielenterveyden palvelulinjaan.

Neuropsykiatrisen valmennuksen tavoitteena on tukea asiakkaita arjen elämänhallinnassa, tärkeiden asioiden loppuunsaattamisessa ja tunnesäätelyssä. Neuropsykiatrisella valmennuksella pyritään edistämään asiakkaan elämänhallinnan kannalta myönteisten muutosten ja toimintatapojen kehittymistä ja mielekkään elämän rakentumista. Neuropsykiatristen valmentajien kohderyhmänä ovat asiakkaat, joilla on toiminnanohjauksen vaikeuksia tai neuropsykiatrisen diagnoosi, kuten ADHD/ADD, autismikirjon häiriö, esim. Aspergerin oireyhtymä. Valmennus perustuu ratkaisukeskeiseen filosofiaan ja siinä huolehditaan voimavarakeskeisesti ja konkreettisesti erilaisten toimivien menetelmien soveltamisesta nepsy-asiakkaiden kanssa.

Vuodelle 2022 lisätään 2 htv (sairaanhoitaja/terveydenhoitaja) neuropsykiatrisesti oireilevien lasten ja nuorten valmennukseen (valtuustoaloite, Itk 23.2.2021 §7).

Suun terveydenhuolto

Kantakaupungissa henkilöstön saatavuus on hyvä, vaikka hammashoitajien saatavuudessa on ajoittain vajetta. Kolmen hammashoitajan vakinaistaminen vähentää hammaslääkäreiden yksintyöskentelyä, siitä huolimatta tilanne on vaikea edelleen. Hammaslääkärivirkojen ja hammashoitajien vakanssien suhteessa ei ole huomioitu hammashoitajien itsenäistä työskentelyä esim. asiakaspalvelussa, neuvola- ja oikomishammas-hoidossa. Itsenäisen työn vuoksi hammaslääkäreille ei ole työpareja riittävästi, eikä kaikkia hammaslääkärien sijaisuuksia voida tämän vuoksi täyttää. Hammaslääkärit eivät pääsääntöisesti voi työskennellä ilman työparia. Työparityöskentelyn turvaamiseksi olisi lisättävä hammashoitajien vakansseja vähintään viidellä. Esimies- ja hallinnollisista tehtävistä kiinnostuneiden urapolkuja edistetään.

Asiakaspalautetta kerätään toiminnan kehittämiseen.

Parempaa työhyvinvointia ja sairauspoissaolojen vähentymistä tavoitellaan työstämällä työpaikkakäynneillä todettuja kehittämiskohteita sekä varhaisella tuella ja ohjauksella. Henkilökuntaa osallistetaan aktiivisesti toiminnan kehittämiseen ja työhyvinvoinnin parantamiseen. Tukemalla suunnitelmallisesti työssäjaksamista ja työhyvinvointia pyrimme turvaamaan suun terveydenhuollon pito- ja vetoimaisuutta työnantajana.

Terveydenhoidon palvelut

Henkilöstön tehtävät sekä lääkäreiden ja kasvatus- ja perheneuvonnan sosiaalityöntekijöiden virat pyritään täyttämään mahdollisimman pian aktiivisella rekrytoinnilla vuosittaisen käyttösuunnitelman puitteissa. Vakituiset virat ja työtehtävät (pois lukien lääkärit, puheterapeutit ja psykologit) on saatu pääosin hyvin täytettyä. Sen sijaan lyhytaikaisiin sijaisuuksiin on haasteellista löytää työvoimaa. Lääkäreiden, puheterapeuttien sekä psykologien osalta saatetaan joutua turvautumaan ostopalveluihin.

Toiminnoissa henkilöstön osaaminen turvataan ammatillisen täydennyskoulutusvelvoitteen ja vuosittaisten kehityskeskustelujen pohjalta (KuntaHR) laaditun henkilökohtaisen koulutussuunnitelman myötä. Osaamisen ylläpito on jatkuvaa ja osaamista kehitetään sekä arvioidaan säännöllisesti. Osa palveluista vaatii erityisosaamista, kuten kasvatus- ja perheneuvonta, maahanmuuttajien terveydenhoito, tarttuvat taudit ja rokotukset (ml. koronatyö) sekä lastenpoliklinikka.

Henkilöstön työhyvinvointia tuetaan vuosittaisilla työhyvinvointisuunnitelmilla, jonka toteutumista seurataan säännöllisesti. Myös työhyvinvoinnin edistämisen määrärahoja tullaan hakemaan vuoden 2022 aikana.

Vaikutukset lapseen ja nuoriin, ympäristöön ja yrityksiin

Vastaanotto/aikuisten kuntoutus/lasten- ja nuorten mielenterveyspalvelut

Vastaanottoyksikön lääkäri- ja hoitajavastaanottojen kysyntä on palannut vähintään samalle kuin mitä se oli ennen koronaepidemian alkua. Lisäännyttä tarvetta on varsinkin pitkäaikaissairauksien hoidossa. Hoito-velkaa on kasaantunut runsaasti. Jatkuvan henkilöstövajeen takia kysyntään vastaaminen on ollut todellakin vaikeaa.

Lasten- ja nuorten mielenterveyspalvelujen kysyntä on viime vuosina kasvanut jyrkästi. Korona-aika on pahentanut tilannetta entisestään. Lasten ja nuorten kokema ahdistus epävarmassa elämäntilanteessa ja sosiaalisen elämän kaventuessa on lisääntynyt huomattavasti. Työvoiman saatavuus alalle on ollut valta-

---

---

kunnallisesti heikkoa. Palvelujen tarpeen ja tarjonnan kohtaamisen epäsuhta on suuri. Lapsiin ja nuoriin kohdistuvat vaikutukset ovat suuria, elämänlaatua heikentäviä ja pitkälle tulevaisuuteen heijastuvia. Syrjäytymisen riski kasvaa.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuolto on mukana perhekeskustoiminnan suunnittelussa. Ehkäisevällä työllä pyritään turvaamaan terveellinen ympäristö, elintavat ja hyvä suun terveys. Lasten ja nuorten tarkastukset tehdään kouluilla pop up -hoitoyksiköllä. Poisjääntejä on vähän. Lähes koko ikäluokka saadaan tarkastuksiin. Mikäli lapsesta syntyy huoli tai hän tarvitsee tukea, hänet ohjataan suun terveydenhuollon omahoidon vastaanotolle tai toimitaan "yhteinen aika" toimintamallin mukaan.

Koululla tapahtuvat tarkastukset vähentävät vanhempien autolla ajoa ja siten vähentää autoilun aiheuttamaa ympäristöhaittaa. Koululla tapahtuvat tarkastukset parantavat perheiden myös ajankäyttöä ja vähentävät vanhempien poissaoloja töistä ja ansion menetystä.

Kela korvausten pieneneminen on vähentänyt kysyntää yksityispuolella. Juurihoito- ja lohkeamapalveluseteli sekä kokonaisuhoito palveluseteli tasaa kysyntää ja mahdollistaa joustavammat hoitoajat iltaisin ja viikonloppuisin.

Terveydenhoito

Terveydenhoidon palveluista suurin osa kuuluu Kuopion perhekeskustoiminnan ydin(terveys)palveluihin, joten palvelujen kehittämisessä huomioidaan aina lapset, nuoret sekä perheet. Perhekeskus on sosiaali- ja terveyspalveluista koottu verkosto, josta perhe saa palveluja. Perhekeskustoiminta yhteensovittaa kuntien ja kuntayhtymien sekä järjestöjen ja seurakuntien palveluita ja toimintaa. Palveluissa hyödynnetään monitoimijaista yhteistyö -mallia, joka on kehitetty perhekeskuksen ennaltaehkäiseviin ja varhaisen tuen palveluihin. Perhekeskusverkoston Yhteinen aika- palvelumuoto on kaupungissa käytössä ja sen toimintaa seurataan ja arvioidaan perhekeskusverkostotyöryhmässä säännöllisesti. Perhekeskustoimintamallia kehitetään yhdessä monialaisesti sekä muiden terveyspalvelujen (esim. suun terveydenhoito ja vastaanottotoiminta) että sosiaalipalvelujen, sivistystoimen, järjestöjen sekä erikoissairaanhoidon kanssa.

Avainprosessi: Avohoidon palvelut

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TOT 2020	TA 2021	TA 2022
Vastaanottopalvelut	Vastaanottokäynnit, oma toiminta yhteensä (lääkärit+hoitajat)	206 360	219 000	193 300
	Lääkärikäynnit, oma toiminta yhteensä	98 031	120 000	110 000
	Hoitajakäynnit, oma toiminta yhteensä	108 329	99 000	83 300
Aluevastaanotto	Lääkärikäynnit aluevastaanotolla	82 648	101 000	94 000
	Lääkäriin puhelinkonsultaatiot	46 037	50 000	44 000
	Hoitohenkilöstökäynnit aluevastaanotoilla	104 258	95 000	80 000
Ilta- ja viikonloppupäivisyys	Lääkärikäynnit	14 719	19 000	16 000
	Hoitohenkilöstökäynnit	3 047	4 000	3 300
Kuntoutuspalvelut	Fysioterapiakäynnit (aikuiset)	10 857	12 000	13 000
	Toimintaterapiakäynnit (aikuiset)	349	300	400
	Fysioterapian asiakkaat (aikuiset)	3 136	3 100	4 000
	Toimintaterapian asiakkaat (aikuiset)	107	100	120
	Muut käynnit (apuvälinepalvelut + kun-ohjaus)			13 000
	Muut käynnit asiakkaat	7 754		10 000
Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut	Käyntien lukumäärä	6 564	8 000	8 000
	Asiakkaiden lukumäärä	490	650	650
Suun terveydenhuollon palvelut	Käyntien lukumäärä	89 441	120 000	120 000
	Asiakkaiden lukumäärä	38 686	48 000	48 000
Terveydenhoitopalvelut	Käyntien lukumäärä yhteensä	134 409	165 900	149 560
	Äitiysneuvolan käynnit	12 092	19 500	23 500
	Lastenneuvola käynnit	26 068	41 000	32 100
	Kouluterveydenhuollon käynnit	33 482	45 000	39 000
	Opiskeluterveydenhuollon käynnit	32 340	30 000	25 000
	Muut terveydenhoitokäynnit yhteensä	16 780	16 700	13 500
	josta papa seulantakäynnit	3 911	3 500	5 000
	josta seksuaaliterveysneuvolan käynnit	5 825	8 000	8 500
	josta tarttuvien tautien- ja rokotuskäynnit	7 044	5 200	
	Ravitsemussuunnittelukäynnit	1 316	1 200	1 900
	Lasten poliklinikkakäynnit	7 854	7 300	7 900
	Fysioterapiakäynnit (lapset ja nuoret)	1 073	1 700	1 660
	Toimintaterapiakäynnit (lapset ja nuoret)	1 547	1 900	2 000
	Puheterapiakäynnit	1 857	1 600	3 000
Kasvatus- ja perheneuvonta	Käyntien lukumäärä		7 500	9 600
	Asiakkaiden lukumäärä		650	1 200
Kuvantamispalvelut	Oma toiminta	21 984	26 150	24 850
	Natiiviröntgentutkimukset	11 343	14 000	14 000
	Ultraäänitutkimukset	5 108	5 700	5 000
	Mammografiatutkimukset	843	850	850
	Ortopantomografiatutkimukset	4 690	5 600	5 000
	Asiakkaiden lukumäärä	15 315	17 650	16 000

Henkilöstömittarit		TOT 2020	TA 2021	TA 2022
Vastaanottopalvelut	Kokonaistyöaika	256,8	290,4	302,4
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	17,0	17,5	17,0
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0,4	0	0
Suun terveydenhuolto	Kokonaistyöaika	128,3	135,5	138,5
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	21,2	13,5	10,0
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0,4	0	0
Terveydenhoitopalvelut	Kokonaistyöaika	103,7	144	148,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	13,8	13,5	10,0
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	1	1	0
Kuntoutuspalvelut	Kokonaistyöaika	20,8	0	0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	12,5	0	0
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0,0	0	0
Avohoidon palvelut	Kokonaistyöaika (htv)	509,6	569,9	588,9
	Sairauspoissaolot kalenteripv/htv	17,2	16,0	13,0
	Tapaturmapoissaolot kalenteripv/htv	0,5	0	0

*) 1.4.2020 alkaen kuntoutuspalveluiden siirto:

***) Avohoidon kuntoutuspalvelut, Apuvälinepalvelut sekä Hyvinvointikioski siirtyivät Vastaanottopalveluihin

****) Lasten fysio- ja toimintaterapia sekä puheterapia siirtyivät Terveydenhoidon palveluihin

Sairaalan kuntoutus siirtyi Sairaalan osastohoitoon

Kotikuntoutus siirtyi Vanhusten hoivapalvelujen tuotannon tukipalveluihin

Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen (sis. Perheneuvolan ja Sihdin) siirtyminen

Mielenterveyden vastuualueelta Avohoidon vastuualueelle 1.1.2021 / 29 htv (vastaanottoon 14 htv ja terveydenhoitoon 15 htv)

3.2 Sairaalapalvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Sairaalapalveluiden perustehtävä tuottaa kuntalaisten tarvitsema perusterveydenhuollon ympärivuorokautinen sairaanhoito ja siihen liittyvä kuntoutus sekä osa perusterveydenhuollossa toteutettavasta erikoissairaanhoidosta säilyy ennallaan. Tuusniemen yhteistoiminta-alueella sairaanhoitoa kehitetään kotihoitopainotteisemmaksi osastopaikkojen kustannuksella yhteistoimintasopimuksen mukaisesti.

Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon tuottamien palveluiden osalta monialainen aktiivinen tilannekuvaseuranta KYSin ja ympäristökuntien kanssa jatkuu. Toimintamuutoksissa huomioidaan hyvinvointialueen muodostuminen ja alku 1.1.2023 alkaen.

Poliklinikkatoiminta Harjulan sairaalassa kapenee neurologian vastaanotto toiminnan integroitua KYSin toimintaan jo vuoden 2022 alusta. Kaupungin neurologin virka suunnitellaan siirtyväksi sairaanhoitopiirille. Erikoistuvien lääkäreiden neurologian koulutusjaksot Harjulan osastolla toteutetaan yhteistyössä KYSin neurologian klinikan kanssa. Geriatriin, sisätautilääkärin, kardiologin ja diabeteksen hoitoon erityispätevyttä suorittavien lääkäreiden vastaanotot (ns. virtuaalidiabeteskeskuksen osa) jatkuvat vielä toistaiseksi, mutta näissäkin tavoitellaan laajempaa integraatiota sekä erikoissairaanhoidon että avovastaanoton toimintoihin hyvinvointialueen muodostuessa. Sairaalahankesuunnittelu jatkuu ensisijaisesti kuopiolaisten hoidontarpeen pohjalta, mutta suunnitelmaa mukautetaan syntyvän hyvinvointialueen palvelurakenteeseen. Yhteinen tavoite on entistä paremmin toisiaan täydentävät, kuntoutuksellisesti vaikuttavat ja potilaalle hyötyä tuottavat kokonaisuudet, saattohoidon valtakunnallisia tavoitteita unohtamatta.

Potilastietojärjestelmien (OMNI360, UNA-hanke) myötä tiedon siirtymisen odotetaan parantuvan. Laaja käyttöönotto siirtyy hyvinvointialueen toimeksi pantavaksi. Samanaikaisesti digitaalisten palveluiden hankkeet etenevät mm. sepelvaltimotauti- ja diabetespotilaiden osalta. Uniapneapotilaiden web-ajanvarausta pilotoidaan.

Erikoislääkärinkoulutuksen muutokset heijastuvat lääkäri työvoiman käyttöön. Hoitohenkilöstön saatavuuden haasteet vaikuttava käytettävissä olevien sairaansijojen määrään. Paikkoja vähentävät lisäksi korona-potilaiden sijoittelu, asumispalveluja odottavat ja Lehtola-rakennuksen viemärointien korjaustyöt, jotka kestävät loppuvuoteen 2022. Laskennallisesti osastohoitajaksija joudutaan ostamaan lähiseudun terveyskeskuksista n. 28 sairaansijan verran. Kuitenkin uusien asumisyksiköiden käyttöönoton odotetaan vastaavalla määrällä vähentävän osastolla asumispalvelua odottavien määrää ja vaikuttavan ulkokunnista ostettavien sairaansijojen tarpeeseen.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Ikäihmisten lukumäärä kasvaa edelleen. Kotiin vietävien palveluiden kehittyttyä sairaalapalveluihin ohjautuvat vain aikaisempaa moniongelmaisemmat ja huonokuntoisemmat potilaat. Potilaat siirtyvät myös aikaisempaa varhaisemmin vaativien ja potilasta kuormittavien toimenpiteiden jälkeen erikoissairaanhoidosta jatkohoitoon. Vierihoidon vaativien potilaiden määrä on huomattavasti lisääntynyt. Potilaiden oikea-aikaista siirtymistä ja hoitoketjujen tuloksellisuutta erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä tulee tarkastella ja optimoida yhdessä, jotta hoitokäytännöt ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatillinen koulutus / tuki vastaavat tarvetta. Toimivia etä- ja jalkautuvia konsultaatiopalveluita kehitetään.

Potilastietojärjestelmien yhteensopivuus on keskeinen onnistumisen edellytys.

Poliklinikkatoiminnalla tuetaan avovastaanottotoimintaa ja potilaan omahoitoa, jotta liitännäissairauksien ongelmilta ja kustannuksilta vältytään. Nykyisten hoitoketjujen mukaisesti poliklinikalla vielä hoidettavia potilasryhmiä ovat sydän- ja läppäpotilaat, vaativat diabetespotilaat, itsenäisesti asuvat geriatriset potilaat ja uniapneapotilaat. Uniapneapotilaiden hoito toteutuu hoitajavastuista.

Virtuaalisella diabeteskeskuksella tarkoitetaan KYSin ja Kuopion kaupungin Harjulan sairaalan poliklinikalle ja avovastaanoilla jakautunutta diabeteksen osaamisverkostoa. Poliklinikka toimii diabeteksen hoidon erityis-pätevyden kouluttautumispaikkana. Koulutustoiminnalla varmistetaan diabeteksen osajien lisäämistä avotomipisteisiin.

Sairaalapalveluiden lääkäripäivystystuki palvelee kaupungin omaa toimintaa koskeva osastoja, asumisyksiköitä ja kotihoidon työntekijöitä osavuorokautisesti. Lisääntyneen työmäärän myötä päivystysmuoto on muuttunut osin työpaikkapäivystykseksi. Päivystyksen kokonaisjärjestely tulee uudelleen tarkasteltavaksi hyvinvointialueen toiminnan alkaessa.

Sairaala osallistuu terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutukseen yhteistyössä Sakkyn, AMK ja UEFin kanssa. Oppilaitosten opetus on muuttunut yhä vahvemmin työssä oppimiseksi samanaikaisesti kuin koulutuskorvaukset ovat poistuneet toisen asteen opiskelijoiden ohjauksesta ja koulutusmäärät lisääntyneet. Koulutusyhteistyö eri ammattioppilaitosten kanssa täytyy koordinoida vahvemmin. Samalla on tarkistettava myös yhteistyöhön liittyviä taloushallinnollisia linjauksia.

Henkilöstösuunnittelu

Henkilöstörakenne säilyy pääosin ennallaan. Joitakin nimikemuutoksia on odotettavissa vuonna 2022.

Valmisteilla olevan lainsäädännön mukaisesti rajoittavia toimenpiteitä ei voi perustella riittämättömällä resursoinnilla. Siten itsemääräämisoikeutta rajoittavien käytäntöjen vähentäminen ja toimintaympäristön muuttaminen uudistuvan lainhengen mukaiseksi on edelleen ajankohtaista ja lisääntynyt vierihoidon tarve vaatii henkilöstömäärän lisäystä.

Osastokuntoutuksen tueksi haetaan potilaskuljettajaa / hoitoapulaista ryhmätoiminnan mahdollistamiseksi ahtaiden osastotilojen ulkopuolelle.

Hoitohenkilöstön työnkiertoa helpottavan sopimuksen käyttö sairaalapalveluiden ja Kuopion yliopistollisen sairaalan välillä on ollut vähäistä. Toiminnalta odotetaan ammatillisen tietotaidon vahvistumista ja organisaatioiden välisen keskinäisen ymmärryksen lisääntymistä.

Kokemukset tekstinkäsittelijöiden etätyöskentelystä ja tulospalkkauksesta ovat olleet pääosin myönteisiä. Tekstinkäsittely tarvitsee edelleen myös jonkin verran perinteisiä työskentelytiloja mm. perehdytystä ja lähiesimiehen tukea varten. Puheentunnistusjärjestelmien kehitys ja käytettävyys Pegasos-ympäristössä ei ole toistaiseksi tietoteknisesti edistynyt. Eri ammattiryhmien potilastyöhön kohdistuvaa työaikaa pyritään lisäämään siirtämällä dokumentointi saneltuna tekstinkäsittelijöiden tuottamaksi. Uusina saneluyksikköinä tulevat palvelujen piiriin mm. LNMY ja Kapene. Vaihtoehtokustannuksia, tuottavuutta ja tekstinkäsittelijöiden mahdollista lisärekrytointi tarvetta seurataan.

Harjulan sairaalan avoimet virat ja tehtävät tulee pitää täytettyinä rekrytointivaikeuksista huolimatta.

Potilaiden hyvän hoidon edellytys on tasalaatuisesti ammatillisesti vahva henkilökunta. Tähän pyritään henkilöstön suunnitelmallisella kouluttamisella, myös esimiestehtävistä kiinnostuneiden urapolkuja edistetään ennakoiden vapautuvia lähiesimiestehtäviä.

Potilas- ja asiakaspalautetta kerätään säännöllisesti, jotta toimintasuunnitelman asiakaslupauksen mukainen toiminta toteutuu.

Vaikutukset lapsiin ja nuoriin, ympäristöön ja yrityksiin

Sairaalapalveluiden potilaat ovat iäkkäitä. Toiminnan vaikutukset lapsiin ja nuoriin ovat lähinnä välillisiä palveluissa työskentelevän henkilöstön ja terveydenhuoltoalalle opiskelevien kautta. Terveydenhuollon opiskelijoille tarjotaan harjoittelu- ja oppisopimuskoulutuspaikkoja sekä sijaisuuksia. Lisäksi kesäksi on otettu koululaisia viriketehtäviin.

Yritysyhteistyö tapahtuu palveluiden ja materiaalin hankintana pääasiassa Servican, IsteKin ja Sansian kautta. Sairaalapalveluissa vältetään ympäristövoimavarojen hukkakäyttöä ja noudatetaan vastuullisesti jätteenkäsittelyohjeita.

Avainprosessi: **Sairaalapalvelut**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TOT 2020	TA 2021	TA 2022
Poliklinikka	Käynnit lääkärillä	5 504	6 300	5 300
	Ensikäyntien osuus lääkärillä käynneistä %	38	42	38
	Käynnit hoitajalla	8 913	10 300	10 200
	Ensikäyntien osuus hoitajalla käynneistä %	24	36	24
	Asiakkaiden lukumäärä (eri sotu)	6 605	6 400	6 000
Osastohoito	Asiakaspaiikkojen lukumäärä, omat sairaansijat	194	194	194
	Hoitopäivät, oma osastohoito	65 148	65 000	60 500
	Osastojen kuormitus %	91	94	89
	Hoitajakson pituus, keskiarvo (vrk)	19	12	15
	Entiseen asumismuotoon kotiutuneet (% hoitajaksoista)		70	70
	Pitkäaikaishoitoaisakkaat, alle 75 v (kumulatiivinen lkm)		15	15
	Pitkäaikaishoitoaisakkaat, 75 v tai yli (kumulatiivinen lkm)		50	50
	Pitkäaikaishoitopäivät, alle 75 v (kumulatiivinen)		500	300
	Pitkäaikaishoitopäivät, 75 v tai yli (kumulatiivinen)		2 500	5 000
	Pitkäaikaisasiakkaat, yli 75 v. kuukauden aikana (peittävyysarviointia varten, tarkastelujakso 1kk)		0	15
	Hoitopäivät, ostetut lyhytaikais- ja kuntoutus osastohoidon hoitopäivät	1 711	2 000	2 600
	Ostetut hoitajakson pituus, keskiarvo (vrk)	11	8	8
	Ostettu osastohoito, asiakkaiden lkm	163	200	320
	Asiakkaiden lukumäärä (=hoidetut/oma)	3 666	3 200	3 000
	Osasto ja poliklinikka	Ostetut asiakaspalvelut ja konsultaatiot	4 224	4 000
Sairaalakuntoutus*)	Aikuisten fysioterapian käynnit	15 643	12 660	12 500
	Aikuisten fysioterapian asiakkaat	1 098	1 160	1 160
	Aikuisten toimintaterapian käynnit	1 756	1 100	2 200
	Aikuisten toimintaterapian asiakkaat	121	150	150
Henkilöstömittarit		TOT 2020	TA 2021	TA 2022
Poliklinikkapalvelut	Kokonaistyöaika	11,0	11,0	11,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	39,4	4,0	20,0
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0,0	0	0
Osastohoito	Kokonaistyöaika	252,0	220,1	221,1
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	18,4	17,5	18,0
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	1,0	0	0
Sairaalapalveluiden tukipalvelut	Kokonaistyöaika	20,9	19,0	20,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	19,9	8,0	20,0
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0,0	0	0
Sairaalapalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	283,9	250,1	252,1
	Sairauspoissaolot kalenteripv/htv	19,3	16,0	19,0
	Tapaturmapoissaolot kalenteripv/htv	0,8	0	0

*) Sairaalakuntoutus siirtynyt sairaalapalveluihin avohoidosta 1.4.2020

3.3 Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Aikuisten mielenterveyspalvelut (Kuopion psykiatrian keskus)

Kuopion psykiatrian keskus tuottaa psykiatrisen erikoissairaanhoidon avohoito- ja kuntoutuspalveluja 20-vuotta täyttäneille kuopiolaisille. Lisäksi tarjotaan työnohjausta sekä koulutusta. Valtakunnallisesti psykiatrisen avohoidon palvelujen kysyntä on lisääntynyt. Tämä on näkynyt myös Kuopion psykiatrian keskuksessa, missä läheteet ja vuosittain hoidon piirissä olleiden henkilöiden määrä ovat viimeisten vuosien aikana lisääntyneet.

KYS:n psykiatrian poliklinikkatoimintoja on kehitetty ja toimintatapoja yhtenäistetty. Tähän liittyen Kuopion psykiatrian keskus ja Siilinjärven psykiatrian poliklinikka ovat muodostaneet vuoden 2019 alusta KYS:n organisaatiossa yhteisen psykiatrian poliklinikan palvelulinjan. Myös aikuispsykiatrian lähetekäsittely on uudistunut ja yhtenäistynyt siten, että kaikki aikuispsykiatrilta tarkoitetut läheteet ovat ohjautuneet psykiatrian läheteet-työryhmälle, joka on arvioinut läheteet ja ohjannut ne oikealle poliklinikalle. Noin 20% saapuneista läheteistä on palautunut lähettävälle taholle konsultaatiivastauksena.

Aikuispsykiatrian osastopaikkojen vähenemistä korvaamaan on perustettu tehostetun avohoidon palveluja. Aikuispsykiatrian tehostetun avohoidon työryhmä turvaa nopean hoitoon pääsyn ja tiiviin akuuttivaiheen hoidon. Palveluja tuotetaan myös viikonloppuisin. Toiminta parantaa asiakaslähtöisiä palveluja ja tuo onnistuessaan kustannussäästöjä laitoshoido- ja erityisasumispalvelutarpeiden vähenemisen myötä. Tehostetun avohoidon työryhmä siirtyy vuoden 2022 alusta KYS:n mielenterveys ja hyvinvointi palvelukeskuksen sisällä hallinnollisesti Kuopion psykiatrian keskukselta aikuispsykiatrian palvelulinjaan, missä se muodostaa toiminnallisen kokonaisuuden psykiatrian päivystystyöryhmän kanssa.

Matalankynnyksen mielenterveyspalveluja tuotetaan yhteistyössä yli organisaatorajojen osallistumalla mielenterveyspalvelujen tuottamiseen terveyskeskuksen vastaanotto toiminnan tiimien kanssa. Kuopion psykiatrian keskuksen psykiatristen sairaanhoitajien työpanosta on siirretty terveyskeskuksen vastaanoton tiimeihin ja sinne annettavia psykiatrin konsultaatiopalveluja on lisätty. Terveyskeskuksessa on työskennellyt kahdeksan Kuopion psykiatrian keskuksen psykiatrista sairaanhoitajaa. Lisäksi yhden psykiatrisen sairaanhoitajan työpanos on kohdennettu poliisin Ankkuri-työryhmän toimintaan.

Psykiatrisen kuntoutuksen palvelut tehostetun kuntoutuksen työryhmässä ja kuntoutusyksikkö Tukiportaan toiminnassa kohdentuvat aiempaa nuorempiin ikäluokkiin.

Asiakasprosessien sujuvuutta varmistetaan yhteistyöllä myös kotihoidon, terveydenhoitoyksikön, aikuis-sosiaalityön sekä lastensuojelun kanssa. Nimetyt työntekijät antavat tarvittaessa näihin yksiköihin konsultaatia ja voivat tarvittaessa myös osallistua asiakasneuvottelutilanteisiin.

Päihdepalvelut

Terveyskeskuksen ja päihdepalvelusäitiön osuutta opioidikorvaushoidon toteutuksessa on kyetty lisäämään. Korvaushoidon kolmiportaisen mallin toteutusta vahvistetaan mm. koulutuksen ja työnohjauksen avulla.

Päihdepalvelusäitiön tuottamia kuntoutuspalveluja on kehitetty vastaamaan päihdekuntoutuksen lisääntyneeseen tarpeeseen. Laitosmuotoista kuntoutusta on tarvittaessa järjestetty myös ostopalveluna päihdekuntoutuslaitoksista.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Aikuisten mielenterveyspalvelut (Kuopion psykiatrian keskus)

Päämääränä on hoidon ja kuntoutuksen vaikuttavuuden lisääntyminen, laadun paraneminen ja asiakaslähtöisen palveluprosessin oikea kohdentaminen avohoitopainotteisesti. Yksiköstä ollaan mukana kehittämässä matalan kynnyksen mielenterveyspalveluja ja konsultaatiotoimintaa.

Kuopion psykiatrian keskuksella v. 2019 käyttöön otetun kliinisten vaikuttavuusmittareiden seurantarjestelmää (BCB-laaturekisteri) hyödynnetään hoidon vaikuttavuuden seuraamisessa.

Psykiatrian poliklinikkatoiminnan toimintatapojen tehostaminen ja yhtenäistäminen jatkuvat. Aikuispsykiatrian yhteinen lähete-työryhmä jatkaa toimintaansa tehostaen hoidon oikeaa kohdentumista, porrastusta ja konsultaatioita. Yksikössä tuetaan psykoterapiaosaamisen vahvistamista. Viime vuosina painopisteenä on ollut erityisesti lyhytpsykoterapia menetelmien osaamisen lisääminen.

Matalan kynnyksen toimintaa terveyskeskuksessa tuetaan lisäämällä sinne psykiatrin konsultaatiotoimintaa ja lisäämällä henkilöstön osaamista mielenterveysongelmien hoitamisessa toimintaympäristöön soveltuvaksi suunnitellulla lyhytpsykoterapiakoulutuksella.

Poliisin kanssa tehtävä yhteistyö Ankkuri-toiminnassa jatkuu.

Päihdepalvelut

Opioidikorvaushoitopotilaita on kyetty siirtämään erikoissairaanhoidosta päihdepalvelusäätiön ja terveyskeskuksen hoitoon. Opioidikorvaushoidossa käyttöön tulleen injektiomotoisen lääkityksen käyttö lisääntyy, mikä mahdollistaa potilaiden tarvitseman muun psykososiaalisen kuntoutuksen tehostamisen.

Henkilöstösuunnittelu

Aikaisten mielenterveyspalveluissa lisätään kahden uuden psykiatrisen sairaanhoitajan tehtävän perustamista tukemaan terveyskeskuksessa tehtävää mielenterveystyötä. Tarvetta tähän on tuomassa nuorten aikuisten lisääntynyt palvelujen tarve. Lisäresurssilla voidaan myös tehostaa tiettyjen potilasryhmien tarvitsemaa pidempikestoista hoidon seuranta.

Henkilöstön osaaminen turvataan ammatillisen täydennyskoulutusvelvoitteen ja kehityskeskustelujen pohjalta laaditun henkilökohtaisen koulutussuunnitelman myötä. Asiakkuuksien lisääntyminen vaatii osaamistarvetta asiakkuuden määrittelyssä, ongelmien fokuoinnissa, määräaikaisissa hoito- ja kuntoutusmenetelmissä mukaan lukien lyhytpsykoterapiamenetelmät. Myös perhe- ja verkostotyön kehittäminen, lasten huomiointi, neuropsykiatristen ongelmien ja päihdeongelmien tunnistaminen sekä yhteistyö muiden palveluntuottajien kanssa edellyttävät substanssiosaamisen vahvistamista ja resurssin käytön joustavaa suunnittelua.

Yksikön psykoterapiaosaamisen turvaamiseksi panostetaan henkilöstön psykoterapiakoulutuksiin. Vuonna 2021 KYS:n mielenterveys ja hyvinvointipalvelukeskuksen järjestämälle lyhytpsykoterapiakoulutukselle (IPT) suunnitellaan jatkoa. Myös neuropsykiatrisiin ongelmiin liittyvää koulutusta järjestetään.

Vaikutukset lapsiin ja nuoriin, ympäristöön ja yrityksiin

Esitetty kahden psykiatrisen sairaanhoitajan lisäresurssi matalan kynnyksen mielenterveyspalveluihin tehostaa mahdollisuutta tarjota helposti saavutettavissa olevaa keskusteluapua nuorille aikuisille. Lisäresurssi mahdollistaa myös pidempikestoista hoitokontaktia tietyissä tilanteissa. Päihdekuntoukseen ostopalveluihin suunnatun määrärahan korotus tehostaa niiden nuorten palveluja, joilla on yhtäaikaista vaikeaa mielenterveys- ja päihdeongelmaa.

Avainprosessi: Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TOT 2020	TA 2021	TA 2022
Aikuisten mielenterveyspalvelut	Käyntien lukumäärä / Kpk	40 923	40 000	38 000
	Asiakkaiden lukumäärä / Kpk	2 764	2 700	2 650
	Tukiporras, kuntoutuspäivät	599	1 100	1 100
	Tukiporras/asiakkaat	33	50	50
Henkilöstömittarit		TOT 2020	TA 2021	TA 2022
Aikuisten mielenterveyspalvelut	Kokonaistyöaika	48,5	53,0	55,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	12,1	8,0	12,0
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0,0	0	0
Mielenterveyspalveluiden tukipalvelut	Kokonaistyöaika	2,0	2,0	2,0
Mielenterveys- ja päihdepalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	50,5	55,0	57,0
	Sairauspoissaolot kalenteripv/htv	12,1	8,0	12,0
	Tapaturmapoissaolot kalenteripv/htv	0,0	0,0	0,0

Alle viiden henkilötyövuoden yksiköistä ei raportoida sairauspoissaoloja.

Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen (sis. Perheneuvolan ja Sihdin) siirtyminen

Mielenterveyden vastuualueelta Avohoidon vastuualueelle 1.1.2021 / 29 htv (vastaanottoon 14 htv ja terveydenhoitoon 15 htv)

3.4 Sitovat tavoitteet

1. KASVAVA KUOPIO

1.1. Kilpailukykyinen yrittäjyyssympäristö

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
yritysten työvoiman saatavuus, oppilaitoksista valmistuneista jää alueelle (%), kaupungin tarjoamat harjoittelu- ja kesätyöpaikat	Turvataan osaavan työvoiman saatavuutta.	Opiskelijoita otetaan sijaisuuksiin ja kesäharjoittelijoiksi opintojen valmistusasteen mukaisesti. Yhteistyö Savonia amk:n ja Itä-Suomen yliopiston kanssa.	Kasvava Kuopio - ohjelma

1.3. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
edunvalvonnan vaikuttavuus	Tehdään ennakoivaa ja aktiivista edunvalvontaa ja vaikuttamista valtakunnalliseen ja maakunnalliseen päätöksentekoon.	Osallistutaan valtakunnallisiin verkostoihin ja työryhmiin. Pääpaino Hyvinvointialueen valmistelussa.	Kasvava Kuopio - ohjelma
imago- ja maineselmitykset	Kuopion kansallisen ja kansainvälisen näkyvyyden vahvistaminen.	Näkyvyyden parantaminen rekrytoinnissa yhdessä muiden maakunnan toimijoiden kanssa.	Kasvava Kuopio - ohjelma

2. HYVINVOIVA KUOPIO

2.1. Aktiivisuuteen innostava arki

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
arjen fyysistä aktiivisuutta kuvaavat mittarit, sisä- ja ulkoliikuntapaikkojen kävijämäärät ja terveyden edistämisen aktiivisuus (TEA-viisari) liikunnan osalta	Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäluokissa.	Vahvistetaan Neuvokas perhe – toimintamallin toteuttamista varhaiskasvatuksessa sekä terveydenhuollossa.	Hyvinvoiva Kuopio - ohjelma

2.2. Varhainen tuki

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
koettu tuen saaminen vanhemmuuteen, lastensuojelua kuvaavat mittarit, perhekeskustoiminnan eteneminen	Vanhemmuus sekä perheiden ja läheisten ihmissuhteet vahvistuvat.	Perhekeskustoimintamalli varmistetaan. Vahvistetaan vanhemmuustaitoja tarjoamalla eri ikäiset lapset ja perhetilanteet huomioivia palveluja (monialaiset perhevalmennukset ja vanhemmuudentuen ryhmät, kuten Vahvuutta vanhemmuuteen ja Ihmeelliset vuodet, monialaiset vanhempainillat ja teemakohtaiset tilaisuudet, yksilötyöskentelyssä muun muassa Vavu-menetelmä). Varmistetaan perheille varhaista tukea hyödyntämällä ja juurruttamalla Yhteinen aika -toimintamallia. Kehitetään palvelupolkuja ja uusia toimintamalleja eri toimijoiden (ml. järjestöt) yhteistyönä huomioiden saattava työote ja erityiset tuentarpeet (esim. sovinnollinen ero, eron ensiapupiste ja nepsy-osaaminen ja toimintamallit). Vahvistetaan perheille tarjottavaa varhaista tukea, kuten tukiperhe ja tukihenkilötoimintaa (koulutetut tukiperheet ja tukihenkilöt) ja systeemisen lastensuojelun toimintamallin toteutusta.	Hyvinvoiva Kuopio - ohjelma

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
päihteiden käyttö eri ikäryhmissä, nuorten suhtautuminen päihteisiin, psyykkistä kuormittuneisuutta ja mielenterveyttä kuvaavat mittarit, Hyvällä Mielellä Pohjois-Savo -hankkeen eteneminen	Päihteiden käyttö vähenee ja mielen hyvinvointi paranee.	Vahvistetaan henkilöstön osaamista puheeksi ottamiseen ja varhaiseen tunnistamiseen ja tukeen sekä asiakkaiden kohtaamiseen (mm. Motivoiva haastattelu, Varhaiskasvatuksen koulutuskokonaisuus, Mielen ensiapu -koulutukset, Lapset puheeksi). Yhteistyö ero toimijoiden kanssa, mm. Päihdesäätiö, TE-keskus työkykylausunnot, työttömien terveystarkastukset, joissa otetaan puheeksi päihteet ja mielenterveys, ja tarvittaessa ohjaus terveystarkastuksiin. Kehitetään terveyskeskuksen vastaanotto toiminnan yhteydessä tarjottavia matalan kynnyksen mielenterveyspalveluja. Osallistutaan psykiatrisen sairaanhoitajan työpanoksella poliisin nuorille suunnatun moniammatillisen Ankkuri-työryhmän toimintaan.	Hyvinvoiva Kuopio -ohjelma

2.3. Työllistyminen ja toimeentulo

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
työttömyysaste, pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyys, työmarkkinatuen kuntaosuus, koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat, työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat, toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat, kuntakokeilun toteutuminen	Työttömyys, nuorisotyöttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys vähenevät.	Tehdään yhteistyötä Kuopion työvoiman palvelukeskuksen (TYP) kanssa sekä järjestetään työttömien terveystarkastukset.	Hyvinvoiva Kuopio -ohjelma

2.4. Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
yhteenkuuluvuus kouluyhteisöön, aktiivisesti järjestötoimintaan tms. osallistuvien osuus (%), TEA-viisarin osallisuussumma-muuttuja	Asukkaiden osallistuminen sekä kokemus vaikutusmahdollisuuksista lisääntyy.	Asiakastytyväisyyskyselyjä toteutetaan säännöllisesti ja kehitetään sähköisiä palveluja kuntalaisille.	Hyvinvoiva Kuopio -ohjelma
yli 65 vuotiaiden kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot, koulukiusaaminen, katuturvallisuusindeksi ja alaikäisten tekemät rikokset	Arjen turvallisuus vahvistuu.	Osallistutaan Ankkuri-työryhmän toimintaan, jonka tehtävänä on ennaltaehkäistä nuorten tekemiä rikoksia ja ohjata nuoria tarvittavien palvelujen piiriin.	Hyvinvoiva Kuopio -ohjelma

3. RESURSSIVIAS KUOPIO

3.2. Kiertotalous ja resurssien viisas käyttö

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
henkilöstön osuus niissä yksiköissä, jotka ovat tehneet ilmastosuunnitelman	Toiminta ja hankinnat ovat Kuopiossa resurssiviisasta.	Hankinnoissa huomioidaan ympäristövaikutukset.	Resurssiviisas Kuopio -ohjelma

4. UUDISTUVA KUOPIO

4.1. Kyvykäs ja innostunut henkilöstö ja uudistuva johtaminen

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
esimieskysely, johtamisen uudistamisen eteneminen, etätyöpäivät, työtyytyväisyyskysely	Uudistetaan johtamista, tuetaan esimiestyötä ja lisätään erilaisia työntekemisen muotoja, kuten työn monipaikkaisuutta.	Etätyö mahdollistetaan esimiestyötä tekeville suunnitelmallisesti esimiestyötä tukien ja työhyvinvointia tukien. Työtyytyväisyyskyselyt tehdään vuosittain ja esille nousseet kehittämiskohteen käsitellään henkilöstön kanssa.	Uudistuva Kuopio -ohjelma
kelpoisuuden omaavien hakijoiden määrä/avoin työpaikka, lähtövaihtuvuus, urakehitysmahdollisuuksien kokeminen, suosittelemalukkuus	Huolehditaan hyvästä työnantajakuvasta ja henkilöstöhankinnasta.	Panostamalla suunnitelmallisesti työhyvinvointiin voimme turvata suun terveydenhuollon vetovoimaisuutta työnantajana. Kiinnitetään huomiota rekrytointiprosessiin. Täytetään avoimet virat ja tehtävät mahdollisuuksien mukaan nopeasti.	Uudistuva Kuopio -ohjelma
sairauspoissaolot pv/htv, sairauspoissaolojen kustannukset, tapaturmapoissaolot pv/htv, työtyytyväisyys, toteutetut toimenpiteet, koulutusten määrä, koulutuksiin osallistuneiden määrä	Huolehditaan henkilöstön työhyvinvoinnista, työturvallisuudesta ja osaamisesta.	Vuosittaiset työhyvinvointisuunnitelmat laaditaan jokaiseen toimintoon ml. tukipalvelut. Hyödynnetään työkyvyn tuen toimintamallia. Työpaikkakäynnit, Haipro ja Wpro, kehityskeskustelut, koulutus. Lakisääteiset täydennyskoulukset toteutetaan mahdollisuuksien mukaan. Yhteistyötä työterveyshuollon kanssa tehdään aktiivisesti ja ennakoivasti.	Uudistuva Kuopio -ohjelma
työtyytyväisyyskysely	Vahvistetaan henkilöstön osallisuutta työn, tiimien ja työyhteisön kehittämiseen.	Roidu-palautekyselyt, tyhytoiminta, tiimipalaverit, keskinäiset palaverit monella tasolla.	Uudistuva Kuopio -ohjelma

4.2. Sujuva ja uudistuva toiminta

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
asiakaskyselyn tulokset muutoksesta, yhteistyön sujuvuus keskeisten tahojen kesken	Rakennetaan hyvää kumppanuutta ja asiakaslähtöisiä yhteistyömalleja hyvinvointialueen kanssa.	Yhteistyön ja hyvien toimintamallien suunnittelu hyvinvointialueelle.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
kunnan digitalisaatioaste, asiakaspalaute ja asiakaskyselyt	Kehitetään palveluja monikanavaisesti ja asiakaslähtöisesti.	Osallistutaan erilaisiin kehittämishankkeisiin kaupunki- että maakuntatasolla. Kaikki palvelut mitkä voidaan tuottaa digitaalisesti, niin suunnitellaan toteutettavaksi.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
suunnittelun eteneminen	Uusi Kuopio 2023: Suunnitellaan kaupungin tulevaa roolia ja organisoidaan toimintaa hyvinvointialueen perustamisen jälkeiseen aikaan.	Osallistutaan Hyvinvointialueen valmisteluun.	Uudistuva Kuopio - ohjelma

4.3. Kestävä talous

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
tilikauden tulos, toimintakatteen kasvu%, toimintakulujen kasvu%	Kaupungin tilikauden tulos saavuttaa vähintään nollatason vuonna 2025.		Uudistuva Kuopio - ohjelma
		Tasapainotussuunnitelman toteuttaminen.	Uudistuva Kuopio - ohjelma

---

4 ERIKOISSAIRAANHOITO

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Erikoissairaanhoidon palvelut ostetaan Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriltä v. 2022, mikä vastaa nykyistä käytäntöä. Ostettavat palvelut ovat erikoissairaanhoidotasoisia erityispalveluita kuntalaisille. Keskeisiä toiminta-alueita ovat erilaiset leikkaustoiminnot, syöpähoidot ja vaativat sisätautien alaan kuuluvat hoidot. Toimintaa pyritään kehittämään avohoitopainotteisemmaksi, ts. vuodeosastojen käyttöä pyritään vähentämään.

Koronavirusepidemia on maaliskuusta 2020 lähtien aiheuttanut huomattavan patouman erikoissairaanhoidon palvelujen tarpeelle ja tulee viivästyttämään hoitoon pääsyä. Siirtyneet, ei kiireelliset toimenpiteet tulevat myös vaikuttamaan vuoden 2022 talousarvion suunnitteluun.

Talousarviovaraus erikoissairaanhoidon palveluihin on toimintakatetasolla 185,3 milj. euroa, joka on n. 2,6 milj.euroa vähemmän tilinpäätökseen 2020 verrattuna (ilman edellisvuosien shp:n alijäämiä) ja talousarvioon 2021 verrattuna 6,8 milj. euroa (3,8%) enemmän. Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin tämän hetkisen 2022 talousarvion Kuopion osuus (+3,8 %) huomioiden myös muu maksettava erikoissairaanhoido Kuopion kaupungin talousarviossa on noin 9,4 milj. euron ero. Tässä summassa ei ole huomioitu erikoissairaanhoidon mm. patoutuneen ei kiireellisen hoidon purkamisesta. Kaupunki lähtee siitä, että valtion budjettiesityksen mukaisesti hoitojonojen purkuun sairaanhoitopiirit ja kunnat saavat merkittävän rahoituksen vuosina 2021-2023.

Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon tuottamien palveluiden osalta monialainen aktiivinen tilannekuvaseuranta KYSin ja ympäristökuntien kanssa jatkuu. Toimintamuutoksissa huomioidaan hyvinvointialueen muodostuminen ja alku 1.1.2023 alkaen.

Kuopion perusterveydenhuolto osallistuu erikoissairaanhoidon kanssa YHESSÄ-hankkeeseen. Erikoissairaanhoidon yksikköjen ja ympäristökuntien kanssa tullaan tekemään hoitopolkujen mallintamista työpajatyypisenä toimintana mm valtimotautipotilaiden, sokeritautipotilaiden, toiminnallisia häiriöitä sairastavien potilaiden ja iäkkäiden potilaiden osalta. Kuopio luopuu omasta lasten ja nuorten mielenterveyshäiriöiden erikoissairaanhoidosta v 2022 alusta ja toiminta siirtyy sairaanhoitopiirin vastuulle.

Potilaiden oikea-aikaista siirtymistä ja hoitoketjujen tuloksellisuutta erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä tulee tarkastella ja optimoida yhdessä, jotta hoitokäytännöt ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatillinen koulutus / tuki vastaavat tarvetta.

Yhteistyötä erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon tuottamien palveluiden osalta tiivistetään. Pandemian myötä syntynyt aktiivinen yhteisen tilannekuvan seuranta jatkuu myös muiden potilasvirtojen osalta

Henkilöstösuunnittelu

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri on itsenäinen toimija henkilöstöasioissa, joten jäsenkunnat voivat vaikuttaa henkilöstöasioihin ainoastaan rahoituksen kautta. Henkilöstöä kehitetään erikoissairaanhoidon tarpeiden mukaan määrärahojen sallimissa puitteissa.

Avainprosessi: **Erikoissairaanhoido / PSSHP**

Tuote tai palvelu	TOT 2019	TOT 2020	TA 2021	TA 2022
Poliklinikkakäynnit	293 813	293 702		
Hoitojaksot	20 073	18 742		
Hoitopäivät	88 210	80 710		
Lähetteet	48 002	42 945		
-terveyskeskuksesta	24 947	21 990		
-KYSin omasta yksiköstä	9 711	9 008		
-päivystyslähetteet	8 985	7 590		
-yksityissektorilta	9 011	8 125		
-työterveyshuollosta	2 711	2 463		
Siirtoviivepäivät	494	354		
Laskutetut siirtoviivepäivät / €	275 903	202 620		
Hoitopalvelut / 1000 €	168 596	174 923	178 792	188 034
KPK / 1000 €	4 311	4 554	4 646	4 300
Suun th opetuslinikka / 1000 €	710	504	754	640
Tartuntatautilain mukaiset lääkkeet	854	566	700	700
Euroa/asukas	1 448	1 497	1 540	1 611

Kustannukset / 1 000 €	TOT 2019	TOT 2020	TA 2021	TA 2022
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri	173 716	180 088	176 470	183 270
Muut sairaalat	2 887	4 142	2 400 **)	5 800
Muu esh *)	7644	10 707	0	0
Yhteensä / 1 000 €	184 247	194 937	178 500	189 070
Toimintatuotot yhteensä / 1 000 €	574	1 839	370 **)	3 770

*) sis shp:n ed. vuosien alijäämän

***) kirjaustapaa muutettu / kotikuntavaihtajien korvaukset

---

5 ISÄNTÄKUNTAPALVELUT

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kuopion kaupunki ja Tuusniemen kunta ovat solmineet keskinäisen sopimuksen terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä niin, että isäntäkuntana toimii Kuopion kaupunki. Sopimus on voimassa vuoden 2022 loppuun ja sopimuskauden tavoitteena on uudistaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta yhdessä Tuusniemen kunnan sosiaalipalveluiden kanssa. Tuusniemen yhteistoiminta-alueella sairaanhoitoa kehitetään kotihoitopainotteisemmaksi osastopaikkojen kustannuksella yhteistoimintasopimuksen mukaisesti.

Yhteistoimintasopimuksen mukaan sopimuskunnat tekevät esityksen Kuopion kaupungille kunnille tuotettavista palveluista ja niiden tasosta vuosittain talousarviovalmistelun yhteydessä. Sopimuskunta vastaa sopimukseen kuuluvien palvelujen kustannuksista aiheuttamisperiaatteen mukaisesti lukuun ottamatta hallinnon kustannuksia, jotka määräytyvät sopimuksen mukaan eri tavalla. Nykyisen sopimuksen mukaan Tuusniemen kunta maksaa hallintopalvelujen järjestämisestä 7,5 %:a Tuusniemen perusterveydenhuollon toimintakuluista.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Tuusniemen syntyvyys on alhainen ja toiminta väkisinkin painottuu aikuisväestön ja ikääntyneiden palveluihin. Kotisairaanhoidon palvelua vahvistetaan taajama-alueella ja osaston sairaansijapaikkoja vähennetään. Osaston toimintaprofiilia on muutettu siten, että se vastaa sitä palveluntarvetta, jonka tuottaminen paikallisesti on tarkoituksenmukaista. Täydentävät palvelut hankitaan muualta Kuopion palveluntuotannon mukaisesti. Vaativa sairaanhoito ja alueellinen päivitys keskittyvät KYSiin. Tuusniemeläiset voivat käyttää myös Juankosken iltavastaanottoa soveltuvilta osin virka-ajan ulkopuolella.

Henkilöstösuunnittelu

Toiminta jatkuu pääosin nykyisen henkilöstövahvuuden turvin. Ostopalvelutyövoiman käyttö näyttää välttämättömältä palvelutason turvaamiseksi.

Tuusniemen henkilöstön kehittämisessä noudatetaan terveyspalvelujen yhteistä kehittämis- ja koulutussuunnitelmaa. Täydennyskoulutuksessa keskitytään erityisesti kotisairaanhoidon tarpeisiin.

TUUSNIEMEN KUNTA

Vuoden 2022 talousarvion tavoitteet ja talousraamiesitys

	TOT 2019	TOT 2020	TA 2021	TA 2022
LIIEKEYLI-/ALIJÄÄMÄ	0	0	0	0
LIIEKEVAIHTO	3 345 451	3 318 471	3 175 000	3 203 000
Myyntituotot	2 966 582	3 016 815	2 820 000	2 853 000
Maksutuotot	378 869	301 656	355 000	350 000
Tuet ja avustukset				
Liiketoiminnan muut tuotot				
LIIKETOIMINNAN KULUT	-3 345 451	-3 318 471	-3 175 000	-3 203 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-293 707	-338 451	-280 000	-320 000
Palvelujen ostot	-1 020 998	-912 148	-882 000	-850 000
Palkat ja oikaisuerät	-1 667 515	-1 686 427	-1 643 362	-1 658 000
Henkilösivumenot	-347 228	-359 728	-354 638	-360 000
Liiketoiminnan muut kulut	-16 002	-21 717	-15 000	-15 000

Tuusniemen kunta esittää Kuopion kaupungin Perusturvan ja Terveystalouden palvelualueelle talousarvio-
kauden 2022 Tuusniemen kunnan perusterveydenhuollon talousarvion laadinnan perusteeksi seuraavat ta-
voitteet:

Tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso:

Suunnittelukauden tavoite 2022	Vuosittain seurattava mit- tari	Tavoitetaso
Terveystalouden palvelujen ja seudullisen yhteistyön kehittäminen		
Talousarviovuoden 2022 tavoitteet		
Laadukkaiden terveystalouden palvelujen tuottaminen taloudellisesti ja kustannustehokkaasti	Palvelujen kustannukset / asukas	Hintataso ei yli valtakun- nan keskimääräisen hin- tatason
Henkilöstön ammattitaidon ylläpito	Koulutuspäivät / työntekijä	Ammattitaitoinen ja pä- tevä henkilöstö

Palvelujen tuottamista jatketaan vuoden 2022 tapaan. Terveystalouden palvelutarpeeseen ja toimintakuluihin
vaikuttavat Tuusniemen kunnan väestön ikärakenne ja sairastavuus. Palvelun tuottamiseen liittyviä haasteita
ovat henkilöstön eläköityminen, uuden ammattitaitoisen henkilöstön rekrytointi ja yhteistyön kehittäminen ter-
veys- ja sosiaalitoimen eri toimijoiden ja toimialueiden välillä.

Avainprosessi: **Tuusniemen perusterveydenhuolto**

Tuote tai palvelu	Mittarin nimi	TOT 2020	TA 2021	TA 2022
Vastaanottopalvelut	Lääkärin vastaanottokäynnit	3 195	3 200	3 200
	Hoitajan vastaanottokäynnit	4 751	4 800	5 300
	Vastaanoton käynnit	7 946	8 000	8 500
	Vastaanoton asiakkaat	1 757	1 800	1 800
Terveydenhoitopalvelut	Terveydenhoidon käynnit	1 362	1 200	1 300
	Terveydenhoidon asiakkaat	904	600	600
Suun terveydenhuollon palvelut	Suun terveydenhuollon käynnit	1 293	2 500	2 200
	Suun terveydenhuollon asiakkaat	615	1 300	1 200
Kuntoutuspalvelut	Kuntoutuksen käynnit	2 816	2 500	2 500
	Kuntoutuksen asiakkaat	728	600	600
Vuodeosaston palvelut	Asiakkaiden lkm, omat sairaansijat	18	15	15
	Hoitopäivät	5 667	5 200	5 300
	Osastojen kuormitus %	82	96	97
	Hoitojakson pituus, keskiarvo (vrk)	17	12	15
	Asiakkaiden lukumäärä (=hoidetut)	198	370	200
Henkilöstömittarit		TOT 2020	TA 2021	TA 2022
Avohoidon palvelut	Kokonaistyöaika	15,6	16,0	16,0
	Sairaus- ja tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	27,3	17,5	17,0
Suun terveydenhuollon palvelut	Kokonaistyöaika	2,7	2,5	2,5
Vuodeosaston palvelut	Kokonaistyöaika	24,6	25,5	25,5
	Sairaus- ja tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	16,9	17,5	17,5
Tuusniemen perusterveydenhuolto	Kokonaistyöaika	42,9	44,0	44,0
	Sairaus- ja tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	21,2	17,5	17,0

ISÄNTÄKUNTAPALVELUT	TOT 2020	TA 2021	KÄSU TA 2022	Muutos 21/22	Muutos 21/22
Tuusniemen perusterveydenhuolto	€		€	€	%
Toimintatuotot	3 318 471	3 175 000	3 203 000	28 000	0,9
Liikevaihto	3 318 471				
Liiketoiminnan muut tuotot		3 175 000	3 203 000	28 000	0,9
Toimintakulut	-3 318 471	-3 175 000	-3 203 000	-28 000	0,9
Materiaalit ja palvelut	-1 250 599	-1 162 000	-1 170 000	-8 000	0,7
Henkilöstökulut	-2 046 155	-1 998 000	-2 018 000	-20 000	1,0
Liiketoiminnan muut kulut	-21 717	-15 000	-15 000	0	0,0
LIIEKEYLIJÄÄMÄ(-ALIJÄÄMÄ)	0	0	0	0	

---

6 HENKILÖSTÖ

Kunta-alan virka- ja työehtosopimuksen ovat voimassa helmikuun loppuun 2022. Koska sopimuskorotuksista ja tekstimuutoksista ei ole tietoa, vuoden 2022 talousarviossa ei ole ennakoitu ja varattu määrärahoja palkkojen sopimuskorotuksiin.

Hyvinvointialue aloittaa toimintansa vuoden 2023 alusta. Uudistus on merkittävä. Pohjois-Savon hyvinvointialueelle siirtyy maakunnan eri kunnista ja kaupungeista liikkeen luovutuksella n. 12 500 työntekijää. Kuopion kaupungista siirtyy noin 2970 henkilötyövuotta hyvinvointialueelle.

Digitalisaatio muuttaa työn tekemisen työtapoja ja työn sisältöä. Myös osaamistarpeet muuttuu. Osaamisintensiivisyys kasvaa, asiantuntijuus ja tiedolla johtaminen korostuvat. Etätyö avaa uusia mahdollisuuksia tarkastella työn tekemisen muotoja uudelleen. Monipaikkainen ja paikasta riippumaton työ lisääntyy. Johtaminen uudistuu sekä varsinkin etäjohtaminen ja työkykyjohtaminen tuovat esimiesten johtamistyöhön uusia ulottuvuuksia, mahdollisuuksia sekä haasteita.

Henkilöstöjohtamisen painopistealueita vuonna 2022 on työhyvinvoinnin parantaminen, osaamisen vahvistaminen ja työturvallisuudesta huolehtiminen ja ennakoiva henkilöstösuunnittelu.

Työterveyshuolto

Työterveyshuollon kanssa tehdään aktiivista ja määrätietoista yhteistyötä, jotta työkyvyttömyyden ja ennenaikaisen eläköitymisen kustannuksia saadaan alennettua. Painopiste on sairaanhoidosta ennaltaehkäisevään suuntaan.

Työhyvinvoinnin parantaminen

Henkilöstön työhyvinvointi on strateginen menestystekijä. Työhyvinvoinnin edistäminen vaatii ennen kaikkea johdon, esimiesten ja työntekijöiden yhteistyötä. Työntekijän vastuulla on se, että työntekijöillä on terveellinen ja turvallinen työympäristö. Myös työntekijä on vastuussa oman itsensä kehittämisestä sekä työyhteisön toimivuudesta ja työilmapiiristä.

Vuoden 2018-2021 talousarviossa asetettiin tavoitteeksi vähentää kaupungin sairauspoissaoloja. Työtä hyvinvoinnin edistämiseksi jatketaan, ja vuonna 2022 tavoite on edelleen 1 pv/htv. Tällä tavoitellaan 1,5 milj. euron säästötavoitetta henkilöstömenoissa.

Työyksiköihin laaditaan työhyvinvointisuunnitelmat, joissa määritellään työyhteisön kehittämisen kohteet, toimenpiteet, vastuut ja aikataulut. Vuoden 2022 talousarvioon on varattu erillinen kaupunkitasoinen 150.000 euron määräraha työhyvinvoinnin parantamiseen.

Nykyinen KuntaHR-järjestelmä on käytössä vuoden 2022 loppuun saakka. Uuden korvaavan järjestelmän hankinnan valmistelu on aloitettu ja toimeenpano jatkuu vuonna 2022.

Työturvallisuudesta huolehtiminen

Työturvallisuutta kehitetään edelleen linjaorganisaatiota sitouttamalla. Työsuojelun toimintaohjelman valmistelu on aloitettu ja ohjelma saatetaan valmiiksi vuonna 2022 työsuojeluvaltuutettujen kanssa. Työtapaturmien ehkäisyyn panostetaan mm. vakavien tapaturmien tutkintaa tehostamalla. Psykososiaalisen kuormituksen vähentämisen keinoja kehitetään yhdessä työterveyshuollon kanssa ja tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan seuraamalla työnohjausten palautteita.

Kaupungilla on käytössä Wpro-työturvallisuusjohtamisjärjestelmä. Työpaikkojen riskien arvioinnit päivitetään tarvittaessa.

Esimiehet ja työhyvinvointiparit perehdytetään uudistetun sisäilmaohjeen käyttöön. Sisäilmailmoitukset ovat jatkossa osa Wpro-työturvallisuusjohtamisjärjestelmää. työpaikkojen riskien arvioinnit päivitetään tarvittaessa. Biologisten riskien arviointi muutetaan vastaamaan säädosmuutoksia

Osaamisen vahvistaminen

Osaamista ylläpidetään ja uudistetaan sujuvasti osana työtehtävää ja hyödynnetään henkilöstön digiosaamista tarjoten ajankohtaisia sähköisesti tuotettuja sisältöjä. Vuonna 2021 otettiin käyttöön digitaalinen oppimisympäristö, jonne kerätään sisältöjä eri aihepiireittäin. Oppimisympäristöä hyödynnetään keskitetyn koulutus- ja substanssikoulutusten järjestämisessä.

Työntekemisen muuttuessa ja kehittyessä itseohjautuvampaan suuntaan, esimiestyön merkitys korostuu. Siksi esimiesten valmentavan johtamisen ja ratkaisukeskeisyyden taitoja on vahvistettava. Vuonna 2022 esimiestyön kehittämisessä on painopisteenä esimiesten tukeminen, järjestelmien käytön osaamisen vahvistaminen nk. digikyvykkyyden kasvattaminen edelleen, saavutettavuus, työturvallisuus ja työhyvinvointi sekä työelämätaidot.

Vuonna 2022 on tavoitteena viedä käytäntöön toimintakulttuuri, joka mahdollistaa osaamisen lisäämisen joustavasti henkilön oman aikataulun mukaisesti.

Keskitetyn koulutuksen kautta henkilöstö voi edelleen perinteisen mallin mukaan osallistua mm. hätäensiavut ja EA1:n koulutukseen sekä työyhteisövalmennuksiin. Tavoitteena on, että digitaalinen oppimisympäristö on käytettävissä myös osaan palvelualueiden omia koulutuksia.

Talousarvion laadinnan yhteydessä tehdyt avainprosessitasoiset koulutussuunnitelmat on käsitelty laajennetussa johtoryhmässä 28.9.2021 yhteistoiminnallisesti. Vuoden 2022 talousarvioon on varattu koulutusmäärärahaa 342.000 euroa, josta perusturvan palvelualueelle 137.000 euroa ja terveydenhuollon palvelualueelle 205.000 euroa. Johdon tukipalveluihin on varattu 47.000 euroa ja se sisältyy perusturvan palvelualueen koulutusmäärärahoihin.

Koulutusmäärärahojen jakautuminen perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueille on esitetty seuraavalla sivulla 57.

KOULUTUSMÄÄRÄRAHOJEN JAKO V. 2022

tili 4810

TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUE								
		Määräraha- esitykset	Henkilöturva- koulutus / AVEKKI	Toimi oikein häätä- tilanteessa	Turva- kortti- koulutus	EA- koulutus	Yhteensä esitys	Käsu 2022
Avohoidon palvelut	Vastaanottopalvelut	72 600	3 400	6 500	200	8 300	91 000	59 000
	Suun terveydenhuolto	30 000			3 000		33 000	30 000
	Terveydenhoito	51 000					51 000	51 000
Sairaalapalvelut	Poliklinikka ja osastohoito	56 900	2 520	1 000	6 470		66 890	50 000
Mielenterveyspalvelut	Aikuisten mtp / KPK	19 100			300		19 400	15 000
PALVELUALUE YHTEENSÄ		229 600	5 920	7 500	9 970	8 300	261 290	205 000

PERUSTURVAN PALVELUALUE								
		Määräraha- esitykset	Henkilöturva- koulutus / AVEKKI	Toimi oikein häätä- tilanteessa	Turva- kortti- koulutus	EA- koulutus	Yhteensä esitys	Käsu 2022
Vanhuspalvelut	Hoivapalvelut	44 860					44 860	40 000
	Palveluohjaus	5 550	450		650		6 650	4 000
Vammaispalvelut		33 930	1 000		1 600	1 500	38 030	10 000
Lapsiperhepalvelut		50 500	5 500		1 000		57 000	23 000
Aikuissosiaalipalvelut		19 000	4 000				23 000	10 000
Johdon tukipalvelut							0	3 000
PALVELUALUE YHTEENSÄ		153 840	10 950	0	3 250	1 500	169 540	90 000

PeTe yhteiset *)		69 000					69 000	47 000
-------------------------	--	--------	--	--	--	--	--------	--------

PALVELUALUEET YHTEENSÄ	452 440	16 870	7 500	13 220	9 800	499 830	342 000
-------------------------------	----------------	---------------	--------------	---------------	--------------	----------------	----------------

Työyksiköt varaavat omaan käyttösuunnitelmaan määrärahan:

- työnhajukseen + oppisopimuskoulutukseen
- henkilöturvakoulutukseen/Avekki
- toimi oikein hätätilanteessa
- turvakorttikoulutukseen
- EA-koulutukseen

Johdon tukipalveluihin varattavat yhteiset: *)

- Johdon tukipalvelujen koulutukset
- Sairaanhoidtajapäivien messuosastolle osallistuminen
- Johtamisfoorumit; asiantuntijat, vuokrat, tarjoilut
- Muut yhteiset koulutukset

PeTe hallinto yhteensä 47.000 €

PERUSTURVAN PALVELUALUEEN HENKILÖSTÖVAIKUTUKSET

Perusturvan palvelualueen henkilötövuodet ovat käyttösunnitelmassa vuodelle 2022 yhteensä 1660,6 htv. Lisäys vuoden 2021 käyttösunnitelmaan on 92,0 htv.

Henkilöstösunnitelma	TP 2020 htv	KS 2021 htv	Muutos 2022 htv	Hankkeet muutos 2022 htv	TA 2022 htv	Muutos yhteensä 2020/2022 htv	Eläköitymis arvio vuonna 2022
PERUSTURVA							
*) Vanhuspalvelut	1324,2	1191,1	69,0		1260,1	-64,1	19,0
*) Vammaispalvelut		70,9	9,5		80,4	80,4	2,0
Lapsiperhepalvelut	197,4	201,0	7,5		208,5	11,1	5,0
Aikuissosiaalityön palvelut	47,8	48,5	4,0		52,5	4,7	0,5
PTP ja THP johdon tukipalvelut	56,3	52,2	2,0		54,2	-2,1	1,5
Perustuvan tukipalvelut	7,8	4,9			4,9	-2,9	1,5
Palvelualue yhteensä	1633,5	1568,6	92,0	0,0	1660,6	27,1	29,5

*) TP2020 lukuun sisältyy vanhus- ja vammaispalvelut. Organisaatiomuutos 1.1.2021.

Eläköitymisarvio on puolet (1/2) 64 vuotta täyttävistä.

TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUEEN HENKILÖSTÖVAIKUTUKSET

Terveydenhuollon palvelualueen henkilötövuodet ovat käyttösunnitelmassa vuodelle 2022 yhteensä 900,5 htv. Lisäys vuoden 2021 käyttösunnitelmaan on 23,0 htv.

Henkilöstösunnitelma	TP 2020 htv	KS 2021 htv	Muutos 2022 htv	Hankkeet muutos 2022 htv	TA 2022 htv	Muutos yhteensä 2020/2022 htv	Eläköitymis arvio vuonna 2022
TERVEYDENHUOLTO							
Avohoidon palvelut	509,6	569,9	19,0		588,9	79,3	10,5
Sairaalapalvelut	283,9	250,1	2,0		252,1	-31,8	8,0
Mielenterveys- ja päihdepalvelut	81,6	55,0	2,0		57,0	-24,6	1,5
Terveydenhuollon tukipalvelut	2,0	2,5	0,0		2,5	0,5	
Palvelualue yhteensä	877,1	877,5	23,0	0,0	900,5	23,4	20,0

Eläköitymisarvio on puolet (1/2) 64 vuotta täyttävistä.

---

7 TIETOHALLINNON KEHITTÄMINEN

Terveydenhuollon Pegasos-järjestelmän uuden sovellusversion OMNI360 käyttöönotto on vuoden 2022 lopussa ja vuoden 2023 alussa. Käyttöönotto suunnitellaan hyvinvointialueen aikataulun mukaisesti. Kyseessä on lähes uuden tietojärjestelmän käyttöönoton laajuinen uudistus, joka sisältää järjestelmän ja käyttöliittymän teknisiä uudistuksia. Uusi sovellus mahdollistaa myös uusien toimintakäytäntöjen toteuttamisen niin Kuopion kaupungin osalta kuin yhteisten käytäntöjen sopimisen alueen muiden Pegasos-organisaatioiden kesken. Uuden sovelluksen käyttöönotto edellyttää toiminnallisten käytäntöjen läpikäymistä sekä niiden että käyttöliittymän laajaa koulutusta henkilöstölle.

UNA-hankkeessa aikaisemmin toteutetun lomakesovelluksen käyttö on laajentumassa uusiin lomakkeisiin. UNA-ytimen Tilannekuvasovelluksen pilotointi on päättynyt ja toiminta jatkuu Kuopion kaupungilla. Tilannekuvasovelluksen käytön laajentamista valmistellaan hyvinvointialueuudistuksessa. UNA Kaari hankkeessa osallistutaan edelleen uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmäkokonaisuuden selvitys- ja määrittelytyöhön. Suun terveydenhuollon WinHIT-järjestelmään toteutetaan sovelluskehityksen mukaiset versiopäivitykset. Suun terveydenhuollossa varaudutaan toiminnanohjausjärjestelmän kilpailutukseen sekä kuvantamistutkimusten Kanta-arkistointiin. Em. toimintoja edistetään alueellisessa yhteistyössä ja hyvinvointialueen valmistelun yhteydessä.

Sosiaalihuollon vanhojen tietojen Kanta-arkistoinnin PosKanta vaihe3 rakenneuudistus –hanke rahoituksella päättyy vuoden 2021 loppuun mennessä. Vanhojen tietojen arkistointia on suunniteltu jatkettavaksi osana hyvinvointialueuudistusta. Sosiaalihuollon pakolliset lainvaatimat asiakirjarakenteiden ja prosessien uudistukset toteutetaan Effic SoPa:an (YPH) vuonna 2022. Muuten Effic SoPan osalta kehittäminen keskittyy hyvinvointialueen kautta tulevien muutosten suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Vanhusten hoivapalveluissa jatketaan teknologiasavusteisten palvelujen kehittämistä ja käyttöönoton lisäämistä, hoivassa- ja asiointipalveluissa, turvapalveluissa, virtuaalipalveluissa, videohoivassa sekä omaisviestinnässä.

Vuoden 2021 aikana aloitettiin kotihoidossa asiakkaiden kotona oleva lääkeautomaatien käyttöönotto, joka jatkuu vuonna 2022.

RAI-toimintakykymittarin vaiheittainen käyttöönotto on aloitettu vuoden 2021 lopussa, käyttöönottoa jatketaan vuonna 2022. RAI-mittari otetaan käyttöön vanhuspalveluissa, palvelunohjauksessa, vammaispalveluissa sekä erityisasumispalveluissa.

Tietohallinnon henkilöstö osallistuu 1.1.2023 käynnistyvän Pohjois-Savon hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun ja tarvittavien muutosten toteuttamiseen yhteistyössä Pohjois-Savon kuntaorganisaatioiden ja kuntayhtymien, PSSHP:n, Pohjois-Savon liiton sekä Istekki Oy:n kanssa. Alueellisen kehittämisen lisäksi osallistutaan KYS Erva yhteistyöalue tasoiseen sekä kansalliseen ICT palveluiden kehittämiseen.

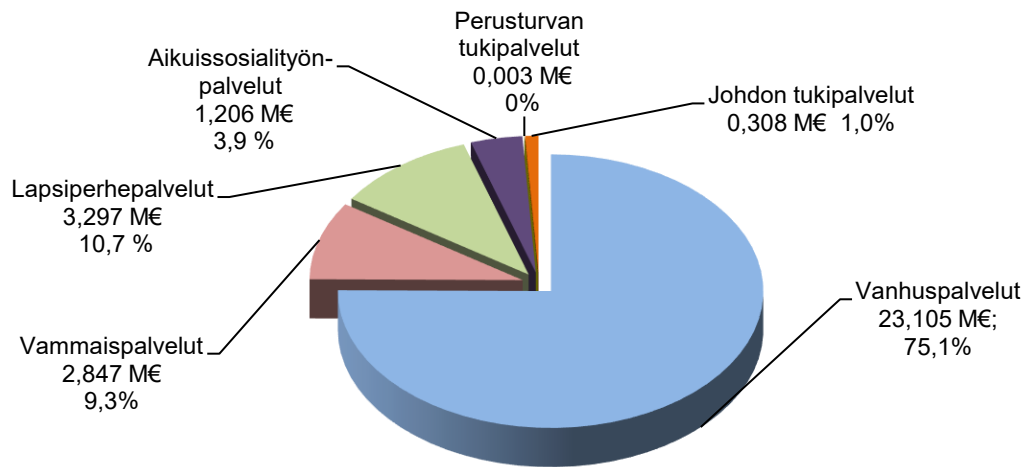
8 TULOSLASKEMAT

PERUSTURVAN PALVELUALUE						
	TOT 2020	KÄSU TA2021	MUUTETTU TA 2021	KÄSU TA2022	Muutos € 2021/2022	Muutos % 2021/2022
	€	€	€	€		
PERUSTURVAN PALVELUALUE YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	31 977 326	29 203 000	39 603 000	30 766 000	-8 837 000	-22,3
Myyntituotot	13 137 160	10 680 000	11 680 000	8 024 000	-3 656 000	-31,3
Maksutuotot	13 214 500	13 323 000	13 323 000	17 144 000	3 821 000	28,7
Tuet ja avustukset	2 110 602	1 661 000	11 061 000	1 695 000	-9 366 000	-84,7
Vuokratulot	2 817 240	2 789 000	2 789 000	3 012 000	223 000	8,0
Muut toimintatuotot	697 823	750 000	750 000	891 000	141 000	18,8
Toimintakulut	-202 200 251	-204 174 200	-223 265 600	-223 530 200	-264 600	0,1
Henkilöstökulut	-77 260 084	-77 788 600	-82 600 000	-84 480 400	-1 880 400	2,3
Palvelujen ostot	-92 795 981	-100 793 600	-113 823 600	-111 928 800	1 894 800	-1,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 788 021	-2 157 000	-3 157 000	-2 272 000	885 000	-28,0
Avustukset	-16 048 499	-11 305 000	-11 535 000	-11 535 000	0	0,0
Vuokrat	-11 907 777	-11 869 000	-11 889 000	-13 052 000	-1 163 000	9,8
Muut toimintakulut	-399 889	-261 000	-261 000	-262 000	-1 000	0,4
KATE	-170 222 925	-174 971 200	-183 662 600	-192 764 200	-9 101 600	5,0
VANHUSPALVELUT YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	24 208 367	21 742 000	22 742 000	23 105 000	363 000	1,6
Myyntituotot	10 444 895	8 029 000	9 029 000	5 373 000	-3 656 000	-40,5
Maksutuotot	10 806 106	10 732 000	10 732 000	14 553 000	3 821 000	35,6
Tuet ja avustukset	515 695	278 000	278 000	312 000	34 000	12,2
Vuokratulot	2 282 871	2 226 000	2 226 000	2 449 000	223 000	10,0
Muut toimintatuotot	158 799	477 000	477 000	418 000	-59 000	-12,4
Toimintakulut	-114 278 130	-118 833 600	-121 099 600	-130 849 900	-9 750 300	8,1
Henkilöstökulut	-55 600 181	-56 125 600	-58 361 600	-60 959 100	-2 597 500	4,5
Palvelujen ostot	-40 911 613	-49 581 000	-49 611 000	-55 401 800	-5 790 800	11,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 785 809	-1 724 000	-1 724 000	-1 807 000	-83 000	4,8
Avustukset	-7 376 817	-2 926 000	-2 926 000	-2 926 000	0	0,0
Vuokrat	-8 408 440	-8 365 000	-8 365 000	-9 643 000	-1 278 000	15,3
Muut toimintakulut	-195 268	-112 000	-112 000	-113 000	-1 000	0,9
KATE	-90 069 763	-97 091 600	-98 357 600	-107 744 900	-9 387 300	9,5
VAMMAISPALVELUT YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	2 879 012	2 847 000	2 847 000	2 847 000	0	0,0
Myyntituotot	680 085	450 000	450 000	450 000	0	0,0
Maksutuotot	1 420 322	1 637 000	1 637 000	1 637 000	0	0,0
Tuet ja avustukset	73 760	136 000	136 000	136 000	0	0,0
Vuokratulot	510 678	541 000	541 000	541 000	0	0,0
Muut toimintatuotot	194 168	83 000	83 000	83 000	0	0,0
Toimintakulut	-38 850 781	-40 450 800	-43 635 100	-43 342 900	292 200	-0,7
Henkilöstökulut	-3 520 823	-3 723 700	-3 758 000	-4 501 900	-743 900	19,8
Palvelujen ostot	-27 468 490	-28 933 100	-31 853 100	-30 662 000	1 191 100	-3,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-56 612	-56 000	-56 000	-88 000	-32 000	57,1
Avustukset	-6 554 245	-6 484 000	-6 714 000	-6 714 000	0	0,0
Vuokrat	-1 239 748	-1 253 000	-1 253 000	-1 376 000	-123 000	9,8
Muut toimintakulut	-10 865	-1 000	-1 000	-1 000	0	0,0
KATE	-35 971 769	-37 603 800	-40 788 100	-40 495 900	292 200	-0,7

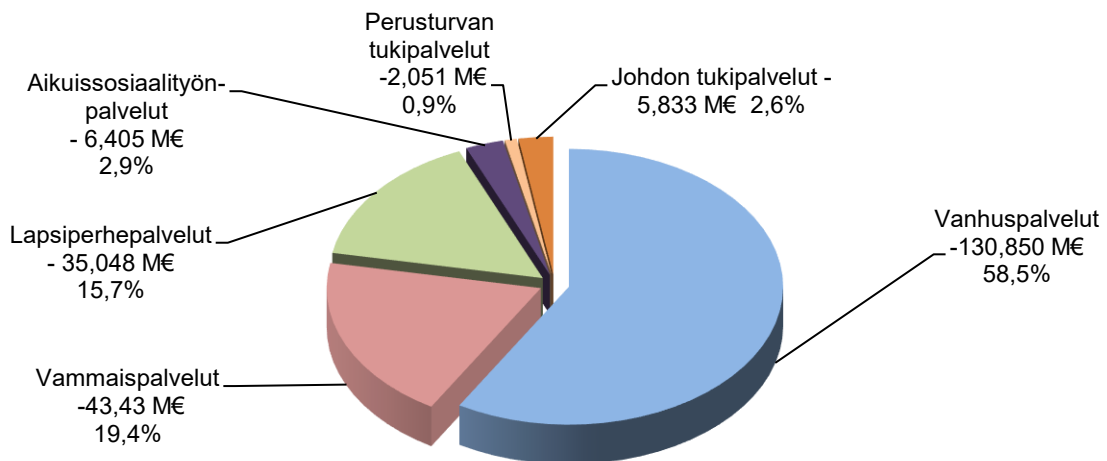
PERUSTURVAN PALVELUALUE						
	TOT 2020	KÄSU TA2021	MUUTETTU TA 2021	KÄSU TA2022	Muutos € 2021/2022	Muutos % 2021/2022
	€	€	€	€		
LAPSIPERHEPALVELUT YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	3 319 024	3 297 000	3 297 000	3 297 000	0	0,0
Myyntituotot	1 013 516	1 081 000	1 081 000	1 081 000	0	0,0
Maksutuotot	988 072	954 000	954 000	954 000	0	0,0
Tuet ja avustukset	1 095 144	1 100 000	1 100 000	1 100 000	0	0,0
Vuokratulot	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintatuotot	222 292	162 000	162 000	162 000	0	0,0
Toimintakulut	-31 602 399	-31 060 300	-35 212 200	-35 048 400	163 800	-0,5
Henkilöstökulut	-10 229 431	-10 440 900	-10 692 800	-11 254 400	-561 600	5,3
Palvelujen ostot	-19 480 302	-18 817 400	-22 717 400	-22 228 000	489 400	-2,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-308 748	-312 000	-312 000	-312 000	0	0,0
Avustukset	-122 495	-3 000	-3 000	-3 000	0	0,0
Vuokrat	-1 374 058	-1 403 000	-1 403 000	-1 167 000	236 000	-16,8
Muut toimintakulut	-87 367	-84 000	-84 000	-84 000	0	0,0
KATE	-28 283 375	-27 763 300	-31 915 200	-31 751 400	163 800	-0,5
AIKUISSOSIAALITYÖN PALVELUT YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	1 015 243	1 006 000	1 006 000	1 206 000	200 000	19,9
Myyntituotot	860 493	960 000	960 000	960 000	0	0,0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	18 772	24 000	24 000	24 000	0	0,0
Vuokratulot	23 691	22 000	22 000	22 000	0	0,0
Muut toimintatuotot	112 287	0	0	200 000	200 000	0,0
Toimintakulut	-5 507 339	-5 963 100	-6 059 900	-6 405 400	-345 500	5,7
Henkilöstökulut	-2 147 672	-2 292 000	-2 388 800	-2 643 400	-254 600	10,7
Palvelujen ostot	-854 905	-1 398 100	-1 398 100	-1 521 000	-122 900	8,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-58 073	-22 000	-22 000	-22 000	0	0,0
Avustukset	-1 994 943	-1 892 000	-1 892 000	-1 892 000	0	0,0
Vuokrat	-372 663	-336 000	-336 000	-304 000	32 000	-9,5
Muut toimintakulut	-79 083	-23 000	-23 000	-23 000	0	0,0
KATE	-4 492 096	-4 957 100	-5 053 900	-5 199 400	-145 500	2,9
PERUSTURVAN TUKIPALVELUT						
Toimintatuotot	13 958	3 000	3 000	3 000	0	0,0
Myyntituotot	4 558	0	0	0	0	0,0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tuet ja avustukset	9 399	3 000	3 000	3 000	0	0,0
Vuokratulot	0	0	0	0	0	0,0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintakulut	-2 144 103	-2 315 300	-2 315 200	-2 050 800	264 400	-11,4
Henkilöstökulut	-1 999 521	-2 133 300	-2 133 200	-1 908 800	224 400	-10,5
Palvelujen ostot	-109 732	-136 000	-136 000	-94 000	42 000	-30,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 658	-3 000	-3 000	-3 000	0	0,0
Avustukset	0	0	0	0	0	0,0
Vuokrat	-29 304	-41 000	-41 000	-43 000	-2 000	4,9
Muut toimintakulut	1 112	-2 000	-2 000	-2 000	0	0,0
KATE	-2 130 145	-2 312 300	-2 312 200	-2 047 800	264 400	-11,4

PERUSTURVAN PALVELUALUE						
	TOT 2020	KÄSU TA2021	MUUTETTU TA 2021	KÄSU TA2022	Muutos € 2021/2022	Muutos % 2021/2022
	€	€	€	€		
JOHDON TUKIPALVELUT						
Toimintatuotot	541 722	308 000	9 708 000	308 000	-9 400 000	-96,8
Myyntituotot	133 613	160 000	160 000	160 000	0	0,0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	397 832	120 000	9 520 000	120 000	-9 400 000	-98,7
Vuokratulot	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	10 276	28 000	28 000	28 000	0	0,0
Toimintakulut	-9 817 498	-5 551 100	-14 943 600	-5 832 800	9 110 800	-61,0
Henkilöstökulut	-3 762 455	-3 073 100	-5 265 600	-3 212 800	2 052 800	-39,0
Palvelujen ostot	-3 970 939	-1 928 000	-8 108 000	-2 022 000	6 086 000	-75,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 572 122	-40 000	-1 040 000	-40 000	1 000 000	-96,2
Avustukset	0	0	0	0	0	
Vuokrat	-483 564	-471 000	-491 000	-519 000	-28 000	5,7
Muut toimintakulut	-28 418	-39 000	-39 000	-39 000	0	0,0
					0	
KATE	-9 275 776	-5 243 100	-5 235 600	-5 524 800	-289 200	5,5

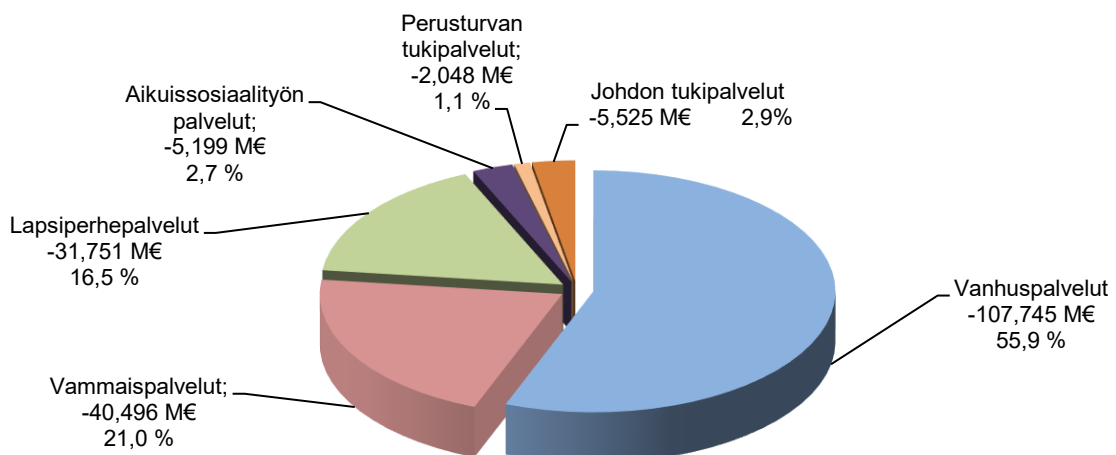
Perusturva / toimintatulojen 30,8 milj. € jakautuminen

Perusturva / toimintamenojen -223,5 milj. € jakautuminen

Perusturva / toimintakatteen -192,8 milj. € jakautuminen

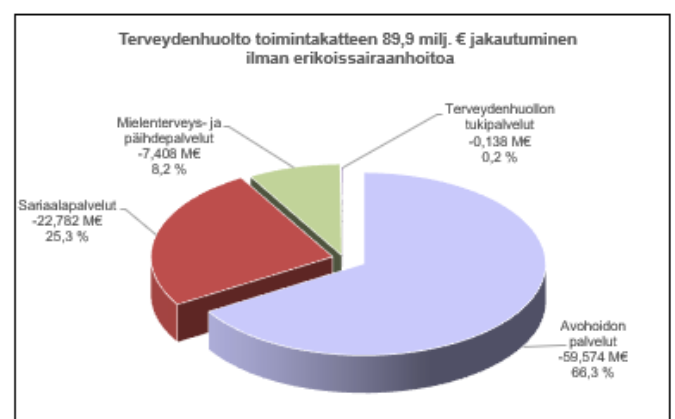
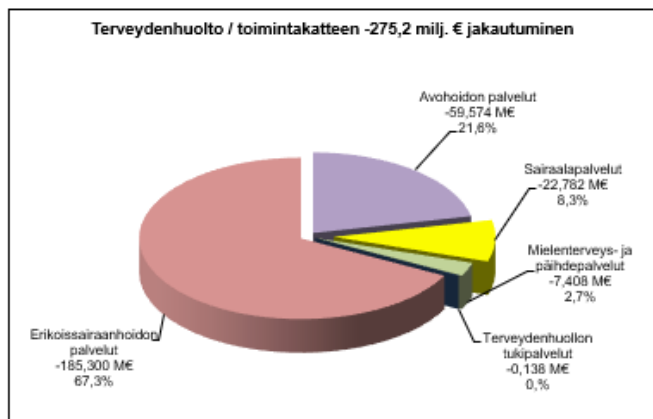
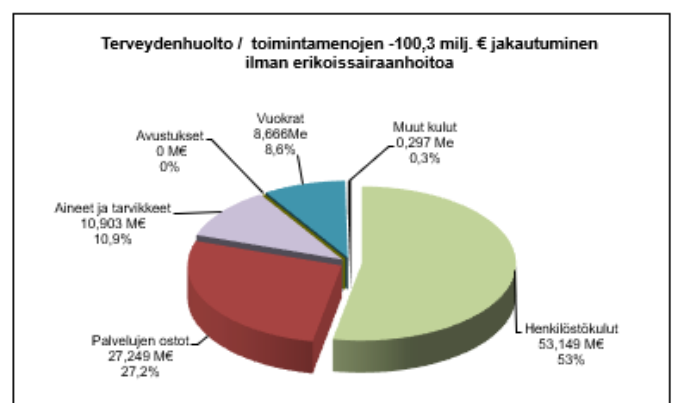
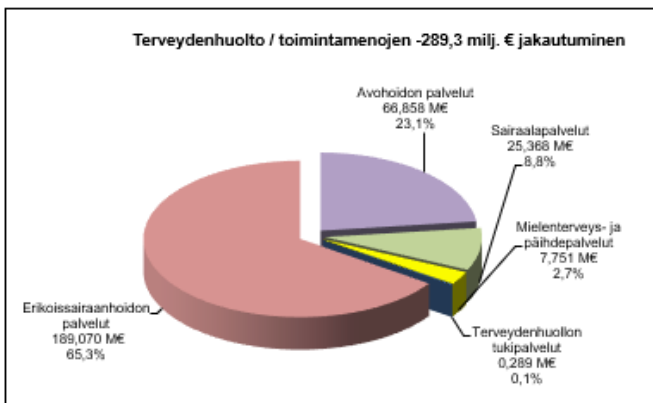
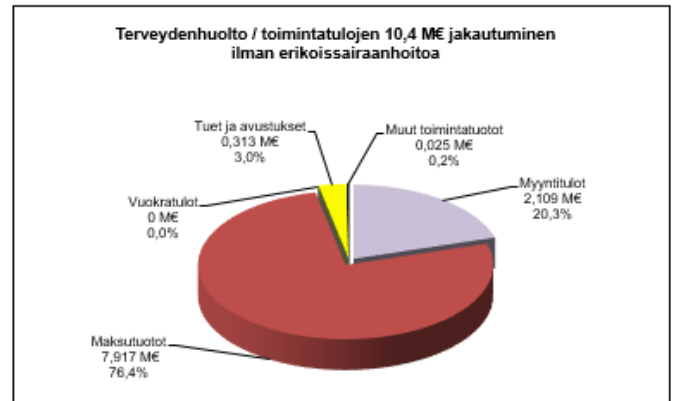
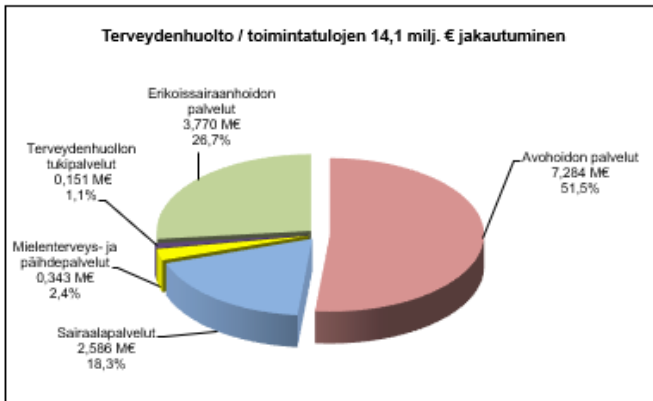

TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUE						
	TOT 2020	KÄSU	MUUTETTU	KÄSU	Muutos €	Muutos %
	€	TA 2021	TA 2021	TA 2022	2021/2022	2021/2022
	€	€	€			
TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUE YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	11 788 880	11 391 000	14 751 000	14 134 000	-617 000	-4,2
Myyntituotot	2 849 589	2 098 000	5 798 000	5 409 000	-389 000	-6,7
Maksutuotot	7 574 114	8 967 000	7 947 000	8 387 000	440 000	5,5
Tuet ja avustukset	353 141	301 000	301 000	313 000	12 000	4,0
Vuokratulot	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	1 012 037	25 000	705 000	25 000	-680 000	-96,5
Toimintakulut	-287 684 335	-276 068 700	-291 679 400	-289 335 100	2 344 300	-0,8
Henkilöstökulut	-49 809 563	-51 066 700	-51 852 400	-53 149 200	-1 296 800	2,5
Palvelujen ostot	-207 495 659	-206 047 000	-219 196 000	-216 319 000	2 877 000	-1,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 695 489	-10 325 000	-11 986 000	-10 903 000	1 083 000	-9,0
Avustukset	-10 933 138	0	-120 000	0	120 000	-100,0
Vuokrat	-8 285 230	-8 332 000	-8 222 000	-8 666 000	-444 000	5,4
Muut toimintakulut	-465 257	-298 000	-303 000	-297 900	5 100	-1,7
KATE	-275 895 455	-264 677 700	-276 928 400	-275 201 100	1 727 300	-0,6
AVOHOIDON PALVELUT YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	6 814 289	7 979 000	7 154 000	7 284 000	130 000	1,8
Myyntituotot	2 019 137	1 842 000	1 902 000	1 813 000	-89 000	-4,7
Maksutuotot	4 559 972	5 894 000	5 009 000	5 231 000	222 000	4,4
Tuet ja avustukset	204 497	218 000	218 000	215 000	-3 000	-1,4
Vuokratulot	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	30 684	25 000	25 000	25 000	0	0,0
Toimintakulut	-56 037 860	-63 717 900	-63 416 600	-66 858 000	-3 441 400	5,4
Henkilöstökulut	-28 979 781	-31 979 900	-32 192 600	-34 604 000	-2 411 400	7,5
Palvelujen ostot	-13 380 466	-17 724 000	-16 724 000	-17 462 000	-738 000	4,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 353 655	-8 650 000	-9 311 000	-9 208 000	103 000	-1,1
Avustukset	-226 350	0	0	0	0	
Vuokrat	-4 867 245	-5 148 000	-5 038 000	-5 368 000	-330 000	6,6
Muut toimintakulut	-230 362	-216 000	-151 000	-216 000	-65 000	43,0
KATE	-49 223 570	-55 738 900	-56 262 600	-59 574 000	-3 311 400	5,9
SAIRAALAPALVELUT YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	2 619 709	2 588 000	2 333 000	2 586 000	253 000	10,8
Myyntituotot	194 195	145 000	145 000	145 000	0	0,0
Maksutuotot	2 314 174	2 383 000	2 128 000	2 366 000	238 000	11,2
Tuet ja avustukset	110 448	60 000	60 000	75 000	15 000	25,0
Vuokratulot	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	893	0	0	0	0	
Toimintakulut	-24 666 286	-24 712 300	-25 469 600	-25 367 900	101 700	-0,4
Henkilöstökulut	-14 656 379	-14 534 300	-14 991 600	-14 960 900	30 700	-0,2
Palvelujen ostot	-5 452 884	-5 736 000	-5 736 000	-5 837 000	-101 000	1,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 744 503	-1 653 000	-1 953 000	-1 673 000	280 000	-14,3
Avustukset	0	0	0	0	0	
Vuokrat	-2 738 861	-2 725 000	-2 725 000	-2 833 000	-108 000	4,0
Muut toimintakulut	-73 660	-64 000	-64 000	-64 000	0	0,0
KATE	-22 046 576	-22 124 300	-23 136 600	-22 781 900	354 700	-1,5

TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUE		KÄSU	MUUTETTU	KÄSU	Muutos €	Muutos %
TOT 2020		TA 2021	TA 2021	TA2022	2021/2022	2021/2022
€		€	€			
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDEPALVELUT YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	402 988	343 000	368 000	343 000	-25 000	-6,8
Myyntituotot	52 394	1 000	11 000	1 000	-10 000	-90,9
Maksutuotot	313 275	320 000	335 000	320 000	-15 000	-4,5
Tuet ja avustukset	37 320	22 000	22 000	22 000	0	0,0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintakulut	-10 746 951	-7 414 500	-7 840 200	-7 750 700	89 500	-1,1
Henkilöstökulut	-4 909 946	-3 229 500	-3 345 200	-3 335 700	9 500	-0,3
Palvelujen ostot	-5 013 764	-3 705 000	-3 945 000	-3 930 000	15 000	-0,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-29 809	-21 000	-21 000	-21 000	0	0,0
Vuokrat	-662 677	-442 000	-442 000	-447 000	-5 000	1,1
Muut toimintakulut	-130 755	-17 000	-87 000	-17 000	70 000	-80,5
KATE	-10 343 963	-7 071 500	-7 472 200	-7 407 700	64 500	-0,9
TERVEYDENHUOLLON TUKIPALVELUT						
Toimintatuotot	113 106	111 000	111 000	151 000	40 000	36,0
Myyntituotot	112 229	110 000	110 000	150 000	40 000	36,4
Tuet ja avustukset	877	1 000	1 000	1 000	0	0,0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintakulut	-1 295 824	-1 354 000	-1 368 000	-288 500	1 079 500	-78,9
Henkilöstökulut	-1 263 457	-1 323 000	-1 323 000	-248 600	1 074 400	-81,2
Palvelujen ostot	-14 118	-12 000	-26 000	-20 000	6 000	-23,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 245	-1 000	-1 000	-1 000	0	0,0
Vuokrat	-16 448	-17 000	-17 000	-18 000	-1 000	5,9
Muut toimintakulut	-557	-1 000	-1 000	-900	100	-10,0
KATE	-1 182 718	-1 243 000	-1 257 000	-137 500	1 119 500	-89,1
ERIKOISSAIRAANHOIDON PALVELUT						
Toimintatuotot	1 838 787	370 000	4 785 000	3 770 000	740 000	15,5
Myyntituotot	471 634	0	3 630 000	3 300 000	370 000	10,2
Maksutuotot	386 693	370 000	475 000	470 000	370 000	77,9
Muut toimintatuotot	980 460	0	680 000	0	0	0,0
Toimintakulut	-194 937 414	-178 870 000	-193 585 000	-189 070 000	4 515 000	-2,3
Palvelujen ostot	-183 634 427	-178 870 000	-192 765 000	-189 070 000	3 695 000	-1,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-566 277	0	-700 000	0	700 000	
Avustukset	-10 706 787	0	-120 000	0	120 000	-100,0
Vuokrat	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-29 923	0	0	0	0	
KATE	-193 098 627	-178 500 000	-188 800 000	-185 300 000	5 255 000	-2,8

Mielenterveyspalveluista Lasten - ja nuorten mielenterveyspalvelut ovat siirtyneet Avohoidon palveluihin 1.1.2021

9 INVESTOINNIT

IRTAIMISTO, TARPEET VUONNA 2022 Investoinnin hankintaraja yli 10.000 €	Esitys €	Karsinta €	Käsu €
SUUN TERVEYDENHUOLTO	299 000	leasing	0
Hoitokoneyksiköt (6 x 30.000 €)	200 000		
Punaiset kulmakappaleet	20 000		
Intraoraaliröntgenlaite	20 000		
Triosskanneri ja tulosin	59 000		
VASTAANOTTOPALVELUT	30 000		0
Deko pesu- ja desinfiointikone	30 000	leasing	
TERVEYDENHOITOYKSIKKÖ	60 000		0
Ultraäänilaite	60 000	leasing	
SAIRAALAT	90 000		90 000
Apuvälineet	40 000		
Potilassängyt	50 000		
VANHUSTEN PALVELUOHJAUS JA HOIVAPALVELUT	113 000		113 000
Hoivasängyt, Vanhusten asumispalvelut	103 000		
Deko-peuskone, Mäntykampus	10 000		
VAMMAISPALVELUT JA KEHITYSVAMMAHUOLTO	105 000		105 000
Peippola, lasten asumisen uusi yksikkö (kalustohankinnat siirtyvät vuodelta 2021)	105 000		
SOSIAALIPALVELUT	10 000		10 000
Kalusteet / asiakaspalvelu ja neuvonta	10 000		
ERITTELEMÄTÖN	20 000		20 000
PERUSTURVA JA TERVEYDENHUOLTO YHTEENSÄ	727 000	389 000	338 000

10 TESTAMENTTI- JA PERINTÖVAROJEN KÄYTTÖSUUNNITELMA

TESTAMENTIT	Kohde	Pääoma 1.1.2021	Pääoma 1.1.2022	Käyttötarkoitus Käytösunnitelman mukaan
Laina Kekäläisen perintö 2281	Riistaveden vanhustyön hyväksi	19 378	18 000	Riistaveden ikäihmisten ja hoivan palvelualueen asiakkaiden hyväksi.
Lahjoitus Riistaveden kotihoitoon 2277	Riistaveden päivätoimintaan	17 352	17 352	Riistaveden vanhusten päivätoimintaan.
Niiralan Palvelukotiyhdistys 2243	Vanhusten palveluasumiseen	219 524	158 280	Vanhusten palveluasumiseen.
Juankosken kaupungin rahastot 2253	Juankosken vanhusten hyväksi	790	790	Juankosken vanhusten hyväksi.
Vanhusten virkistystoiminta 2276	Henkilöstön ja vanhusten kuntoutukseen ja virkistykseen	452	452	Juankosken vanhusten hyväksi. Kotihoidon henkilöstön hyväksi.
VALTIOKONTTORIN KAUTTA HAETUT PERINNÖT	Kohde	Pääoma 1.1.2020	Pääoma 1.1.2022	Käyttötarkoitus
Eino Lyytisen perintö patakoodi 6054	Vanhustenhuollon palvelut	41 948	37 850	Niisiän ikäihmisten ja kotihoidon asumis- yksiköiden ja päivätoiminnan hyväksi
Einar Väänäsen perintö patakoodi 6055	Vanhustenhuollon kehittäminen	90 477	29 109	Vanhustenhuollon kehittämiseen ja ikäihmisten asumisen suunnittelun koordinaattori kaupunkiympäristön palvelualueen käyttöön 130.000 € (Itk:n päätös 20.6.2017)
Aino Vartiaisen perintö patakoodi 6051	Vanhusten ja vammaisten kotona selviytymisen palveluihin	2 822 940	2 822 940	Järjestöjen tukemiseksi virkistys- ja juhlatapahtumiin kotihoidossa ja asumisyksiköissä asuvien vanhusten hyväksi.
Matti Pirisen perintö patakoodi 6052	Vanhusten ja vammaisten palveluihin	3 875 3 344	3 875 3 344	Hankinnat vanhusten ja vammaisten hyväksi käyttötarkoituksen mukaan.
Riitta Korhosen perintö patakoodi 6056 ja 6057	Vanhusten ja vammaisten virkistystoimintaan Juankoskella	8 342 2 457	8 342 2 457	Vanhusten ja vammaisten virkistystoimintaan ja ilmaiskonserttien järjestämiseen Juantehtaan Soittajat ry/Juankosken Vanhustentuki ry
Seppo Juhani Ryhäsen perintö 3790.6313.palvelu 6152 Lastensuojelun perhetyö	Eriarvoistumiskehityksen pysäyttämiseen sosiaalisin ja kulttuurisin keinoin	945	945	Lastensuojelun perhetyöhön
Julia Tirrosen perintö patakoodi 6059		1 163	0	Nuorten Startti-paja
T.Laitinen / J.Tirronen / T. Björn / K.Mäkelä, patakoodi 6060	Nuorten hyvinvoinnin integroidun toimintamallin kehittämiseen	67 731	9 447	Lastensuojelun avoimuuden kehittäminen/ systeminen malli
Liisa Ovaskaisen perintö patakoodi 6061		39 955	37 118	Perhesosiaalityön asiakaslasten harrastustoimintaan
Jukka Hännisen perintö tiillä 2731	Nuorten psykososiaalisen tuen järjestäminen sekä yksilöllisten palveluprosessien hankinta	484 273	483 807	Nuorten matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvota- palveluihin, mm. psykososiaalisen tuen palvelujen jäsestäminen)
Liisa Kiimalaisen perintö kp 6031, patakoodi 6031		104 952	104 952	

Yhteensä 1 110 718 919 880

---

11 SISÄINEN VALVONTA

Kuopion kaupunginvaltuustossa on hyväksynyt hallintosäännön 22.5.2017 § 65 luvussa 10 ja §:en 91 – 95 mukaisesti kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevista ohjeista ja menettelytavoista olevan ohjeistuksen. Lautakunta ja johtavat viranhaltijat vastaavat toimialueellaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kaupunginhallituksen ohjeiden mukaisesti.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kaupunkitasoiset painopisteet vuodelle 2022 ovat:

- Hyvinvointialueiden valmistelu ja kaupungin strategia hyvinvointialueen kumppanina
- Työelämän muutosten hallinta: etätyöskentely ja sen johtaminen, monipaikkatyöskentely ja uudenlaiset työympäristöt, työhyvinvointi, sairauspoissaolot
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen käyttöönotto ja henkilöstön koulutus osaamisen vahvistamiseksi

Perusturva- ja terveyslautakunta hyväksyy sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelman. Suunnitelman toteuttamisesta ja valvontahavainnoista toimialat raportoivat kaupungin ohjeiden mukaisesti talousarvion/käyttösuunnitelman seurantaraportoinnin yhteydessä.

Kaupunginhallitus arvioi vuosittain sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta, tuloksia ja kehitystarpeita kuntalain 115 § mukaisesti. Kaupunginhallituksen selonteon valmistelemiseksi palvelualueet laativat oman toimialan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tilaa ja kehittämistarpeita koskevan arviointiselonteon.
